Strategia Rozwoju Gminy Przelewice do roku 2026

ECD Europejskie Centrum Doradcze, Dariusz Klityński	
Oddział Poznań ul. Stefana Batorego 82a/4 60-687 Poznań tel./fax: (61) 82 17 402	Oddział Szczecin ul. Bohaterów Warszawy 34/35 70-340 Szczecin tel./fax: (91) 48 44 000
www.ecd.az.pl	

SPIS TREŚCI

1. Streszczenie 4
2. Charakterystyka Gminy Przelewice 5
2.1. Położenie gminy i układ komunikacyjny 5
2.2. Gospodarka i rolnictwo 9
2.3. Infrastruktura techniczna 15
2.4. Infrastruktura społeczna 20
2.5. Finanse samorządu 32
3. Analiza SWOT 38
3.1. Założenia metodologiczne 38
4. Misja i cele strategiczne Gminy Przelewice 42
4.1. Hierarchiczny układ Strategii 42
4.2. Wizja rozwoju Gminy Przelewice 43
4.3. Cele strategiczne Gminy Przelewice 44
5. Zbieżność Strategii z dokumentami wyższego rzędu 55
6. Realizacja i monitoring celów szczegółowych Strategii 64
7. Wdrażanie i monitorowanie Strategii 66
7.1. Wdrażanie Strategii 66
7.2. Monitoring i ewaluacja Strategii 66
8. Badania ankietowe mieszkańców w celu sporządzenia celów strategicznych 70

SPIS TABEL

Tabela 1 Gmina Przelewice – sołectwa 5
Tabela 2 Liczba ludności w Gminie Przelewice w latach 2011-2015 7
Tabela 3 Tendencje przyrostu naturalnego i migracji w Gminie Przelewice w latach 2011-2015 8
Tabela 4 Udział ludności wg ludności w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci w latach 2011-2015 8
Tabela 5 Bezrobocie na terenie powiatu pyrzyckiego – stan na 31.12.2016 r. 10
Tabela 6 Podmioty gospodarcze w Gminie Przelewice w latach 2012-2016 wg sekcji i działów PKD 11
Tabela 7 Liczba gospodarstw rolnych wg wielkości 13
Tabela 8 Powierzchnia zasiewów wg rodzaju gospodarstwa oraz pogłowie zwierząt gospodarskich w Gminie Przelewice na podstawie spisu rolnego w 2010 roku 14
Tabela 9 Wodociągi w Gminie Przelewice w latach 2011-2015 16
Tabela 10 Kanalizacja sanitarna w Gminie Przelewice w latach 2011-2015 16
Tabela 11 Sieć gazowa i jej rozwój w Gminie Przelewice w latach 2011-2015 18
Tabela 12 Zestawienie dróg w Gminie Przelewice 19
Tabela 13 Liczba uczniów i kadra nauczycielska w Gminie Przelewice w latach 2011-2015 21
Tabela 14 Wskaźnik skolaryzacji netto i brutto w latach 2011-2015 22
Tabela 15 Zbiorcze zestawienie organizacji pozarządowych funkcjonujących w Gminie Przelewice 24
Tabela 16 Zestawienie zabytków w Gminie Przelewice na podstawie rejestru zabytków 26
Tabela 17 Środowiskowa pomoc społeczna oraz świadczenia rodzinne w Gminie Przelewice w latach 2011-2015 30
Tabela 18 Zasoby mieszkaniowe w Gminie Przelewice w latach 2011-2015 31
Tabela 19 Podział dochodów własnych w Gminie Przelewice w latach 2011-2015 33
Tabela 20 Zestawienie inwestycji zrealizowanych w Gminie Przelewice w latach 2011-2015 wg wykonania budżetowego 35
Tabela 21 Schemat obrazując plan strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Przelewice do roku 2026 54
Tabela 22 Zbieżność celów ze Strategią Europa 2020 55
Tabela 23 Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Kraju 2020 58
Tabela 24 Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 61
Tabela 25 Zbieżność celów z Planem Rozwoju Lokalnego Powiat Pyrzycki 2014-2020 63

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Struktura zagospodarowania terenu Gminy 13
Wykres 2 Udział dochodów własnych w łącznych dochodach Gminy Przelewice w latach 2011-2015 34
Wykres 3 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 1 z ankiety dla mieszańców Gminy Przelewice 72
Wykres 4 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 2 z ankiety dla mieszańców Gminy Przelewice 72
Wykres 5 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 3 z ankiety dla mieszańców Gminy Przelewice 73
Wykres 6 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 4 z ankiety dla mieszańców Gminy Przelewice 74
Wykres 7 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 5 z ankiety dla mieszańców Gminy Przelewice 75
Wykres 8 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 2 z ankiety dla przedsiębiorców 78
Wykres 9 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 3 z ankiety dla przedsiębiorców 78
Wykres 10 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 5 z ankiety dla przedsiębiorców 79
Wykres 11 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 6 z ankiety dla przedsiębiorców 80
Wykres 12 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 9 z ankiety dla przedsiębiorców 82
Wykres 13 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 1 z ankiety dla organizacji pozarządowych 83
Wykres 14 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 2 z ankiety dla organizacji pozarządowych 84
Wykres 15 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 3 z ankiety dla organizacji pozarządowych 85
Wykres 16 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 4 z ankiety dla organizacji pozarządowych 86
Wykres 17 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 7 z ankiety dla organizacji pozarządowych 87
Wykres 18 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 8 z ankiety dla organizacji pozarządowych 88

1. Streszczenie

Strategia Rozwoju Gminy Przelewice do roku 2026 to kluczowy dokument planistyczny służący systematyzacji wiedzy o Gminie i jej potencjale, ze wskazaniem na długofalowe kierunki rozwoju i działania, które przyczynią się do rozwoju jej obszarów w określonym wcześniej czasookresie. Czas wdrażania Strategii jest częściowo zbieżny z okresem programowania Unii Europejskiej obejmującym czas do roku 2020 oraz wykracza poza ten okres wskazując działania rozwojowe także poza tym okresem.

Elementem wyjściowym do opracowania niniejszego dokumentu była diagnoza sytuacji społecznej i ekonomicznej Gminy Przelewice oparta o dane historyczne z lat 2011-2015 i częściowo 2016 r., co pozwoliło określić elementy potrzebne dla późniejszego zdefiniowania celów rozwojowych dla danego obszaru.

Biorąc pod uwagę fakt, że opinie lokalnej społeczności są niezwykle ważnym elementem w tworzeniu dokumentów strategicznych i dają szansę na poznanie punktu widzenia osób zamieszkujących dany obszar posłużono się takim głosem w definiowaniu celów i kierunków strategicznych. Dlatego też w kolejnym etapie tworzenia dokumentu posłużono się ankietami, które wypełnione anonimowo na kilku spotkaniach oraz przez ankieterów firmy opracowującej Strategię, pozwoliły na określenie obszarów wymagających interwencji oraz dalej zderzenie ich z możliwościami budżetowymi Gminy. Podsumowanie procesu ankietyzacji znalazło swoje odzwierciedlenie w jednym z rozdziałów niniejszego dokumentu strategicznego. Co ważne element ten był podzielony na 3 obszary: mieszkańców, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorczość. Dla tych obszarów ankiety były opracowane oddzielnie, aby podkreślić każdy z nich.

Ostatecznie efektem powyższych działań było wskazanie analizy SWOT dla Gminy Przelewice poprzez określenie mocnych stron i szans na rozwój gminy, a także słabych stron i zagrożeń, które mogą rozwój ten hamować. W efekcie stworzone zostały cele rozwojowe ze wskazaniem ich celowości w oparciu o dokumenty wyższego rzędu jak: Europa 2020, Strategia Rozwoju Kraju, Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 czy Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Pyrzyckiego na lata 2014-2020.

Przesłankami budowy Strategii była konieczność odpowiedzi na zachodzącą dynamikę zmian społecznych i gospodarczych, zachodzących zarówno w obrębie Gminy, jak i w jej otoczeniu (obszar powiatu, województwa a nawet kraju). Fakt sporządzenia Strategii na nowy okres programowania wynika także z przesłanek formalno-prawnych, wskazujących na potrzebę weryfikacji dokumentów strategicznych wszystkich samorządów w kraju i konieczności ich dostosowania do wytycznych wskazywanych w dokumentach o charakterze nadrzędnym dzięki czemu samorządy, jednostki podległe, przedsiębiorcy funkcjonujący na danym obszarze, rolnicy a także osoby fizyczne mogą starać się o zewnętrzne finansowanie swoich zamierzeń.

Należy sobie również zdawać sprawę z istniejącej konieczności ciągłego udoskonalania powstałego dokumentu strategicznego. Jest to bowiem dokument zarządzania operacyjnego, który tak jak budżet Gminy, nie musi być wykonany. Jest to plan zamierzeń pokazujący kierunki rozwoju Gminy. Jego wykonanie zależy od wielu instytucji i czynników zewnętrznych, a wskazane plany inwestycyjne mogą być na bieżąco uaktualnianie, zmieniane, w zależności od potrzeb i przesłanek wskazujących na potrzebę realizacji.

Podsumowując: opracowanie niniejszej strategii stało się nieodłącznym elementem poczynionych do tej pory skutecznych działań, które wpłynęły na dalszą wizję dzisiejszego stanu rzeczy. Wszystko to podsumowano w poszczególnych rozdziałach Strategii i przedstawiono w poniższych założeniach. W ten sposób zamierzeniem władz Gminy Przelewice jest ułatwienie procedury formalnej przy staraniu się o środki pozabudżetowe, ale także,

a może i przede wszystkim zdefiniowanie obszarów, które dzięki rozwojowi nadadzą nową jakość życia i będą szansą na rozwój gospodarczy całego obszaru.

2. Charakterystyka Gminy Przelewice

2.1. Położenie gminy i układ komunikacyjny

Gmina wiejska Przelewice położona jest w południowej części województwa zachodniopomorskiego w powiecie pyrzyckim i rozpościera się wokół Jeziora Płoń w dolinie rzeki Płoni na terenie dwóch krain geograficznych: Równiny Pyrzycko-Stargardzkiej i Pojezierza Myśliborskiego

Należy do gmin średnich obszarowo w województwie i zajmuję powierzchnię 162,01 km^2. Graniczy z następującymi z gminami: Barlinek, Dolice, Lipiany, Pyrzyce, Warnice. Siedzibą Gminy jest wieś Przelewice położona 4 km na południe od jeziora Płoń. W skład gminy wchodzi 16 sołectw.

Tabela 1 Gmina Przelewice – sołectwa

Lp.	Sołectwo	Miejscowości wchodzące w skład sołectwa
1	Przelewice	Przelewice
2	Kłodzino	Kłodzino
3	Topolinek	Topolinek
4	Rosiny	Rosiny, Czartowo
5	Płońsko	Płońsko, Gardziec
6	Laskowo	Laskowo, Wołdowo
7	Przywodzie	Przywodzie
8	Żuków	Karsko, Wymykowo, Żuków
9	Ukiernica	Ukiernica
10	Lubiatowo	Lubiatowo
11	Kluki	Kluki, Oćwieka
12	Lucin	Lucin
13	Jesionowo	Jesionowo, Radlice, Rutnica
14	Kosin	Kosin
15	Ślazowo	Myśliborki, Ślazowo
16	Bylice	Bylice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Przelewice

Gmina liczy 5293[1] mieszkańców, z czego 2580 osób stanowią kobiety.

Średnia gęstość zaludnienia wynosi ok. 32 osoby na 1 km^2. Liczba mieszkańców poszczególnych wsi wchodzących w skład Gminy jest zróżnicowana i jedynie wieś Przelewice można uznać jako dużą, podczas gdy pozostałe to miejscowości małe i średnie.

Jak wynika z poniższego zestawienia liczba mieszkańców gminy w badanym okresie (lata 2011-2015) co roku malała. Ogółem od 2011 r. ubyło 91 osób tj. 1,69 %. Dlatego też w niektórych grupach wiekowych widać wyraźną tendencję spadku ilości osób w poszczególnych latach. Największy spadek zanotowano w grupie dzieci

[1] wg stanu na dzień 31.12.2015r. – dane na podstawie GUS – Bank Danych Regionalnych

w wieku przedszkolno-szkolnym (5-19) z 948 w 2011 do 846 osób w roku 2015. Jest to spadek w wysokości aż 102 osób. Spadek jest widoczny także w grupie dzieci najmłodszych (0-4 lat), których ubyło w latach 2011-2015 o 26 osób oraz w grupie osób w wieku produkcyjnym (od 19 do 65) w grupie mężczyzn o 43 osoby. Widać także nieznaczny wzrost mężczyzn w wieku emerytalnym, których przybyło o 54 osoby w latach 2011 – 2015, podobnie jak kobiet, których przybyło o 28 osób (wiek emerytalny powyżej 65 roku życia).

Pomimo spadków i wzrostów, ludność zamieszkała w Gminie wykazuje względną równowagę płci, chociaż analiza zróżnicowania w poszczególnych grupach wiekowych wykazuje pewną deformację. Uwidacznia się niedobór kobiet w grupach wieku produkcyjnego i w wieku rozrodczym. Przewaga kobiet następuje dopiero po 60 roku życia. Nie mniej analizując grupę wiekową lat 20-64 widać znaczącą przewagę mężczyzn (1906 osób w roku 2011, kobiet – 1611 natomiast w roku 2015 – 1863 mężczyzn a 1609 kobiet).

Niedobór kobiet w grupach wieku produkcyjnego ma, więc negatywne skutki dla reprodukcji ludności i dla ekonomicznego rozwoju Gminy. Następstwem tego stanu jest m.in. zmniejszający się udział dzieci w wieku przedszkolnym i w zakresie dzieci uczęszczających do szkół podstawowych oraz spadek ilości zawieranych małżeństw. Stan opisany wyżej ma znaczący wpływ na zmniejszenie się przyrostu naturalnego.

Poniżej pokazano położenie Gminy Przelewice na tle powiatu pyrzyckiego i województwa zachodniopomorskiego:

źródło: opracowanie własne na podstawie http://mapa.szukacz.pl

Zmiany liczebności lokalnej społeczności w ostatnich 5 latach przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2 Liczba ludności w Gminie Przelewice w latach 2011-2015

Liczba mieszkańców	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Dzieci w wieku 0-4	281	285	275	271	255
Młodzież w wieku 5-19	948	910	890	873	846
Kobiety w wieku 20 – 64	1611	1602	1606	1605	1609
Mężczyźni w wieku 20 – 64	1906	1918	1910	1906	1863
Kobiety w wieku emerytalnym (65 +)	399	402	403	420	427
Mężczyźni w wieku emerytalnym (65 +)	239	245	267	278	293
Ogółem wszyscy	5384	5362	5351	5353	5293

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS - BDL

Charakterystycznym zjawiskiem dla Gminy są migracje. W ostatnich latach widać nieznaczny odpływ ludności z obszaru Gminy. Ujemne saldo migracji spowodowane jest przede wszystkim poszukiwaniem pracy przez młodych mieszkańców, której nie mogą znaleźć na terenie gminy, bądź w gminach ościennych. Najwięcej migracji jest notowanych do większych miast, gdzie łatwiej o znalezienie pracy, bądź podjęcie dalszego kształcenia.

W ostatnim pięcioleciu zarejestrowano zaledwie 1 przypadek migracji zagranicznej, natomiast 6 osób powróciło do Gminy po pobycie zagranicznym.

Poniższa tabela wskazuje tendencje liczbowe w zakresie przyrostu naturalnego i migracji w gminie w ostatnich 5 latach:

Tabela 3 Tendencje przyrostu naturalnego i migracji w Gminie Przelewice w latach 2011-2015

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Urodzenia	55	61	54	56	37
Zgony	56	59	55	45	63
Saldo przyrostu naturalnego	-1	2	-1	11	-26
zameldowania w ruchu wewnętrznym	48	60	45	54	17
wymeldowania w ruchu wewnętrznym	71	74	57	79	65
Saldo migracji w ruchu wewnętrznym	-23	-14	-12	-25	-48
mężczyźni	-3	0	-5	-7	-26
kobiety	-20	-14	-7	-18	-22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Statystycznego, BDL

Poniższa tabela wskazuje podział ludności w omawianych grupach wiekowych na przestrzeni lat 2011 – 2015.

Tabela 4 Udział ludności wg ludności w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci w latach 2011-2015

Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym wg płci						
	J. m.	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem						
ogółem	osoba	5384	5362	5351	5353	5293
mężczyźni	osoba	2747	2752	2749	2749	2713
kobiety	osoba	2637	2610	2602	2604	2580
w wieku przedprodukcyjnym						
ogółem	osoba	1066	1045	1015	1007	973
mężczyźni	osoba	520	522	507	496	488
kobiety	osoba	546	523	508	511	485
w wieku produkcyjnym						
ogółem	osoba	3525	3512	3503	3483	3429
mężczyźni	osoba	1186	1184	1175	1178	1153
kobiety	osoba	969	971	976	959	964
w wieku poprodukcyjnym						
ogółem	osoba	793	805	833	863	891
mężczyźni	osoba	293	245	267	278	293
kobiety	osoba	554	560	566	585	598
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem						
w wieku przedprodukcyjnym	%	19,8	19,5	19,0	18,8	18,4
w wieku produkcyjnym	%	65,5	65,5	65,5	65,1	64,8
w wieku poprodukcyjnym	%	14,7	15,0	15,6	16,1	16,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS - BDL

W ostatnich 5 latach znacząco spadł udział osób w wieku przedprodukcyjnym w społeczności Gminy Przelewice – stan na grudzień 2015 roku wskazuje, że ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła tylko 18,4% ogólnej liczby mieszkańców, podczas gdy w roku 2011 wskaźnik ten był o 1,4 punktu procentowego wyższy (19,8 %). Zwiększył się z kolei odsetek osób w wieku poprodukcyjnym – o 2,1%. Natomiast grupa osób w wieku produkcyjnym nie zmieniła się i pozostała na nie zmienionym poziomie 64,8 %. Jak wynika z powyższych zestawień ludność Gminy starzeje się. Utrzymujący się ujemny przyrost naturalny jak również wyjazdy młodych w celach edukacyjnych, ale również zarobkowych są głównymi przyczynami opisywanego zjawiska.

2.2. Gospodarka i rolnictwo

Na terenie Gminy Przelewice stopa bezrobocia kształtuje się na poziomie 10,8 % (ludność w wieku produkcyjnym). Na dzień 31.12.2016 zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pyrzycach były 370 osób. Główna przyczyna wysokiego bezrobocia to likwidacja PGR i spółdzielni, które zatrudniały około 65 % mieszkańców w wieku produkcyjnym. Utworzone spółki rolnicze oraz większe gospodarstwa rolne nie dały możliwości wykorzystania popegeerowskiego potencjału ludzkiego. Część osób rozpoczęła działalność na własny rachunek, część znalazła pracę w leżących opodal miastach. Pozostali, jako bezrobotni, trafili do urzędu pracy. Na terenie Gminy powstało kilka nowych firm, których działalność ma zasięg ogólnopolski czy międzynarodowy. Firmy te jednak, z uwagi na wielkość zatrudnienia, nie mają większego wpływu na sytuację gospodarczą Gminy.

Dochody Gminy to głównie podatek rolny oraz czynsz dzierżawny, który Gmina uzyskuje ze skomunalizowanych w 1991 r. terenów rolnych (ewenement na skalę kraju). W ten sposób gmina jest właścicielem ponad 2000 ha ziemi ornej, która obecnie jest wydzierżawiona przez spółki rolnicze. Brak przemysłu sprawia, że dochód z tytułu podatku od nieruchomości stanowi w gminie ułamkową część dochodów ogólnych.

Jak widać w poniższej tabeli Gmina Przelewice w porównaniu do innych gmin powiatu pyrzyckiego posiada najwyższą stopę bezrobocia, pomimo faktu, że liczba zarejestrowanych bezrobotnych z roku na rok spada. Wpływ na to mogą mieć powstające podmioty gospodarcze oraz możliwość znalezienia zatrudnienia w pobliskich strefach gospodarczych zlokalizowanych w Pyrzycach oraz Stargardzie. Poważnym problemem w Gminie jest natomiast zjawisko bezrobocia niezarejestrowanego, tzw. ukrytego, co związane jest między innymi z posiadaniem gospodarstw rolnych poniżej 2 ha przeliczeniowych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, właściciele takich gospodarstw mogą zarejestrować się jako osoby bezrobotne, lecz tego nie robią. Ponad połowa bezrobotnych to kobiety (60,0%). Poniżej przedstawiono informację o bezrobociu w przekroju Miast i Gmin leżących na terenie powiatu pyrzyckiego – stan na 31.12.2016 r. wśród osób w wieku produkcyjnym:

Tabela 5 Bezrobocie na terenie powiatu pyrzyckiego – stan na 31.12.2016 r.

Lp.	Miasto / Gmina	Ogółem		zamieszkali na wsi		% udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
		razem	kobiety	ogółem	kobiety	
1	Gmina Bielice	129	83	129	83	6,3
2	Gmina Kozielice	145	78	145	78	8,8
3	**Gmina Przelewice**	**370**	**222**	**370**	**222**	**10,8**
4	Miasto i Gmina Pyrzyce	818	447	336	198	6,6
5	Gmina Warnice	154	100	154	100	6,6
6	Miasto i Gmina Lipiany	395	211	122	76	10,5
Powiat pyrzycki		**2011**	**1141**	**1256**	**757**	**7,9**
Województwo Zachodniopomorskie		**65842**	**36439**	**28992**	**16729**	**6,1**

Źródło: dane z WUP w Szczecinie

Na stan bezrobocia bezpośredni wpływ ma również: stopień wykształcenia ludności, niechęć mieszkańców do podnoszenia własnych kwalifikacji, niechęć do podjęcia pracy z najniższym średnim wynagrodzeniem, a wreszcie niewystarczająca liczba miejsc pracy na terenie Gminy i w jej otoczeniu.

Dlatego też ambicją władz Gminy Przelewice stało się poszukiwanie sposobów na ożywienie gospodarcze terenów wiejskich, walkę z bezrobociem oraz tworzenie nowych miejsc pracy wykreowanych przez nowe podmioty gospodarcze tworzone także w oparciu o przyjazną przestrzeń publiczną tworzoną przez włodarzy Gminy. Uzasadnione wydaje się także twierdzenie, że w najbliższych latach wystąpi zmiana struktury zatrudnienia na korzyść sektora związanego z podażą usług.

Zauważalny jest niemalże wszędzie fakt, iż wyraźnie załamał się rynek pracy w handlu oraz ochronie zdrowia. Pierwsze zjawisko wiąże się z likwidacją wielu małych sklepików i hurtowni wskutek wypierania ich przez duże sieci dyskontowe, a tym samym dyktowanie warunków cenowych. Natomiast drugie zjawisko związane jest z reformą służby zdrowia oraz niskimi wynagrodzeniami, w porównaniu z tą samą pracą świadczoną poza granicami kraju. Wystąpiło także zjawisko redukcji zatrudnienia w tradycyjnych branżach usługowych.

Na różnicę pomiędzy zasobami pracy a wielkością zatrudnienia składają się: bezrobotni zarejestrowani, bezrobotni nie rejestrowani, bądź pracujący w tzw. szarej strefie, jak też osoby zatrudnione, nie ujęte w bieżącej sprawozdawczości statystycznej.

Wzrost liczby podmiotów gospodarczych nie wpływa na spadek bezrobocia. Przypuszczać należy, że szereg podmiotów gospodarczych zawiesza bądź kończy działalność, powodując wzrost bezrobocia, a statystyka nie nadąża z ujawnianiem tego faktu, bo większość firm to firmy jednoosobowe. Ponadto wiele z podmiotów gospodarczych funkcjonujących w Gminie zarejestrowanych jest w innych gminach lub województwach a przez to dostępne statystyki nie są wstanie wykazać bieżącego stanu takich podmiotów.

Widząc w Gminie tendencję do zmniejszania się bezrobocia należy uczynić z tego dodatkowy atut – oznakę polepszających się warunków życia jej mieszkańców i dalsze inwestowanie posiadanych zasobów pieniężnych w infrastrukturę. Nie ulega wątpliwości, że mieszkańcy i przedsiębiorcy (obecni i potencjalni) z pewnością oczekują takich działań.

Gmina Przelewice to obszar o rozwiniętej funkcji rolniczo-leśnej z atrakcyjnymi krajobrazowo i przyrodniczo terenami, stwarzającymi możliwości turystycznego ich wykorzystania. Mieszkańcy preferują stabilne zatrudnienie na etacie, aniżeli własne poszukiwanie pozycji na rynku dóbr i usług w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, na własny rachunek. Jeżeli już się decydują na własną działalność, to dominującą pozycję zajmuje handel i usługi.

Na terenie Gminy funkcjonuje obecnie 393 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON (stan na 31.12.2016). Prawie 97 % z nich należy do sektora prywatnego. Większość z zarejestrowanych firm stanowią podmioty małe, o czym może świadczyć również to, że większość z nich działa w formie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

Podmioty gospodarcze wg sektorów własności to:

- sektor publiczny – ogółem – 11 podmiotów
- sektor prywatny – 381 podmiotów, w tym:

a) osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 291 podmiotów

b) spółki handlowe – 44 podmioty

c) spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego – 20 podmiotów

d) spółdzielnie – 2 podmioty

e) Spółki cywilne ogółem – 13 podmiotów

O charakterze lokalnej gospodarki wiele mówi również struktura branżowa, została ona przedstawiona poniżej przedstawiając zakres ostatnich 5 lat:

Tabela 6 Podmioty gospodarcze w Gminie Przelewice w latach 2012-2016 wg sekcji i działów PKD

Podmioty wg sekcji i działów PKD 2007 oraz sektorów własnościowych					
	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
Ogółem	351	370	385	392	393
Sekcja A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i Rybactwo	36	37	38	39	36
Sekcja B Górnictwo i wydobywanie	1	1	1	1	0
Sekcja C Przetwórstwo przemysłowe	28	31	33	37	41
Sekcja D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	2	2	2	2
Sekcja E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	1	1	1	1
Sekcja F Budownictwo	98	102	93	94	106
Sekcja G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	68	69	76	71	67
Sekcja H Transport i gospodarka magazynowa	29	28	28	33	29
Sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3	4	5	6	6
Sekcja J Informacja i komunikacja	3	6	6	5	4

Sekcja K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7	8	8	9	7
Sekcja L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3	3	3	3	3
Sekcja M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	15	14	16	17	17
Sekcja N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7	7	11	11	10
Sekcja O Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	7	7	7	7	7
Sekcja P Edukacja	5	7	10	9	9
Sekcja Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	11	12	14	12	12
Sekcja R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5	7	7	7	8
Sekcja S i T Pozostała działalność usługowa	22	24	26	27	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Statystycznego

Posługując się Polską Klasyfikacją Działalności, zauważyć można, iż najwięcej podmiotów gospodarczych jest zarejestrowanych w sektorach handlu i drobnych usług, także tych związanych z budownictwem i przetwórstwem przemysłowym – razem ok. 202 firmy. Struktura taka ma swoje uzasadnienie w stosunkowo niskich nakładach związanych z rozpoczęciem prowadzenia działalności w wymienionych sektorach i szybkim uzyskiwaniem przychodów.

Działami dużego zainteresowania są także przetwórstwo przemysłowe oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Zarejestrowanych firm w tych branżach jest niemalże 20 % spośród wszystkich firm z obszaru Gminy Przelewice.

W kolejnych działach liczba jednostek prowadzących działalność jest już znacznie mniejsza, na co wskazują powyższe dane.

Najważniejszym sektorem gospodarki lokalnej w Gminie Przelewice jest rolnictwo. Stanowi ono źródło utrzymania dużej części ludności. Użytki rolne zajmują około 13.059 hektarów, co stanowi 80,61 % całej powierzchni gminy. Większość z nich jest wykorzystywana jako grunty orne (11.696 ha). To one zajmują największy obszar Gminy – 89,67 %. Pozostała struktura gminy wykorzystywana jest jako grunty leśne (1.211 ha – 7,47 %), grunty pod wodami razem (895 ha – 5,52 %), grunty zabudowane i zurbanizowane (537 ha tj. 3,31 %) oraz jako nieużytki (495 ha tj. 3,06 %).

Strukturę zagospodarowania terenu Gminy Przelewice ukazano na poniższym wykresie:

Wykres 1 Struktura zagospodarowania terenu Gminy

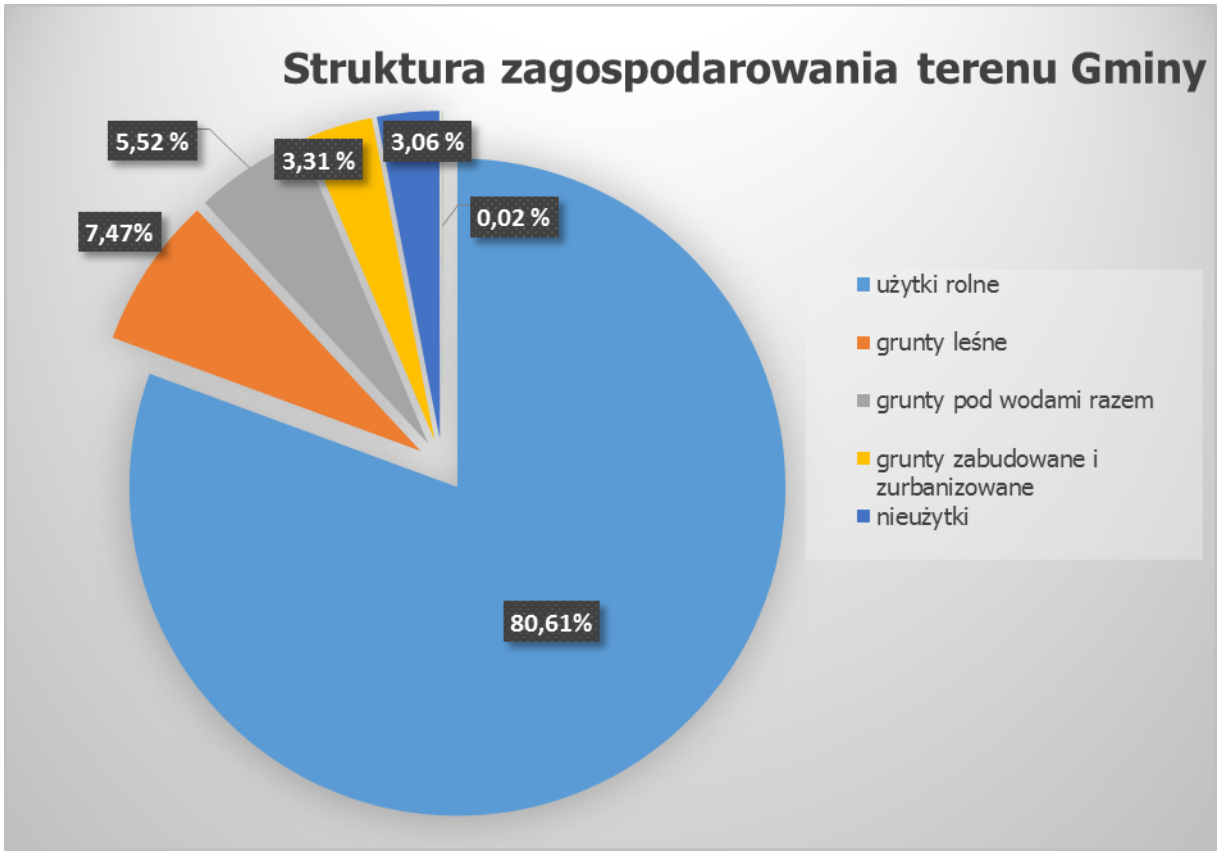

źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Statystycznego - BDL

Wzrostowi efektywności produkcji rolnej nie sprzyja również utrzymujące się rozdrobnienie gospodarstw rolnych. Wśród 413 gospodarstw rolnych prawie 33% (136) posiada powierzchnię większą niż 10 hektarów, co pozwala na osiąganie zysków z efektów skali produkcji rolnej. Można przypuszczać, że gospodarstwa poniżej 5 hektarów, których jest na terenie gminy aż 240, w znacznej części nie stanowią głównego źródła utrzymania ich właścicieli.

Tabela 7 Liczba gospodarstw rolnych wg wielkości

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych	Jednostka miary	2010
gospodarstwa rolne ogółem		
ogółem	-	413
do 1 ha włącznie	-	182
1 - 5 ha	-	58
5 - 10 ha	-	37
10 -15 ha	-	27
15 ha i więcej	-	109

źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych z GUS -BDL

Średnia powierzchnia gruntów w gospodarstwie rolnym w gminie kształtuje się na poziomie około 5 ha, co w polskich warunkach jest wynikiem poniżej średniej krajowej, wynoszącej 10,49 ha oraz zdecydowanie poniżej średniej wojewódzkiej wynoszącej w roku 2015 w zachodniopomorskim – 30,00 ha. Na tym tle struktura powierzchniowa gospodarstw na obszarze Gminy Przelewice prezentuje się słabo i może być przyczyną problemów związanych z efektywnością produkcji rolnej.

Charakter gminy jest w dużej części rolniczy, występują dobre ziemie zbożowe i warzywne, a także istnieje możliwość produkcji żywności ekologicznie czystej. Produkcja rolna jest zróżnicowana. Hoduje się tu przede wszystkim drób i trzodę chlewną a także bydło oraz na mniejszą skalę konie. Przeważa uprawa pszenicy ozimej, żyta, rzepaku a także upraw przemysłowych oraz w niewielkim stopniu jęczmienia oraz pszenżyta. Swą przyszłość Gmina wiąże z rozbudową przedsiębiorstw sektora agroturystycznego i rolno-spożywczego związanego z tą branżą mając nadzieję na dynamiczny rozwój w tych kierunkach.

W ostatnich latach w strukturze zasiewów nie nastąpiły istotne zmiany, a od kilku lat o jej kształcie decydują warunki przyrodnicze i tradycje uprawy.

W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej po roku 2004 widać znaczący rozwój większych gospodarstw rolnych, które korzystają z dopłat bezpośrednich oraz stawiają na samorozwój. Małe gospodarstwa nie inwestują w swoją przyszłość i nie traktują swoich możliwości w kategoriach rozwojowych. Poniżej zaprezentowano tabelę obrazującą zasiewy i hodowle w Gminie Przelewice wg spisu rolnego, który miał miejsce w roku 2010.

Tabela 8 Powierzchnia zasiewów wg rodzaju gospodarstwa oraz pogłowie zwierząt gospodarskich w Gminie Przelewice na podstawie spisu rolnego w 2010 roku

Powierzchnia zasiewów wg rodzaju gospodarstwa		
gospodarstwa rolne ogółem		
ogółem	ha	10816,49
zboża razem	ha	6416,42
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	ha	6416,42
pszenica ozima	ha	4883,20
pszenica jara	ha	116,73
żyto	ha	305,84
jęczmień ozimy	ha	658,03
jęczmień jary	ha	135,03
owies	ha	40,69
pszenżyto ozime	ha	233,32
pszenżyto jare	ha	31,11
mieszanki zbożowe ozime	ha	7,07
mieszanki zbożowe jare	ha	5,40
ziemniaki	ha	32,56
uprawy przemysłowe	ha	4239,35
buraki cukrowe	ha	323,97
rzepak i rzepik razem	ha	3915,38
Pogłowie zwierząt gospodarskich w sztukach dużych		
gospodarstwa rolne ogółem		
gospodarstwa utrzymujące zwierzęta gospodarskie	-	153
pogłowie zwierząt w sztukach dużych (SD)	szt.	1418
zwierzęta gospodarskie		

bydło razem	szt.	595
bydło krowy	szt.	280
trzoda chlewna razem	szt.	4521
trzoda chlewna lochy	szt.	359
konie	szt.	16
drób ogółem razem	szt.	6394
drób ogółem drób kurzy	szt.	4951

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych , spis rolny w 2010 roku

2.3. Infrastruktura techniczna

Kolejnym diagnozowanym obszarem jest infrastruktura techniczna. W obszarze tym scharakteryzowano dostęp do sieci komunalnych: wodociągów, instalacji kanalizacyjnej i gazowej, elektroenergetycznej i teleinformatycznej. Wszystkie te elementy mają wpływ na jakość życia oraz komfort wpływając częstokroć na procesy migracyjne i rozwój działalności gospodarczej w Gminie.

Wyposażenie w infrastrukturę techniczną jest jednym z głównych wyznaczników poziomu życia i możliwości rozwoju gospodarczego danego obszaru.

Wodociąg

Zaspokajanie potrzeb przez system wodociągowy – wiąże się ze spełnieniem dwu imperatywów (norm):

- zachowania wymagań jakościowych wobec wody dostarczanej na różne cele,
- zapewnienia dostarczania wody w oczekiwanej, racjonalnie uzasadnionej potrzebami ilości.

Wody występujące w przyrodzie narażone są na różnorakie zanieczyszczenia, rozumiane jako nadmierne – w stosunku do dopuszczalnych dla danego rodzaju użytkowania wód – stężenia związków mineralnych, organicznych lub bakterii.

Większość wód zanieczyszczonych można przystosować do użycia w drodze procesów uzdatniających (fizyko – chemicznych) w Stacjach Uzdatniania Wody (SUW).

Sieć wodociągowa na terenie Gminy wykonana jest z rur PCV, stalowych i azbestowo – cementowych i obsługuje ok 100 % ludności.

Na terenie gminy istnieją wodociągi grupowe:

- Jesionowo do Rutnicy
- Lucin do Topolinka
- Kluki do Kosina, Oćwieki, Przelewic i Kłodzina
- Bylice do Ślazowa
- Płońsko do Rosiny i Gardziec
- Wołdowo do Laskowa
- Żuków do Karska
- Lubiatowo do Ukiernicy

Ujęcia i stacje wody na terenie gminy stanowią w większości infrastrukturę popegeerowską, nieodpowiadającą nowym technologiom. Sieci przesyłowe i rozdzielcze są wykonane rur azbestowych lub stalowych. Stan tych urządzeń wymaga wymiany z budową nowych ujęć włącznie.

Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą zmiany jakie zachodziły w sferze wodociągowania Gminy w ostatnich 5 latach:

Tabela 9 Wodociągi w Gminie Przelewice w latach 2011-2015

Sieć wodociągowa	Jednostka miary	2011	2012	2013	2014	2015
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	58,2	58,2	58,2	58,2	58,2
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	97,4	97,4	97,4	97,4	97,4
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	694	698	698	703	705
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	131,8	134,5	113,8	117,1	150,0
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	5242	5222	5211	5214	5156
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m3	24,5	25,0	21,2	21,9	28,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych za okres 2011-2015

Kanalizacja i oczyszczalnia ścieków

Zasięg obsługi Gminy siecią kanalizacyjną jest nieco niższy od sieci wodociągowej, bowiem wynosi 47,9 km i obsługuje 71,2 % ludności Gminy.

Z istniejącego systemu kanalizacji sanitarnej ścieki odprowadzane są rurociągami grawitacyjnymi i tłocznymi do oczyszczalni:

1) Przelewice, przyjmuje ścieki ze wsi: Przelewice, Kosin, Ślazowo, Lucin, Topolinek oraz ze wsi Laskowo.
2) Lubiatowo przyjmuje ścieki ze wsi: Lubiatowo, Ukiernica, Żuków, Karsko, Przywodzie.
3) Kłodzino, przyjmuje ścieki ze wsi: Kłodzino.
4) Płońsko, przyjmuje ścieki ze wsi: Płońsko.

W pozostałych miejscowościach funkcjonuje zbiorcza kanalizacja do grupowych zbiorników bezodpływowych lub małych przydomowych „szamb". Wszystkie oczyszczalnie nie są w pełni eksploatowane.

Wiele gospodarstw ma jednak nieuporządkowaną gospodarkę ściekową.

W najbliższych latach planuje się w Gminie budowę sieci kanalizacyjnej. Najbardziej optymalnym sposobem na rozwiązanie niniejszego problemu wydaje się budowa przydomowych oczyszczalni, bądź oczyszczalni zbiorczych dla całych miejscowości. Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą zmiany w ostatnim 5-leciu w zakresie objętym niniejszym obszarem:

Tabela 10 Kanalizacja sanitarna w Gminie Przelewice w latach 2011-2015

Kanalizacja sanitarna	Jednostka miary	2011	2012	2013	2014	2015
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	20,3	47,9	47,9	47,9	47,9
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	69,8	69,8	69,8	71,2	71,2
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	441	441	441	469	470
ścieki odprowadzone	dam3	69	69	77	80	112
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	3760	3745	3737	3810	3769

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, BDL za okres 2011-2015

Gospodarka odpadami

Od 1 lipca 2013 r. Gmina Przelewice zapewnia czystość i porządek na swoim terenie. Tworzy warunki niezbędne do ich utrzymania. Obejmuje wszystkich właścicieli nieruchomości zamieszkałych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi.

Wszyscy mieszkańcy Gminy Przelewice objęci są zorganizowanym systemem zbiórki odpadów komunalnych. Dotychczas na terenie gminy Przelewice usytuowane były pojemniki 120 l, 240, 1100 l oraz kontenery do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Każdy mieszkaniec aktualnie wyposażony jest w pojemnik o pojemności 120 l lub 240 l oraz worki do selektywnego zbierania odpadów komunalnych w przypadku selektywnej zbiórki. Dwukrotnie zorganizowano odbiór odpadów wielkogabarytowych. W przyszłości planowana jest budowa na terenie gminy Przelewice punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Planuje się także edukacje w zakresie segregowania odpadów komunalnych dla dzieci w wieku przedszkolnym.

Gmina Przelewice położona w strefie ochrony jeziora Miedwie. Tym samym nie posiada warunków do gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów stałych. Odpady z terenu gminy składowane są w:

1. Karniewo k/Pyrzyc – PPK Pyrzyce,
2. Składowisko odpadów w Dolicach – Remondis Szczecin,
3. Składowisko Dalsze – Ekomyśl Myślibórz.

W odniesieniu do dalszej gospodarki odpadami zakłada się:

- selektywną zbiórkę odpadów,
- wyłączenie ze strumienia odpadów surowców wtórnych,
- likwidacja dzikich wysypisk,
- edukacja społeczeństwa w zakresie gospodarki odpadami,
- gminny punkt zbiórki odpadów niebezpiecznych,
- unieszkodliwianie odpadów azbestowych i innych.

Firmy odbierające odpady komunalne z terenu gminy Przelewice:
- Remondis Szczecin ul. Janiny Smoleńskiej ps. „Jachna" 35, 71-005 Szczecin
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Barlinku ul. Szpitalna 4, 74-320 Barlinek
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej sp. z o.o. ul. Celna 21, 74-300 Myślibórz
- EKO – MYŚL sp. z o.o. Dalsze 36, 74-300 Myślibórz
- Pyrzyckie Przedsiębiorstwo Komunalne ul. Kościuszki 26, 74-200 Pyrzyce (aktualnie)

● Ilość odpadów komunalnych odebranych w **2013** roku z terenu gminy Przelewice:
- odpady zmieszane **692,9 Mg**
- odpady komunalne ulegające biodegradacji **30,6 Mg**
● Ilość odpadów komunalnych odebranych w **2014** roku z terenu gminy Przelewice: **916,70 Mg**
● Ilość odpadów komunalnych w podziale na frakcje za okres od **01.07.2015-31.12.2015:**
- odpady zmieszane: **433,42 Mg**
- odpady segregowane : **57,47 Mg**

Ciepłownictwo i gazyfikacja

Gmina Przelewice zasilana jest gazem ziemnym wysokometanowym średniego ciśnienia z istniejącej sieci gazowej średniego ciśnienia. Obecnie z sieci gazowej zaopatrywanych jest ok 1894 osób.

Gmina zaopatrywana jest w gaz ziemny wysokometanowy GZ 50 poprzez podłączenie do krajowego systemu przesyłowego Odolanów–Police w następujących miejscowościach: Przelewice, Kłodzino, Jesionowo, Lucin, Topolinek, Kosin, Kluki–Oćwieka, Lubiatowo, Ukiernica, Żuków, Karsko, Przywodzie, Rosiny, Laskowo, Płońsko. W miejscowościach tych rozprowadzone są sieci gazowe średniego ciśnienia z możliwością wykonania przyłączy z zakończeniem reduktora na niskie ciśnienie. Gmina Przelewice zasilana jest gazociągiem wysokiego ciśnienia DN 500, 6,3 MPa relacji Odolanów-Police oraz gazociągiem wysokiego ciśnienia DN 80 i 50, 6,3 MPa relacji Pyrzyce – Kłodzino - Wołdowo, którymi przesyłany jest gaz wysokometanowy podgrupy E (GZ 50). Na trasach ww. gazociągów wysokiego ciśnienia zlokalizowane są dwie stacje redukcyjno – pomiarowe I^0 Przywodzie i Kłodzino. Stan techniczny stacji gazowych i sieci dystrybucyjnych wysokiego i średniego ciśnienia zapewniających zasilanie odbiorców w gminie jest bardzo dobry. Występują rezerwy systemu przesyłowego, a istniejąca infrastruktura gazowa umożliwia podłączenie nowych odbiorców, wymagane jest jednak spełnienie warunków operatora systemu w zakresie technicznych i ekonomicznych wskaźników opłacalności budowy nowych przyłączy.

Określenia zasobów sieci gazowej i ilości osób korzystających z sieci w ostatnich 5 latach dokonano w poniższej tabeli:

Tabela 11 Sieć gazowa i jej rozwój w Gminie Przelewice w latach 2011-2015

Sieć gazowa	Jednostka miary	2011	2012	2013	2014	2015
długość czynnej sieci ogółem w m	m	90751	90751	90823	90968	99039
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	35298	35298	35298	35298	43369
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	55453	55453	55525	55670	55670
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	514	519	523	524	533
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	-	-	-	503	511
odbiorcy gazu	gosp.	524	540	543	550	557
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	302	317	317	322	321
zużycie gazu w tys. m3	tys.m3	423,70	474,9	372,8	404,3	392,6
zużycie gazu w MWh	MWh	-	-	-	4453,5	4475,6
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m3	tys.m3	297,4	378,3	331,0	346,8	276,7
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w MWh	MWh	-	-	-	3354,5	2943,1
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	1792	1868	1868	1892	1894
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności						
gaz	%	33,3	34,8	34,9	35,3	35,8
Sieć rozdzielcza na 100 km2						
sieć gazowa	km	34,2	34,2	34,3	34,4	34,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, BDL za okres 2010-2014

Elektroenergetyka

W gospodarce energetycznej gminy w zakresie energii elektrycznej występują rezerwy mocy, które mogą być wykorzystane do podłączenia nowych odbiorców. Istniejąca podaż energii elektrycznej oraz stan sieci dystrybucyjnej odpowiadają aktualnym potrzebom odbiorców funkcjonujących w Gminie. Na terenie Gminy obsługę i eksploatację urządzeń energetycznych prowadzi ENEA Operator Sp. z o.o. Przez teren gminy przebiega linia elektroenergetyczna 110 kV relacji Stargard Szczeciński – Gorzów Wlkp. Zasilanie Gminy, odbywa się za pomocą linii średniego napięcia 15 kV, poprzez stacje transformatorowo-rozdzielcze 15/0,4 kV i dalej liniami niskiego napięcia 0,4 kV do odbiorców energii elektrycznej. Na terenie Gminy nie ma zlokalizowanej rozdzielni sieciowej 15 kV. W podstawowym układzie gmina zasilana jest z 4 Głównych Punktów Zasilania (GPZ): GPZ Dolice, GPZ Pyrzyce, GPZ Mostkowo i GPZ Barlinek.

Przy planowaniu zagospodarowania przestrzennego Gminy Przelewice należy uwzględnić, oprócz potrzeb własnych, również możliwości funkcjonowania i rozwoju sieci elektroenergetycznych rangi ponadgminnej i wojewódzkiej.

Drogi

Na terenie Gminy Przelewice istnieje dość dobrze rozbudowana sieć dróg. Jednakże ich stan techniczny nie jest w pełni zadowalający. Głównymi szlakami przechodzącymi przez teren gminy są: droga wojewódzka nr 122 relacji Pyrzyce-Piasecznik, dalej drogi w kierunkach: Szczecina i Gorzowa Wlkp. oraz drogi powiatowe: nr 1778Z droga relacji Przelewice – granica pow. Pełczyce, dalej w kierunku Choszczna, nr 1571Z relacji Lubiatowo-Obryta, dalej droga w kierunku Stargardu Szczecińskiego, nr 1572Z relacji Brzesko-Bylice-Lipiany, dalej w kierunku Lipian, nr 1577Z droga relacji Lubiatowo – Jesionowo (do granicy powiatu), dalej droga nr 1575Z w kierunku Barlinka.

Na terenie gminy nie istnieje system komunikacji wewnętrznej. A system komunikacji zewnętrznej tworzy sieć PKP oraz prywatni przewoźnicy, którzy realizują zadania w zakresie transportu zbiorowego.

Tabela 12 Zestawienie dróg w Gminie Przelewice

Nr drogi	Opis odcinka	
	Nazwa	Przebieg w powiecie
Droga wojewódzka		
122	Krajnik Dolny – Piasecznik	Pyrzyce-Piasecznik
Drogi powiatowe		
1571Z	Obryta - Lubiatowo	
1572Z	Brzesko – Bylice - Lipiany	
1574Z	Ślazowo - Kluki	
1575Z	Jesionowo – gr. pow. (Mostkowo)	
1576Z	Lubiatowo -gr. pow. (Jesionowo)	
1577Z	Oćwieka - Kosin	
1578Z	Ukiernica - Płonsko	
1579Z	Kłodzino – Topolinek - Jesionowo	
1778Z	Przelewice – gr. pow. (Pełczyce)	
1580Z	Płońsko – Laskowo - Jesionowo	
1582Z	Rosiny - Topolinek	
1585Z	Myśliborki - Przelewice	

1586Z	Gardziec – Wołdowo - granica powiatu /Laskówko/	
1587Z	Topolinek - Lucin	
1779Z	/skrz. z dr. woj. nr 122 – Pomietów/ gr. pow. - Przywodzie	
Drogi gminne		
634001Z	Kosin - granica gminy (Brzesko)	
634002Z	Rosiny - Czartowo	
634003Z	Laskowo - Topolinek	
634004Z	Droga powiatowa 1579Z - Radlice - droga powiatowa 1580Z	
634005Z	Droga powiatowa 1580Z - Rutnica - Jesionowo	
Rodzaj drogi	**Długość ogółem**	**W tym utwardzone**
drogi wojewódzkie (droga nr 122 przebiegająca przez miejscowości z terenu gminy, tj. Lubiatowo i Ukiernica)	**10.327**	**10.327**
drogi powiatowe	**87.800**	**77.400**
drogi gminne	**16.000**	**11.000**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ZDP w Pyrzycach

Stan drogi wojewódzkiej ocenia się na poziomie średnim, a powiatowych na poziomie niezadowalającym. Niepokojącym zjawiskiem są występujące coraz liczniej uszkodzenia i deformacje nawierzchni. Drogi gminne wymagają większych nakładów finansowych na wyprofilowanie i utwardzenie nawierzchni. W 2012 r. poprawiono stan techniczny drogi wewnętrznej – dz. nr 170/27 obr. Kłodzino wraz ze zjazdami na drogi publiczne – dz. nr 173 i 164 obr. Kłodzino. Zadanie swym zakresem obejmowało przebudowę i remont drogi wewnętrznej polegający na ułożeniu nowej nawierzchni asfaltowej, wraz z jednostronnym chodnikiem oraz udrożnieniem kanalizacji deszczowej znajdującej się w drodze. Ponadto wykonano także remont i przebudowa drogi wewnętrznej – dz. nr 57 obr. Myśliborki. Zadanie swym zakresem obejmowało przebudowę i remont drogi wewnętrznej polegające na ułożeniu nawierzchni z kostki brukowej. Natomiast w 2013 r. przebudowano na nawierzchnie asfaltową drogę wewnętrzną w obr. Żuków łączącą się z drogą powiatową nr 1578Z.

2.4. Infrastruktura społeczna

Edukacja

Gmina Przelewice realizuje swoje zadania w zakresie oświaty w 4 publicznych placówkach oświatowych tj. Gimnazjum Publicznym w Przelewicach oraz w 3 szkołach podstawowych w miejscowościach: Kłodzino, Jesionowo i Żuków w których naukę w roku 2015 pobierało łącznie 463 dzieci. Ponadto na terenie Gminy funkcjonują także Przedszkola w formie oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych w Kłodzinie, Jesionowie i Żukowie oraz Punkt Przedszkolny w Kłodzinie do których uczęszcza łącznie 104 dzieci. Młodzież po ukończeniu gimnazjum

kształci się poza terenem Gminy głównie w szkołach średnich w Szczecinie oraz w mieście powiatowym Pyrzyce. Stan bazy oświatowej na terenie Gminy na dzień dzisiejszy w pełni zabezpiecza jej potrzeby i ocenić można go jako ogólnie zadowalający. Organem prowadzącym dla powyższych placówek jest Gmina Przelewice.
Opieką przedszkolną objęte są dzieci 5-cio letnie oraz większość dzieci 3 i 4-letnich z Gminy Przelewice.

W przedszkolach w ciągu całego roku szkolnego odbywa się wiele ciekawych zajęć i imprez, w których uczestniczą rodzice i wychowawcy, a dzieci doskonale prezentują swoje umiejętności i zdolności. Dzieci uczęszczające do Przedszkola mają możliwość korzystania z zajęć rytmiki.
Dzieci, które mają problemy z prawidłową wymową są objęte zajęciami logopedycznymi.

Na obszarze Gminy funkcjonuje także jedno niepubliczne przedszkole „Bratek" w Laskowie prowadzone przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Bratek". Jest to przedszkole przede wszystkim dla dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego oraz orzeczeniami o potrzebie wczesnego wspomagania.

Liczba uczniów w jednostkach oświatowych w Gminie Przelewice w ostatnich latach wahała się. W Przedszkolu zauważalny był skok z 78 dzieci w roku 2011 do 104 w roku 2013. W kolejnych latach wartości te spadały (do 94 w roku 2014), by znowu w roku 2015 wzrosnąć. W przypadku szkół podstawowych i szkoły gimnazjalnej od roku 2012 do teraz następował spadek dzieci. Zjawiskowo takie może świadczyć o tym, że zmniejsza się liczba dzieci w wieku przedprodukcyjnym w Gminie, co widać także w danych demograficznych, ale zwiększa się natomiast odsetek dzieci, rodziców z wyżu demograficznego lat 80, które w chwili obecnej uczęszczają do Przedszkoli oraz SP. Ponadto zauważyć należy, iż zwiększająca się liczba dzieci wynikać może także z faktu, że w ostatnich latach dzieci w wieku 6 lat musiały obowiązkowo rozpocząć naukę w szkołach.

Tabela 13 Liczba uczniów i kadra nauczycielska w Gminie Przelewice w latach 2011-2015

Placówki	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Przedszkola w Gminie Przelewice						
Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Jana Brzechwy w Kłodzinie	Liczba dzieci	41	40	46	41	31
Punkt Przedszkolny w Przelewicach przy Szkole Podstawowej im. Jana Brzechwy w Kłodzinie	Liczba dzieci	-	-	25	25	46
Oddział przedszkolny przy Publicznej Szkole Podstawowej w Jesionowie	Liczba dzieci	13	11	14	14	13
Oddział przedszkolny przy Publicznej Szkole Podstawowej w Żukowie	Liczba dzieci	24	23	19	14	14
	Łącznie	78	74	104	94	104

Wykaz szkół podstawowych i gimnazjalnych						
Gimnazjum im. Olimpijczyków Ziemi Przelewickiej w Przelewicach	**Liczba uczniów**	188	187	170	174	143
Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Kłodzinie	**Liczba uczniów**	155	149	148	149	163
Publiczna Szkoła Podstawowa Jesionowo	**Liczba uczniów**	69	68	68	66	61
Publiczna Szkoła Podstawowa Żuków	**Liczba uczniów**	102	98	100	94	96
	Razem	514	502	486	483	463
Liczba etatów nauczycielskich						
Liczba etatów pracowników pedagogicznych		59,3	59,38	60,77	61,52	64,19
Liczba etatów pracowników obsługi i administracji		19,25	19,25	19,25	20,75	20,75

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Przelewicach

Oceniając szkolnictwo w Gminie Przelewice warto pod uwagę wziąć także współczynnik skolaryzacji.

Współczynnik skolaryzacji jest jednym z dwóch podstawowych wskaźników stosowanych do badania poziomu edukacji w danej Gminie. Stopa skolaryzacji to odsetek osób uczących się obliczany w stosunku do liczby ludności w określonym przedziale wiekowym, według podziału na odpowiednie etapy kształcenia. Dla szkół podstawowych przewidziano przedział wiekowy od 7 do 13 lat a dla szkół gimnazjalnych przedział od 13 do 16 lat. Współczynnik jest najlepszy, kiedy osiąga wartość 100 %, co świadczy o 100 % udziale korzystania z usług edukacyjnych na terenie Gminy Przelewice. Wartości te od roku 2011 spadają, co świadczy, że dzieci dojeżdżają do szkół także poza teren swojego zamieszkania.

Tabela 14 Wskaźnik skolaryzacji netto i brutto w latach 2011-2015

SKOLARYZACJA		2011	2012	2013	2014	2015
współczynnik skolaryzacji brutto (szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne)						
szkoły podstawowe	%	102,19	101,61	100,00	90,22	83,12
gimnazja	%	90,38	91,67	92,90	97,75	91,67
współczynnik skolaryzacji netto						
szkoły podstawowe	%	92,16	92,58	92,09	89,93	80,00
gimnazja	%	87,98	85,78	85,25	89,89	83,33

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, BDL za okres 2011-2015

Kultura i sport

Sfera działalności kulturowej w gminie funkcjonuje na wysokim poziomie, bowiem w Gminie Przelewice stworzone zostało w roku 2012 Gminne Centrum Kultury.

Gminne Centrum Kultury podejmuje inicjatywy w kierunku stwarzania warunków dla amatorskich ruchów artystycznych, kół i klubów zainteresowań, sekcji i zespołów. Tego typu działania dają szansę na skupienie wokół siebie energii środowisk twórczych, stowarzyszeń i innych kreatywnych osób. Daje ono także szansę lokalnej

społeczności na poszerzenie umiejętności poprzez kursy rękodzielnictwa, nauki gry na instrumentach czy kursy tańca. Rozwój instytucji kultury bezpośrednio przyczyni się do zwiększania atrakcyjności turystycznej gminy Przelewice. Edukacja kulturalna oraz upowszechnianie kultury wśród mieszkańców Gminy Przelewice polega na udziale w przedsięwzięciach kulturalnych organizowanych przez instytucje zarządzane przez Gminne Centrum Kultury. Są one organizowane cyklicznie, bądź też okolicznościowo. Dzięki nim uczestnicy mogą być nie tylko obserwatorami, ale także współtwórcami życia artystycznego poprzez uczestnictwo w uroczystościach, konkursach, koncertach, wieczorkach tanecznych, jak również poprzez udział w różnorodnych formach zajęć stałych i warsztatowych.

Uczestnictwo w zajęciach przyczynia się do zdobywania nowych doświadczeń, umiejętności oraz wpływa na rozwój osobowości uczestników poprzez własną inwencję i zaangażowanie.

Centrum prowadzi działalność kulturalną w zakresie tworzenia, upowszechniania i ochrony dóbr kultury oraz rozwijania i utrwalania zainteresowań kulturalnych mieszkańców Gminy Przelewice. Przykładowo w ramach swej działalności jest inicjatorem różnorodnych form edukacji kulturalnej i wychowania poprzez sztukę, prowadzenie zajęć artystycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, tworzenie i upowszechnianie scenicznych programów artystycznych. Podejmuje też działania w kierunku stwarzania warunków dla amatorskich ruchów artystycznych, kół i klubów zainteresowań, sekcji i zespołów. Daje ono także szansę lokalnej społeczności na poszerzenie umiejętności poprzez kursy rękodzielnictwa, nauki gry na instrumentach czy kursy tańca.

Jednostką kulturalną w Gminie Przelewice jest także Gminna Biblioteka Publiczna w Przelewicach obecnie funkcjonująca jako samodzielna jednostka organizacyjna Gminy. Posiada 3 filie biblioteczne w: Karsku, Kłodzinie, Jesionowie oraz obsługuje 4 punkty biblioteczne w: Przywodziu, Ukiernicy, Lubiatowie i Laskowie.
11 kwietnia 2017 roku Gminna Biblioteka Publiczna zmieniła nazwę na Biblioteka - Gminne Centrum Kultury w Przelewicach "Ogród Kultury" i rozszerzyła swoją działalność o centrum kultury i świetlice wiejskie funkcjonujące na obszarach wsi: Przelewice, Żukowo, Kłodzino, Przywodzie, Jesionowo, Ślazowo, Płońsko, Lubiatowo, Kosin, Lucin, Topolinek, Kluki, Ukiernica, Rosiny i Laskowo.

Główne zadania realizowane przez opiekunów świetlic to:

1. Rozwijanie ekspresji twórczej poprzez liczne prace plastyczne różnymi technikami, przygotowywanie gazetek świetlicowych, stosowanie technik origami;
2. Integracja form ekspresji – improwizowanie krótkich scenek – indywidualnie lub grupowo na temat różnych form zagrożeń występujących w środowisku;
3. Przeprowadzenie zabaw i gier interaktywnych i zajęć metodami aktywizującymi;
4. Rozwijanie aktywności fizycznej poprzez systematyczne ćwiczenia, zabawy ruchowe, gry zespołowe;
5. Pogłębianie wiedzy nt. otaczającej rzeczywistości, przeprowadzanie zajęć dydaktycznych mających na celu pobudzanie procesu myślenia, pamięci, rozwijaniu samodzielności, własnej inicjatywy, uczenia współżycia oraz współdziałania w zespole.

Świetlice działają też w okresie ferii zimowych i wakacji, podczas których przeprowadzane są zajęcia pod nadzorem opiekuna świetlicy. W latach 2007-2015 wyremontowano kilka świetlic na obszarach wiejskich, które pełnią tam rolę kulturalną, także w zakresie współpracy między mieszkańcami, a także zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami mieszkańców.

Większość ze zrealizowanych inwestycji była współfinansowana ze środków unijnych w ramach programu PROW (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich) realizowanej za pośrednictwem LGD „Ziemia Pyrzycka", lub bezpośrednio z Urzędu Marszałkowskiego.

W zakresie sportu na terenie Gminy funkcjonują:

- 3 sale sportowe – sale gimnastyczne (Szkoła Podstawowa w Kłodzinie, Jesionowie i Żukowie),
- 1 hala sportowa – Gimnazjum Publiczne w Przelewicach,
- Stadion sportowy w m. Przelewice.

Na terenie Gminy działają dwa kluby „Wicher" w Przelewicach i „Błyskawica" w Klukach oraz dwa Uczniowskie kluby sportowe „Olimpijczyk" i „Soccer Przelewice", z siedzibą przy Gimnazjum im. OZP w Przelewicach, gdzie główną uprawianą dyscypliną sportową jest piłka nożna. Kluby te prowadzą rozgrywki na stadionie w Przelewicach. Lekkoatletyka uprawiana jest głównie w szkołach, które prowadzą także SKS-y.

Przy każdej szkole jest sala gimnastyczna dostępna w godzinach popołudniowych dla chętnych mieszkańców Gminy. Dużym zainteresowaniem cieszą się rozgrywki piłki siatkowej i nożnej.

Głównymi imprezami realizowanymi przez szkoły są turnieje sportowo-rekreacyjne z okazji święta patrona szkoły lub dnia sportu organizowanego w Dniu Dziecka, turnieje rodzinne, zabawy charytatywne. Dodatkowo prowadzone są biegi uliczne oraz turniej tenisa stołowego.

Organizacje pozarządowe

Na terenie Gminy działają następujące organizacje pozarządowe:

Tabela 15 Zbiorcze zestawienie organizacji pozarządowych funkcjonujących w Gminie Przelewice

Kluby sportowe:
Ludowy Klub Sportowy „Wicher", z siedzibą w Przelewicach, 74-210 Przelewice
Ludowy Zespół Sportowy „Błyskawica", z siedzibą w Klukach
Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk", z siedzibą przy Gimnazjum im. OZP w Przelewicach
Uczniowski Klub Sportowy „Soccer Przelewice", z siedzibą przy Gimnazjum im. OZP w Przelewicach
Stowarzyszenia:
Przelewickie Stowarzyszenie Edukacyjne „Wyrównajmy szanse", z siedzibą w Gimnazjum im. OZP w Przelewicach
Stowarzyszenie Komunalne Centrum Edukacji Ekologicznej AGENDA 21 Euroregion Pomerania w Przelewicach
Stowarzyszenie „Rosiny - to my", z siedzibą w Rosinach 8
Stowarzyszenie „Bo jak nie my to kto" z siedzibą w Przelewicach
Stowarzyszenie „Po sąsiedzku", z siedzibą w Laskowie 16

Stowarzyszenie „Razem możemy więcej”, z siedzibą w Przywodziu
Stowarzyszenie „Aktywne Przelewice” z siedzibą w Przelewicach
Stowarzyszenie Sportowo-Kulturalne - „Jesion”, Jesionowo 86, z siedzibą w Jesionowie
Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Przelewice, z siedzibą w Przelewicach
Stowarzyszenie „Lubiatowo i My” z siedzibą w Lubiatowie
Przelewickie Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Dzieciom i Młodzieży, z siedzibą w SPZOZ Przelewice 98
Stowarzyszenie (zwykłe) „Przelewice – Wspólna Sprawa”, z siedzibą w Przelewicach 113
Stowarzyszenie (zwykłe) Koło Gospodyń Wiejskich, z siedzibą w Ukiernicy
Koło Gospodyń Wiejskich, z siedzibą w Przelewicach
Koło Gospodyń Wiejskich, z siedzibą w Klukach
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Terenowy w Pyrzycach -Koło w Przelewicach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Przelewice

Turystyka i rekreacja

Gmina Przelewice jest enklawą czystego środowiska naturalnego, posiada liczne zabytki sakralne oraz dwory i dworki z parkami przypałacowymi, zaś wysoki wskaźnik jeziorności wskazuje na bogate walory turystyczne jako miejsce do aktywnego wypoczynku na łonie natury.

Ozdobą gminy jest **Ogród Dendrologiczny** – to wyjątkowe miejsce na Pomorzu Zachodnim. Powstał w 1814 r., a pałac po odbudowaniu stanowi siedzibę BCBW wraz z bazą hotelową (25 miejsc noclegowych). Położony jest w odległości 15 km od Pyrzyc na powierzchni 30 ha w dolinie rzeki Płoni. Jest „wyspą” drzew, krzewów i roślin zielnych pochodzących z różnych zakątków świata. O pięknie Ogrodu decyduje wyjątkowa kompozycja oraz bogactwo kolekcji liczącej ponad 1000 gatunków i odmian kwitnących od późnej zimy do wczesnej jesieni. Atrakcję stanowią też coroczne majowe koncerty muzyki klasycznej oraz plenery malarskie.

Na terenie Ogrodu znajduje się Centrum Edukacji Przyrodniczej stanowiące merytoryczne zaplecze obiektu z czytelnią, biblioteką, zielnikiem oraz salą audiowizualną. Funkcjonujący Ogród Dendrologiczny oraz warunki lokalizacyjne i przyrodnicze (jezioro Płoń, zabytkowa aleja drzew, parki przypałacowe i inne) decydują o dużej atrakcyjności gminy i będą podstawą do tworzenia infrastruktury turystycznej na obszarze gminy. Ogród jest odwiedzany rocznie przez ponad 70.000 turystów. W pobliżu Ogrodu znajdują się zabudowania folwarku i zabytkowy dwór, a przy parkingu schronisko (20 miejsc noclegowych).

Turystyka w Województwie Zachodniopomorskim należy do

najbardziej konkurencyjnych gospodarczo obszarów rozwoju, wpływając zarówno na napływ kapitału inwestycyjnego, wzrost zatrudnienia oraz wielkość wytwarzanego przez Region udziału w PKB. Rozwój turystyki to klucz dla dynamicznego i długofalowego rozwoju, stąd też Gmina Przelewice stara się maksymalnie eksponować dostępne na jej terenie obiekty interesujące turystów.

Na obszarze Gminy Przelewice identyfikuje się na dzień dzisiejszy kilka ciekawych obiektów zabytkowych, które odpowiednio zagospodarowane mogą na nowo stać się „perełkami" wartymi odwiedzania (zabudowania folwarczne w Przelewicach. Dodatkowo te obiekty, które zachowały się do dnia dzisiejszego stanowią istotne dziedzictwo kulturowe Gminy i regionu, w związku z czym wymagają ciągłej pielęgnacji i opieki.

Tabela 16 Zestawienie zabytków w Gminie Przelewice na podstawie rejestru zabytków

Lp.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	NR REJESTRU
1.	Gardziec	kościół M B Różańcowej	457
2.	Jesionowo	kościół pomocniczy parafii pw. Chrystusa Króla	125
3.	Karsko	pałac	1194
4.	Kluki	kościół św. Teresy od Dzieciątka Jezus	532
5.	Kluki	dwór (budynek nr 21)	95
6.	Kłodzino	kościół św. Antoniego z Padwy	174
7.	Kłodzino	pałac	1203
8.	Kłodzino	park dworski	1203
9.	Kosin	kościół (do skreślenia z rej.)	182
10.	Laskowo	park dworski	1199
11.	Laskowo	pałac	1200
12.	Laskowo	kościół NSPJ	128
13.	Lubiatowo	gołębnik (w zespole folwarcznym "B")	1204
14.	Lubiatowo	pałac	1193
15.	Lubiatowo	kościół MB Nieustającej Pomocy	459
16.	Płońsko	cmentarz przykościelny	1175
17.	Płońsko	kościół (w odbudowie)	461
18.	Płońsko	dwór	1197
19.	Płońsko	park dworski	1198
20.	Przelewice	pałac	792
21.	Przelewice	kościół MB Królowej Polski	145
22.	Przelewice	dwór	551
23.	Przelewice	park dworski (ogród dendrologiczny)	791
24.	Przelewice	zespół zabudowy folwarcznej	103
25.	Przelewice	aleja kasztanowcowa Przelewice-Ślazowo	1222
26.	Przywodzie	kościół Zwiastowania NMP	462
27.	Rosiny	kościół św. Michała Archanioła	146
28.	Ślazowo	aleja kasztanowcowa Przelewice-Ślazowo	1222
29.	Żuków	kościół Św.Trójcy	533
30.	Żuków	pałac	1195

źródło danych: opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków

Gastronomia:

- Ogród Dendrologiczny w Przelewicach, 74-210 Przelewice
- Dom Weselny "Gracja" w Żukowie, 73-115 Dolice
- Restauracja „Magnolia" w Przelewicach; 74-210 Przelewice

Baza noclegowa:

- Ogród Dendrologiczny w Przelewicach, 74-210 Przelewice (25 miejsc noclegowych w Pałacu i 20 miejsc noclegowych w schronisku)
- Agroturystyka „Stary Folwark" Radlice 1 (13 miejsc noclegowych)
- Dom Weselny "Gracja" w Żukowie, 73-115 Dolice (11 miejsc noclegowych)

Szlaki turystyczne

- **Szlak „Barlinecki" (ZMY-102c)**

  Długość: 43.80 km,

  Trasa szlaku: Przelewice - Topolinek - Laskowo - Równo - Niepołcko - Żydowo - Młyn Papiernia - Barlinek - Krzynka - Leśnictwo Okno - Leśnictwo Moczydło – Lipy

- **Szlak „Zachodni" (ZMY-103n)**

Kolor szlaku: szlak niebieski

Trasa szlaku: Przelewice- Barlinek, przebieg: Rezerwat Dębina - Karsko - Rychnów - Dzikowo - Strąpie - Dziedzice - Stara Dziedzina - Jarząbki - Podlesie - Ślazowo - Przelewice

Długość: 38,40 km

- **Szlak turystyczny (ZP-1106-c)**

  Kolor szlaku: czerwony

Trasa szlaku: Przelewice PKS (0,00)- Pyrzyce PKP (14,30).

Długość: 14,30 km

Początek szlaku wieś Przelewice. Brzesko – cenne zabytki: Kościół, gdzie mieści się Sanktuarium Maryjne, zbudowany na przełomie XII i XIII w., z ciosanego granitu i nieobrobionych głazów, wolno stojącą wieża z kamienia polnego pochodzi z 1817 r.

- **Szlak turystyczny: Trasa nr 1 szlak niebieski „Dolina rzeki Płonia"**

  Kolor szlaku: niebieski

  Trasa szlaku: Pyrzyce (0,00)- Przelewice (45,00).

  Długość: 45,00km

  Trasa długości ok.45 km przebiega przez gminę Pyrzyce i Przelewice. Nocleg - Dom pielgrzyma w Brzesku; możliwość przygotowania posiłków. Brzesko(start) - Kosin -Kluki - Oćwieka - Lubiatowo – (droga z płyt jumbo) w kierunku - Żuków - Karsko - dalej droga asfaltowa w kierunku Przywodzia, po przejechaniu ok. 4 km skręt w lewo na polną drogę a następnie prowadząc rowery docieramy do miejsca, gdzie znajdują się groby megalityczne z okresu 2500 lat p.n.e. – Przywodzie - Warszyn -

Gardziec - Płońsko - Rosiny - Kłodzino - Przelewice - jedziemy znakowanym szlakiem czerwonym w kierunku - Brzesko (meta) ok. 45,00 km.

- **Trasa Płonia**

  Płonia - 74,3 km

  Źródła Płoni znajdują się obok Barlinka, na terenie Parku Kulturalno-Krajobrazowego „Dolina Płoni".

- **Ścieżka dydaktyczna pn. „PSZCZELARSTWO DAWNIEJ I DZIŚ"**

  Ścieżka tradycji pszczelarskiej powstała poprzez realizację projektu współfinansowanego z PO „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013" w ramach środka 4.1 „Rozwój obszarów zależnych od rybactwa".

W ramach Projektu uporządkowano teren wraz z jego niwelacją, wykonano geodezyjne wytyczenie obiektów, utwardzono teren kostką brukową oraz wykonano jego ogrodzenie. Zakupiono i zamontowano drewniany budynek gospodarczy wraz z przyległą wiatą oraz altanę do prowadzenia warsztatów pszczelarskich. Zakupiono ule i osprzęt pszczelarski: leziwo ze strojami, kapelusze, miodarkę, odstojnik, sito, kombinezony oraz agregat prądotwórczy, aparat fotograficzny oraz przenośny komputer. W budynku gospodarczym zamontowano gabloty i regały na eksponaty. Na terenie ścieżki ustawiono elementy małej architektury: ławki, stoły, huśtawkę, krzesła, donice, ogrodowe WC, tablice zewnętrzne. Wykonano kącik tradycji rybackich. W ramach działań promocyjnych wykonano tablice i ulotki informacyjne.

Powstała ścieżka dydaktyczna o charakterze skansenu chroni lokalne rzemiosło jakim jest pszczelarstwo od zapomnienia. Jest godną polecenia formą spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Projekt odpowie także na potrzebę rozpowszechnienia wiedzy o pszczołach, ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w przyrodzie oraz koniecznością ochrony ich naturalnego środowiska bytowania, podniesie świadomość ekologiczną mieszkańców regionu. Nowo powstała ścieżka zwiększa atrakcyjność wsi Płońsko, a tym samym dowartościuje jej mieszkańców i daje szanse na zwiększenie integracji i aktywacji zamieszkującej tu ludności.

Możliwości rozwoju funkcji rekreacyjno-turystycznej w oparciu o warunki naturalne w granicach gminy są dość duże bowiem w Gminie istnieją dwa rozpoznawalne duże jeziora (jezioro Miedwie i jezioro Płoń), a rozwój gminy Przelewice koncentruje się wokół agroturystyki oraz kajakarstwa na rzece Płoni.

Odpowiednie zagospodarowanie turystyczne stworzy możliwości rozwoju funkcji rekreacyjnej również poza letnim sezonem turystycznym (leśniczówki, gajówki). Dostępność puszczy, atrakcyjność krajobrazu oraz korzystny mikroklimat stwarzają możliwości zagospodarowania terenów dla różnych form turystyki (ścieżki rowerowe, piesze, ścieżki dydaktyczne, punkty widokowe).

Ochrona zdrowia

Świadczenia zdrowotne w Gminie są realizowane na ogół na zadowalającym poziomie, choć wiele osób krytycznie ocenia nieutrzymywanie standardów systemowych.

Generalnie egzamin zdaje system oparty o lekarza rodzinnego, dlatego powinien on być nadal intensywnie rozwijany. Sposób organizacji służby zdrowia często nie zapewnia rzeczywistej całodobowej opieki medycznej (poza Gminą Przelewice).

W Gminie Przelewice usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej świadczy:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Przelewicach zatrudniający 2 lekarzy, którzy świadczą usługi w podstawowym zakresie lekarza rodzinnego i jako personel pomocniczy – 2 pielęgniarki środowiskowe, 1 pielęgniarka praktyki i 1 położna. Porady specjalistyczne można uzyskać w specjalistycznych placówkach w Pyrzycach i Szczecinie.
- Stomatolog w ramach swojej indywidualnej praktyki w budynku SP ZOZ w Przelewicach.

Gminny rynek usług zdrowotnych należy ocenić w sposób zadowalający. Wydaje się, iż zarówno posiadane zasoby w tym względzie (lokalowe, sprzętowe i ludzkie), jak i dostępność poradnictwa lekarskiego oraz pomocy ambulatoryjnej dają pozytywny obraz stanu służby zdrowia.

Opieka i pomoc społeczna

Realizując zapisy ustawy o pomocy społecznej w Gminie Przelewice funkcjonuje Ośrodek Pomocy Społecznej, który umożliwia osobom i rodzinom w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadania własne z zakresu pomocy społecznej wykonywane są w formie diagnozy środowiska, pomocy finansowej i rzeczowej oraz szeroko pojętej pracy socjalnej. Zadania zlecone to świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny.

Pomocy społecznej udziela się w Gminie Przelewice osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa;
- sieroctwa;
- bezdomności;
- bezrobocia;
- niepełnosprawności;
- długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- przemocy w rodzinie;
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze; trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- klęski żywiołowej lub ekologicznej, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi.

Prawo do świadczeń przysługuje:

1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód netto nie przekracza kwoty 634 zł. zwanej „kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej",

2) osobie w rodzinie, w której dochód netto na osobę nie przekracza kwoty 514 zł. zwanej „kryterium dochodowym na osobę w rodzinie",

3) rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej „kryterium dochodowym rodziny" – przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2 -15 ustawy o pomocy społecznej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej. Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej w zakresie ustalonym ustawą.

Tabela 17 Środowiskowa pomoc społeczna oraz świadczenia rodzinne w Gminie Przelewice w latach 2011-2015

ŚRODOWISKOWA POMOC SPOŁECZNA						
	jm	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego						
ogółem	gosp.	262	288	281	241	235
poniżej kryterium dochodowego	gosp.	199	226	233	190	180
powyżej kryterium dochodowego	gosp.	63	63	48	51	55
Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku						
ogółem	osoba	865	907	909	714	663
poniżej kryterium dochodowego	osoba	667	738	772	572	520
powyżej kryterium dochodowego	osoba	198	169	137	142	143
ŚWIADCZENIA RODZINNE						
	jm	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Korzystający ze świadczeń rodzinnych						
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	346	315	298	292	269
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	675	618	580	547	497
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	599	551	522	493	448
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	56,2	52,1	49,9	48,7	45,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS – Bank Danych Regionalnych

Budownictwo mieszkaniowe

Sytuacja mieszkaniowa w gminie nie odbiega zasadniczo od gmin sąsiadujących, jeśli chodzi o standard i wyposażenie. Głównym rodzajem budownictwa jest budownictwo indywidualne.

Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje - takie jak: wodociąg, ustęp spłukiwany, łazienka, centralne ogrzewanie stanowi standard. Mieszkania wyposażone są głównie w gaz sieciowy lub propan-butan w butlach, tam gdzie takiej sieci brak.

Dystans, jaki dzieli gminę od innych gmin i miast w zakresie wyposażenia mieszkań, jest średni. Mieszkania zwodociągowane są w około 95%. Natomiast dostęp do kanalizacji ma ok 40 % ogółu mieszkańców. W przyszłości planuje się budowę zbiorczych oczyszczalni wiejskich, albo wybudowanie przydomowych oczyszczalni ścieków, które w z uwagi na warunki fizjologiczne są jedyną możliwością ekologicznego rozwiązania dzisiejszego stanu rzeczy, kiedy to brakuje dostępu do sieci.

Na terenie gminy infrastruktura budowlana różni się wiekiem, powierzchnią zabudowy, technologią wykonania, przeznaczeniem oraz wynikającą z podstawowych parametrów energochłonnością. Można tu wyróżnić:

- budynki mieszkalne,
- obiekty użyteczności publicznej,
- obiekty pod działalność usługowo-handlową i wytwórczą.

Zasoby mieszkaniowe gminy stanowią zarówno budynki jedno jak i wielorodzinne. Budynki jednorodzinne to przede wszystkim własność prywatna, natomiast budownictwo wielorodzinne – to głównie zasób spółdzielni mieszkaniowej. W ogólnej strukturze osadnictwa na terenie gminy przeważa zabudowa jednorodzinna.

Sytuację mieszkaniową w gminie charakteryzuje niewielki roczny przyrost ilości mieszkań.

W gminie ok. 84% budynków pochodzi sprzed 1986 r., kiedy to w radykalny sposób obniżono dopuszczalne straty ciepła w nowobudowanych budynkach. Budownictwo sprzed 1945 r. stanowi ok. 45 % wszystkich zasobów mieszkaniowych.

Można zaobserwować tendencję przekształcania się form własności mieszkań. Obecnie dominującą formą własności jest własność prywatna. Wśród nowobudowanych budynków dominuje budownictwo indywidualne, mieszkaniowe.

Ruch budowlany z roku na rok powiększa się, czego powodem jest rosnąca cena gruntów i materiałów budowlanych. Brak uzbrojonych terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe dodatkowo hamuje jego rozwój na terenie gminy. Ocenia się, że ok. 90 % budownictwa mieszkaniowego w gminie ma charakter wyłącznie odtworzeniowy, a istniejące budynki są rozbudowywane i modernizowane. Charakter architektoniczny budynków mieszkalnych nie wyróżnia się cechami budownictwa regionalnego i jest najczęściej w formie budownictwa wiejskiego, choć dostępność nowych rozwiązań architektonicznych powoduje z roku na rok poprawę atrakcyjności wyglądu budynków oraz zastosowanych rozwiązań.

Zasoby mieszkaniowe w Gminie Przelewice w ostatnich 5 latach przedstawiały się następująco:

Tabela 18 Zasoby mieszkaniowe w Gminie Przelewice w latach 2011-2015

Zasoby mieszkaniowe ogółem						
		2011	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
mieszkania	-	1549	1550	1554	1556	1558
izby	-	5876	5883	5905	5916	5928
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	110948	111081	111552	111822	112104
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m2	71,6	71,7	71,8	71,9	72,0
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m2	20,6	20,7	20,8	20,9	21,2
mieszkania na 1000 mieszkańców	-	287,7	289,1	290,4	290,7	294,4

Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań						
wodociąg	%	97,7	97,7	97,7	97,8	97,8
łazienka	%	93,0	93,0	93,1	93,1	93,1
centralne ogrzewanie	%	78,1	78,1	78,2	78,2	78,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS – Bank Danych Regionalnych

Z powyższych danych wynika, że liczba mieszkań w Gminie Przelewice w ciągu ostatnich lat właściwe nie zmieniła się. Wynika to z faktu, braku na rynku lokalnym developerów chcących inwestować w Gminie w celach mieszkaniowych.

2.5. Finanse samorządu

Możliwości stymulowania rozwoju obszaru Gminy w dużym stopniu uzależnione są od wysokości budżetu samorządu gminnego oraz struktury wydatkowania środków, ze szczególnym uwzględnieniem celów inwestycyjnych. Kształtowanie się dochodów i wydatków budżetowych Gminy Przelewice w ostatnich 5 latach przedstawiono na poniższym wykresie.

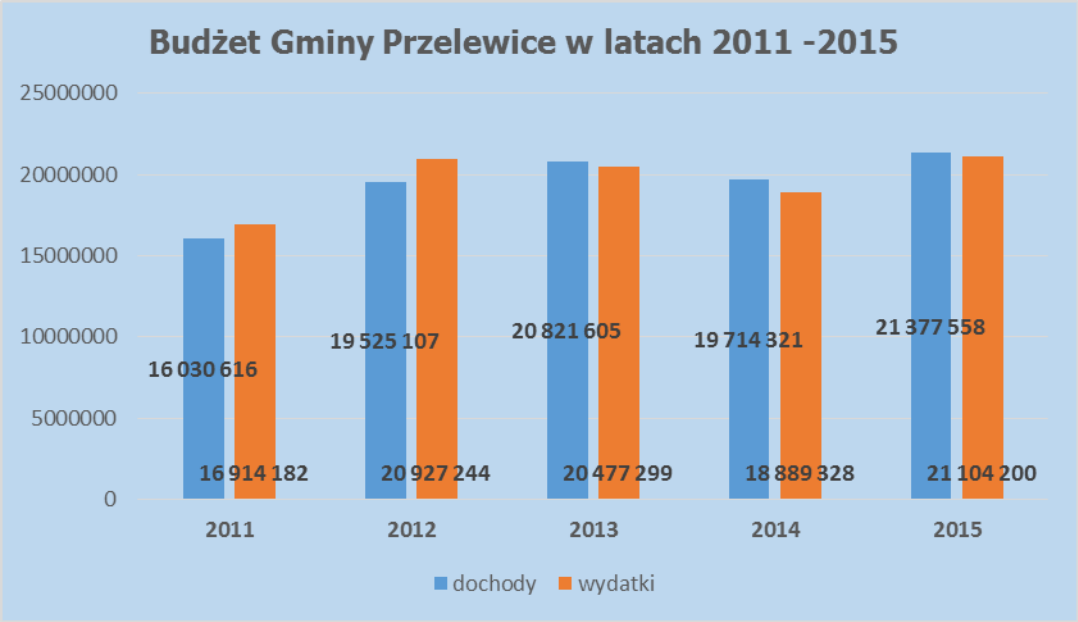

źródło danych: opracowanie własne na podstawie GUS - BDL

Samorząd gminy prowadził zróżnicowaną politykę budżetową. W latach 2013 - 2015 odnotowywano nadwyżkę budżetową a w latach 2011 i 2012 rok budżetowy kończył się niewielkim deficytem w wysokości – (-) 883566,01 zł. (2011) oraz (-) 1402137,21 zł. (2012), które to były równoważone pożyczkami z funduszy celowych bądź nadwyżkami z lat poprzednich. Wartym podkreślenia jest fakt, że Gmina Przelewice w ostatnich latach wiele środków finansowych zaangażowała w inwestycje infrastrukturalne, o czym świadczy fakt, wykazu inwestycyjnego i niemal w całości zrealizowane zamierzenia wskazane w latach 2010-2014. Realizacja tych zadań musiała wpłynąć na zmianę struktury budżetu wykazując deficyt.

Co ważne Gmina Przelewice wykorzystała wszelkie możliwe ścieżki dotarcia do środków pozabudżetowych, skutecznie z nich korzystając, dzięki czemu zarówno plany jak i potrzeby mieszkańców zostały w znacznej większości zrealizowane.

Biorąc pod uwagę szczegóły budżetu: po stronie dochodów najważniejszą kwestią jest wskaźnik poziomu dochodów własnych gminy w całości budżetu. Decyduje on o stopniu wpływania samorządu na wysokość środków, które mogą być przeznaczane na cele wybrane przez lokalną społeczność. Na dochody własne gminy składają się dochody z następujących grup:

- dochody podatkowe (w tym: podatek rolny, leśny, od nieruchomości, od środków transportowych, wpływy z opłaty skarbowej, podatek od czynności cywilnoprawnych, podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej, wpływy z opłaty eksploatacyjnej,

- dochody z majątku,

- udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa (w tym: podatek dochodowy od osób fizycznych, podatek dochodowy od osób prawnych, wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw, wpływy z usług).

- pozostałe dochody (w tym: środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł, dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych JST oraz innych umów o podobnym charakterze, dochody podatkowe - ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw).

Tabela 19 Podział dochodów własnych w Gminie Przelewice w latach 2011-2015

Dochody własne	Jednostka miary	2011	2012	2013	2014	2015
razem	zł	5990832,93	6780007,84	6945592,72	6863360,77	9956733,69
dochody podatkowe - podatek rolny	zł	1319002,05	2515445,44	2275778,97	2455408,31	2409403,93
dochody podatkowe - podatek leśny	zł	25462,00	31095,00	29533,00	27851,00	31035,20
dochody podatkowe - podatek od nieruchomości	zł	1066724,61	1135083,19	1324942,42	1458408,31	1235894,42
dochody podatkowe - podatek od środków transportowych	zł	61899,97	73019,09	65924,13	92358,10	96251,84
wpływy z opłaty skarbowej	zł	17382,00	19623,50	18499,72	15008,00	19805,50
dochody podatkowe - podatek od czynności cywilnoprawnych	zł	55510,25	39546,00	38942,71	72432,30	44292,05
dochody podatkowe - podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	zł	-	2495,63	1012,60	1293,44	3111,70
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	zł	-	939,20	2074,60	4325,80	1574,00
wpływy z opłaty targowej	zł	-	2374,00	806,00	1216,00	2088,00
dochody z majątku	zł	856417,60	888491,16	979890,81	774550,94	1562345,23
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa razem	zł	1157101,18	1176847,81	1280393,93	1496810,07	1629895,75
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	zł	1149843,00	1174550,00	1280160,00	1464651,00	1621069,00

udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	zł	7258,18	2297,81	233,93	32159,07	8826,75
wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw	zł	6249,83	0,00	0,00	1538,07	248700,35
wpływy z usług	zł	37244,33	53101,82	85704,75	102434,60	895804,89
pozostałe dochody - środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł - razem	zł	772104,03	571052,42	412896,18	107377,78	213751,84
pozostałe dochody - środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł - inwestycyjne	zł	746656,86	276003,47	211039,12	75160,38	126425,00
dochody z majątku - dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych JST oraz innych umów o podobnym charakterze	zł	811859,35	828013,16	944722,54	752357,71	1465275,27
dochody podatkowe - ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	zł	2546289,69	3809069,33	3747243,83	4122114,46	3824581,14

źródło danych: opracowanie własne na podstawie GUS – BDL

Udział dochodów własnych Gminy w łącznych dochodach w poszczególnych latach został przedstawiony w poniższym zestawieniu.

Wykres 2 Udział dochodów własnych w łącznych dochodach Gminy Przelewice w latach 2011-2015

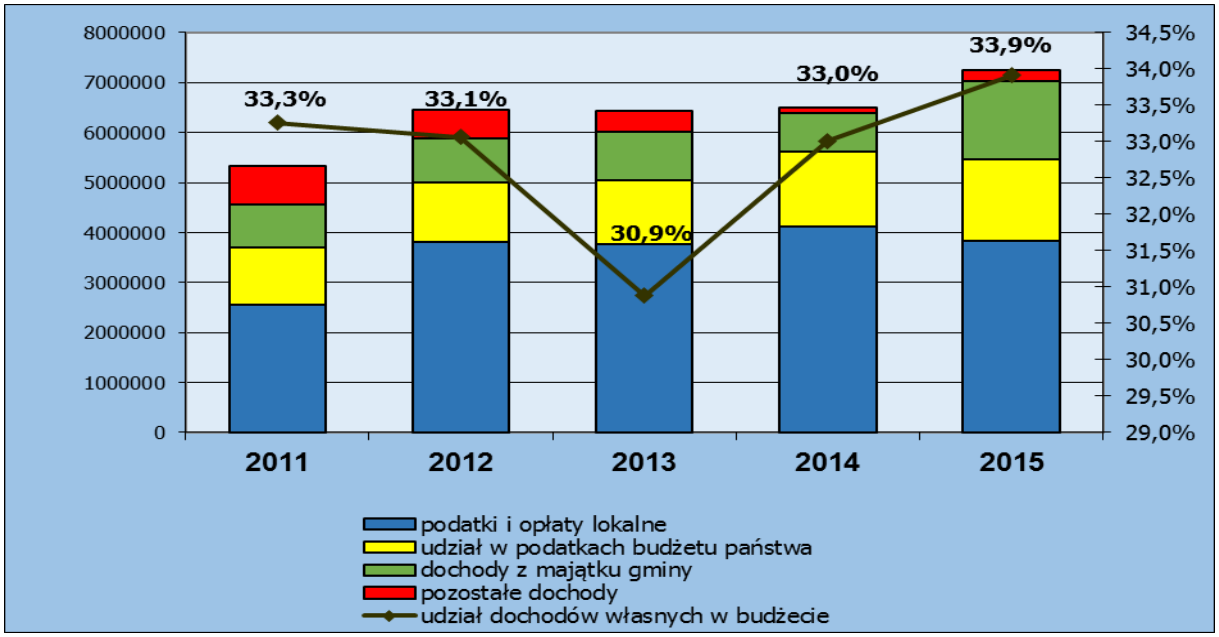

źródło danych: opracowanie własne na podstawie GUS - BDL

Wskaźnik udziału dochodów własnych w całości wpływów budżetowych podniósł się w ostatnim okresie, osiągając poziom jednej trzeciej wszystkich dochodów. Jest to pozytywna tendencja, świadcząca o wzroście możliwości decydowania przedstawicieli samorządu o celach, na które zostaną wydane środki budżetowe i świadczy o postępującej decentralizacji finansów publicznych, zgodnie z ideą samorządności. Po stronie wydatków budżetu gminy należy zwrócić uwagę na wygospodarowanie środków na inwestycje, zwłaszcza w infrastrukturę techniczną, jako prorozwojowego czynnika prowadzonej polityki finansowej gminy.

Inwestycje w Gminie Przelewice w latach 2007 - 2013

Lata okresu programowania 2007-2013 były dla Gminy Przelewice okresem dynamicznego rozwoju i pozyskiwania środków pozabudżetowych. Gmina Przelewice wykorzystała ten okres w sposób maksymalny, dokładając wszelkich starań przy aplikowaniu o środki pozabudżetowe. Efektem tego jest pozyskanie sporych środków na zadania inwestycyjne, które zostały zrealizowane.

Poniżej przedstawiono zestawienie najważniejszych inwestycji zrealizowanych przez gminę w tym okresie, zgodnie z załącznikiem dotyczącym limitów wydatków Gminy Przelewice na wieloletnie programy inwestycyjne lub wydatki majątkowe realizowane w latach 2007-2013 wg stanu na dzień 31.12 każdego z analizowanych lat budżetowych.

Tabela 20 Zestawienie inwestycji zrealizowanych w Gminie Przelewice w latach 2011-2015 wg wykonania budżetowego

Nazwa inwestycji	Wartość w zł.	Dofinansowanie	Źródło finansowania
Rok 2007			
Rozbudowa PSP Jesionowo	1 168 666,75	350 000	Wojewoda - śr. z kontraktu, środki własne
Oświetlenia uliczne: Lubiatowo, Żuków, Kłodzino	62 885,78		środki własne
Droga Lucin - zmiana nawierzchni	650 288,34	144 326,00 250 000,00	FOGR Domrel środki własne
Monitoring Gimnazjum	10 165,77	10 000,00	Woj. Zachodniopomorski, środki własne
Monitoring PSP Kłodzino	10 083,18	10 000,00	Woj. Zachodniopomorski, środki własne
Razem wydatki inwestycyjne w roku 2007	**1 902 089,82**	**764 326,00**	-
Rok 2008			
Oczyszczalnia cieków przy PSP Jesionowo	61 208,70	61 122,00	z nagrody WFOŚiGW, środki własne
Boisko sportowe przy PG Przelewice	591 035,45	200 000,00	Min. Sportu, środki własne
Remont pokrycia dachowego PSP Kłodzino	114 744,61		środki własne
Remont sali wiejskiej Kluki	12 550,24		środki własne
Remont Sali wiejskiej Ukiernica	6 830,47		środki własne
Remont budynku Urzędu Gminy	463 321,38		środki własne
Remont kotłowni Urzędu Gminy	47 759,34		środki własne
Informatyzacja Urędu Gminy	35 014,08		środki własne
Zakup mikrobusa Ford Transit	149 450,00	80 000,00	PFRON, środki własne
Montaż przyłącza wodociągowego Remiza OSP	3 732,00		środki własne

Kluki			
Rozbudowa i remony Remizy OSP Lubiatowo	15 897,16		środki własne
Karosacja (przebudowa) samochodu pożarniczego Przelewice0	130 000,00		środki własne
Remont nawierzchni drogi Jesionowo - Rutnica	12 763,68		środki własne
Remont drogi Jesionowo - Radlice	3 190,91		środki własne
Remont nawierzchni drogi Kłodzino - osiedle	8 851,64		środki własne
Utwardzenie placu na osiedlu w Lubiatowie (dla sprawnego dowozu dzieci)	4 183,28		środki własne
Wymiana kotłów C.O. w GBP w Przelewicach	18 178,00		środki własne
Remont pokrycia dachowego na filii w Przywodziu (PSP Żuków)	22 000,00		środki własne
Razem wydatki inwestycyjne w roku 2008	**1 700 710,94**	**341 122,00**	**-**
	Rok 2009		
Droga Jesionowo - Rutnica	667 743,09	204 069,98	FOGR, środki własne
Droga Jesionowo - Radlice	4 261,85		środki własne
Droga Kluki - utwardzenie nawierzchnią asfaltową dla przejazdu Gimbusa	8 503,40		środki własne
Droga Laskowo - utwardzenie nawierzchnią asfaltową	22 606,60		środki własne
Zatoczka asfaltowa prz PG w Przelewicach	3 912,79		środki własne
Remont dachu łącznika gimnazjum Przelewice	114 701,67		środki własne
Piłkochwyty na boisku w Gimnazjum	16 836,78		środki własne
Doprowadzenie ciepłej wody do umywalek w toaletach PSP Jesionowo	13 021,53		środki własne
Remont sali wiejskiej w Ukiernicy	22 581,59		środki własne
Remont w budynku Urzędu Gminy Przelewice	32 667,49		środki własne
Budowa boiska ORLIK w Żukowie	1 337 025,27	666 000,00	Wojewoda/Urząd Marszałkowski, środki własne
Piłkochwyty Orlik Żuków	16 836,78		środki własne
Razem wydatki inwestycyjne w roku 2009	**2 260 698,84**	**870 069,98**	**-**
	Rok 2010		
Wymiana C.O. i remont tarasu przy PSP Jesionowo	94 115,48		środki własne
Utwardzenie terenu przy PSP Jesionowo	58 704,88		środki własne
Wykonanie trybun i wyposażenie na boisju ORLIK w Żukowie	17 575,43		środki własne
Wymiana oświetlenia w Sali gimnastycznej przy PSP Kłodzino	13 891,90		środki własne
Budowa boisjka o placu zabaw przy byłej PSP Laskowo	261 446,52	262 212,00	PROW, środki własne
Adaptacja pomieszczeń na punkt biblioteczny w Laskowie	177 767,14		środki własne
wyposażenie	27 910,37		środki własne
System monitoringu w Przelewicach	27 983,64		środki własne
Zabezpieczenie dachu GOK Przelewice	21 685,00		środki własne
Wymiana bramy garażowej remizy OSP Lubiatowo	8 052,00		środki własne
Wymiana bramy garażowej remizy OSP Jesionowo	8 784,00		środki własne
Zakup pługu śnieżnego	23 000,00		środki własne
Zakup motopompy dla OSP Lubiatowo	28 355,00		środki własne
Remont dróg w Rosinach - wymiana nawierzchni	37 623,01		środki własne
Budowa chodnika przy drodze powiatowej w	253 053,19	120 000,00	ZDP Pyrzyce, środki

Kosinie			własne
Remont chodnilka przy byłej PSP Laskowo	10 828,57		środki własne
Studnia głębinowa w Wołdowie	65 867,80	65 867,80	z nagrody WFOŚiGW, środki własne
Budowa sieci wodociągowej do PSP Jesionowo	35 000,00		środki własne
Wykonanie wiaty i zakup zestawu nagłośnieniowego do kaplicy w Przelewicach	30 000,00		środki własne
Remont świetlicy środowiskowej w byłej PSP Laskowo	207 205,05		środki własne
zakup budynku po byłej kotłowni w Ślazowie na świetlicę	45 886,00		środki własne
Rozdział energii elektrycznej i ogrzewania w Dworku w Przelewicach	97 647,28		środki własne
Ogrodzenie cmentarza Żuków	5 640,22		środki własne
Ogrodzenie byłej PSP Laskowo	6 675,53		środki własne
Zakup wyposażenia - nasadzeń w Oranżerii w Przelewicach	624 781,50	357 183,00	PROW, środki własne
Nowe punkty świetlne: Płońsko do leśniczówki, Przelewice do cmentarza, Przywodzie, Lucin, Rosiny	109 485,04		środki własne
Razem wydatki inwestycyjne w roku 2010	**2 298 964,55**	**805 262,80**	**-**
	Rok 2011		
Remont części dachu PSP Żuków	55 932,54		środki własne
Wymiana okien w PSP Kłodzino	94 900,40		środki własne
Budowa wózkarni i docieplenie SP ZOZ w Przelewicach	77 779,95		środki własne
Droga Kosin do cmentarza	966 275,50	408 269,01	RPO, środki własne
Razem wydatki inwestycyjne w roku 2011	**1 194 888,39**	**408 269,01**	**-**
	Rok 2012		
Budowa boisk sportowych: Lubiatowo, Jesionowo, Kłodzino	1 013 488,28	522 581,48	PROW, środki własne
Remont świetlicy w Rosinach	585 327,13	340 351,00	PROW, środki własne
Remont GCK w Przelewicach	1 100 242,95	770 973,50	RPO, środki własne
Budowa trasy Nordic Walking	18 445,73	11 493,95	Interreg Iva, środki własne
Budowa drogi osiedlowej: w Kłodzinie oraz w Myśliborkach	424 756,33	276 003,47	ANR, środki własne
Ciąg pieszo - jezdny na cmentarzu w Żukowie	44 055,07		środki własne
Remont pomieszczeń na Punkt Przedszkolny przy Gimnazjum	269 146,62	36 321,00	PO Kapitał Ludzki, środki własne
Zamierzenie modelowe… Infokiosk	67 650,00	64 702,29	Interreg IVa, środki własne
Razem wydatki inwestycyjne w roku 2012	**3 523 112,11**	**2 022 426,69**	
	Rok 2013		
Odwodnienie boiska Jesionowo	81 510,38		środki własne
Budowa Miasteczka Ruchu Drogowego przy PG w Przelewicach	44 959,56		środki własne
Zakup agregatu prądotwórczego dla OSP w Przelewicach	3 888,00		środki własne
Budowa chodnika koło boiska w Lubiatowie	23 500,00		środki własne
Budowa drogi w Żukowie do jeziora	640 544,94	199 424,42	FOGR, środki własne
Utwardzenie terenu i drogi przy GCK w Przelewicach	50 248,90		środki własne
Utwardzenie placu i budowa ogrodzenia przy sali w Rosinach	15 813,37		środki własne
Utwardzenie parkingu przed Urzędem Gminy w Przelewicach	47 267,00	4 000,00	Bank Spółdzielczy Filia w Przelewicach, środki

			własne
Utwardzenie parkingu przy SP ZOZ w Przelewicach	44 146,99	4 234,70	SP ZOZ, środki własne
Remont szatni na stadionie w Przelewicach	257 842,43	94 000,00	PROW, środki własne
Remont trybun na stadionie w Przelewicach	89 806,94		środki własne
Zakup wyposażenia sztni na stadionie w Przelewicach	11 757,91		środki własne
Razem wydatki inwestycyjne w roku 2013	**1 311 286,42**	**301 659,12**	**-**
Razem lata 2007-2013	**14 191 751,07**	**5 513 135,60**	

źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych z Urzędu Gminy Przelewice

Reasumując dane wskazane w powyższym zestawieniu należy podkreślić fakt, iż w latach 2007-2013 Gmina Przelewice zrealizowała inwestycje rzędu 14,2 mln zł. Jest to niezwykle wysoki wskaźnik pokazujący dobre i właściwe zaangażowanie środków własnych i możliwości pozabudżetowych w celu rozwoju Gminy. Gmina Przelewice w ostatnim okresie programowania sięgnęła po wszystkie z możliwych źródeł, dzięki czemu zadłużenie Gminy nie przekroczyło żadnych ze wskaźników ustawy o finansach publicznych. Wskazuje to tym samym na fakt, że w kolejnych latach programowania 2014-2020 Gmina będzie w stanie sięgać po kolejne środki z budżetu unijnego.

3. Analiza SWOT

3.1. Założenia metodologiczne

Klasycznym narzędziem, stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej jest Analiza SWOT (**S**trenghts, **W**eaknesses, **O**pportunities, **T**hreats). Stanowi ona zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu (w tym przypadku Gminy) oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych wynikających z wpływu otoczenia i zmian w nim zachodzących.

Silne i słabe strony traktowane są jako czynniki wewnętrzne, natomiast szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki.

Zasadę przeprowadzania badania ilustruje poniższa tabela.

Mocne strony	**Słabe strony**
zalety społeczności, zasoby: ludzkie, środowiska, finansowe dostępne w rozwiązywaniu problemów, elementy przewagi nad innymi	obecnie istniejące problemy i bariery, przeszkody do podjęcia działań, brakujące elementy
Szanse	**Zagrożenia**
zmiany w otoczeniu sprzyjające działaniom, konkretne zyski, możliwi partnerzy	negatywne skutki uboczne działań, próba przewidzenia nieoczekiwanych skutków, zagrożenia i rozwiązania, których należy uniknąć

Strategia powinna opierać się na mocnych stronach lokalnej społeczności i środowiska, eliminować słabości, wykorzystywać pojawiające się szanse oraz unikać przyszłych zagrożeń. W Gminie Przelewice przy

tworzeniu strategicznego programu działania skoncentrowano się na ocenie wewnętrznych zasobów gminy, jej atutów i problemów, przyjmując z definicji zewnętrzne ograniczenia związane z położeniem geograficznym, obowiązującym w Polsce systemem legislacyjnym, poziomem rozwoju gospodarczego, czy też stanem finansów publicznych, gdyż zagadnienia te w ograniczonym stopniu mogą być przedmiotem lokalnej polityki samorządu.

Analizie poddano cztery najważniejsze obszary działalności gminy – są to:

- Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska
- Przedsiębiorczość i gospodarka
- Sfera społeczna
- Ekologia

W każdym z tych obszarów wskazano na atuty i problemy, wynikające z istniejącej sytuacji zdiagnozowanej w pierwszej części procesu tworzenia Strategii a wyniki przedstawiono poniżej.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	
Analiza otoczenia wewnętrznego	
Silne Strony	**Słabe strony**
• wzrastający poziom zwodociągowania, skanalizowania gminy • w coraz większym stopniu sprzyjające warunki infrastrukturalne do rozwoju funkcji pozarolniczych • sieć infrastruktury drogowej, • dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa • infrastruktura oczyszczani ścieków • stopień zwodociągowania gminy • dobry dostęp do sieci gazowniczej	• brak wystarczającej ilości chodników przy drogach • brak zaplecza socjalnego i serwisowego dla różnorodnych form turystyki (w tym w obszarze j. Płoń) • niezadowalający stan dróg gminnych • niewystarczające oświetlenie na terenie gminy • brak komunikacji pasażerskiej kolejowej • niewystarczająca infrastruktura dla osób niepełnosprawnych • niewystarczająca infrastruktura turystyczna • zbyt mała ilość ścieżek rowerowych w gminie • braki w oświetleniu ulic i ciągów komunikacyjnych • brak dobrej infrastruktury miejsc parkingowych • brak ścieżek rowerowych do miejsc rekreacji i wypoczynku • brak infrastruktury technicznej w obszarach proinwestycyjnych

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	
Analiza otoczenia zewnętrznego	
Szanse	**Zagrożenia**
• współpraca z sąsiednimi samorządami i powiatem w sprawie modernizacji infrastruktury drogowej • dostępność środków UE sprzyjających rozwojowi infrastruktury technicznej • nowe inwestycje drogowe w otoczeniu gminy • modernizacja sieci energetycznej • rozwój sieci telefonii komórkowej również w obszarze dostępu do Internetu • rozwój infrastruktury technicznej Internetu szerokopasmowego	• niepełne wykorzystanie Funduszy Strukturalnych przy realizacji inwestycji infrastrukturalnych • zagrożenie niskiej absorpcji środków z UE na infrastrukturę w nowym okresie programowania, z uwagi na zmianę priorytetów i celów • przepisy, procedury środowiskowe – ograniczenia dla inwestycji infrastrukturalnych • zmniejszenie nakładów na drogi lokalne w nowym okresie programowania 2014-2020

PRZEDSIĘBIRCZOŚĆ I GOSPODARKA
Analiza otoczenia wewnętrznego

Silne Strony	Słabe strony
• korzystne położenie turystyczne Gminy (lasy, ukształtowanie terenu, rzeka, jezioro,) • zasoby naturalne • aktywność i przedsiębiorczość mieszkańców • potencjał historyczny i przyrodniczy • zbiorniki wodne (potencjał dla sportów wodnych, turystyki weekendowej, , szlaków turystycznych pieszych i rowerowych) • rozwój turystyki sportowej-grupowej (masowej) • rozwijająca się baza sportowa i rekreacyjna • bliskość Stargardu Szczecińskiego i Szczecina • aktywna współpraca z sąsiednimi samorządami • warunki dla rozwoju inwestycji związanych z energią odnawialną • potencjał gospodarczy Ogrodu Dendrologicznego • warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego • duży potencjał dla rozwoju agroturystyki • sprzyjające warunki do rozwoju turystyki pieszej, rowerowej, nordic - walking	• brak silnego wewnętrznego kapitału inwestycyjnego • niska i średnia wartość bonitacyjna gruntów ornych • mała aktywność ekonomiczna gospodarstw i trudności z akumulacją kapitału • sezonowość w turystyce • brak wyraźnego produktu oraz funkcjonowania marki Przelewice • niewykorzystanie w pełni położenia gminy i potencjału w regionie • brak przemysłu • niesprzyjające warunki do ściągnięcia inwestorów strategicznych mogących stworzyć nowe miejsca pracy • mały potencjał inwestycyjny gminy • brak oferty turystycznej pozasezonowej • ryzyko mniejszej absorpcji funduszy unijnych ze względu na zmniejszające się dochody budżetu Gminy • brak wodnych szlaków turystycznych np. w obszarze J. Płoń • mały udział społeczności lokalnej w ofercie gospodarczej

PRZEDSIĘBIRCZOŚĆ I GOSPODARKA
Analiza otoczenia zewnętrznego

Szanse	Zagrożenia
• dostępność funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • ożywienie gospodarki w skali makro • rozwój przedsiębiorczości opartej na nowoczesnych, nieuciążliwych ekologicznie technologiach • swoboda podejmowania działalności gospodarczej i realizacji inwestycji wynikająca z członkostwa Polski w Unii Europejskiej • rozwój usług małych, średnich przedsiębiorstw • wprowadzanie nowych technologii i know - how w sferę produkcyjną i usługową • wzrost wydatków na innowacyjność gospodarki oraz cele związane z gospodarką niskoemisyjną w nowym okresie programowania 2014-2020 • rozwój agroturystyki • możliwość rozwoju drobnej przedsiębiorczości • moda na promowanie lokalnych produktów • turystyka jako ważna gałąź gospodarki • mniejsze koszty zatrudnienia w regionie • sprzyjające warunki makro dla oferty uprawiania sportu osób niepełnosprawnych i turystyki specjalnej (np. osób starszych, niesłyszących)	• spadek PKB w Polsce • kryzys finansów publicznych w Polsce • pogłębienie problemów gospodarki światowej • wzrost bezrobocia w skali makro • spadek konsumpcji • trudności w pozyskiwaniu kredytów bankowych (oprocentowanie, zabezpieczenia) • zmniejszenie zakresu i wielkości pomocy publicznej • zmniejszenie dofinansowania przez UE nowym okresie programowania 2014-2020 oraz obciążenie gmin podatkiem VAT związanym z realizacją inwestycji z pozyskanych środków • recesja gospodarcza • konkurencja o znacznym potencjale turystycznym i kulturowym sąsiednich gmin • migracja zarobkowa i ubywanie ludzi w wieku produkcyjnym • zjawisko migracji ludności do większych miast • wciąż niedostateczna rola turystyki i wypoczynku w kraju

• moda na aktywny wypoczynek, w tym sport • promocja regionu • zwiększanie udziału odnawialnej energii w odniesieniu do tradycyjnych źródeł • wykorzystywanie potencjału do lokowania nowych zamierzeń inwestycyjnych stanowiących szansę rozwoju ekologicznego	

SFERA SPOŁECZNA
Analiza otoczenia wewnętrznego

Silne Strony	Słabe strony
• dobrze rozwinięta współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi, • aktywne środowisko lokalne • tradycje kulturalne poszczególnych miejscowości • baza sportowo – rekreacyjna • wysoko wykwalifikowana kadra pedagogiczna • dobrze zorganizowana edukacja przedszkolna • ustabilizowana sytuacja demograficzna w gminie • utożsamianie się lokalnej społeczności z miejscem zamieszkania • stosunkowo duża ilość osób z wykształceniem wyższym • kluby sportowe • działalność jednostek OSP • wartościowy kapitał ludzki • spadek liczby popełnianych przestępstw • dostępność do edukacji na poziomie podstawowy i gimnazjalnym • dobra oferta Gminnego Centrum Kultury	• rosnąca dysproporcja w strukturze wiekowej mieszkańców (starzenie się społeczności) • ubożenie społeczności • ujemny przyrost naturalny • brak mieszkań socjalnych • brak dostatecznej specjalistycznej opieki medycznej • niski poziom świadomości ekologicznej i zdrowotnej • brak monitoringu wizyjnego i elektronicznego gminy • niski status materialny społeczeństwa na wsi • duży stopień zagrożenia patologiami takimi jak: alkoholizm, bezrobocie • emigracja zarobkowa i wyjazdy w celu łączenia rodzin • niskie zainteresowanie mieszkańców sprawami gminy • niewystarczająca oferta kulturalna poza centrum administracyjnym gminy • trudności w organizacji zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla uczniów z terenów wiejskich ze względu na konieczność organizacji ich dowozu • nie zawsze wyposażenie szkół idzie w parze z postępem technicznym - np. stare komputery, brak tablic multimedialnych,

SFERA SPOŁECZNA
Analiza otoczenia zewnętrznego

Szanse	Zagrożenia
• zwiększona dostępność do środków zewnętrznych, służących rozwiązywaniu konkretnych problemów społecznych • integracja lokalnej społeczności • aktywność sektora organizacji pozarządowych • rozwój wartościowej oferty edukacyjnej szkolnictwa na poziomie ponadgimnazjalnym w bliskim otoczeniu gminy • dobre regulacje prawne na poziome Państwa pozwalające na prowadzenie skutecznej polityki społecznej w samorządach • stworzenie warunków do rozwoju rynku pracy • edukacja społeczeństwa w kierunku kształtowania pozytywnych postaw w zakresie zdrowego stylu życia	• starzenie się społeczeństwa w sakli makro • postępujący kryzys rodziny • wzrost problemów społecznych wynikający z pogorszenia się sytuacji gospodarczej • wzrost długotrwałego bezrobocia i zjawisko jego dziedziczenia oraz wzrost obszarów wykluczenia społecznego • istnienie zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności społecznej • występowanie zjawiska rozpadu więzi społecznych i zaniku kontroli społecznej oraz zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, zjawiska rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa • niż demograficzny

• przedsiębiorczość społeczna, jako wykorzystanie potencjału społecznego organizacji pozarządowych • wykorzystywanie walorów naturalnych, środowiskowych, kulturowych i historycznych do kształtowania tożsamości regionalnej oraz patriotyzmu lokalnego • rozwijanie obywatelskiej świadomości lokalnej	• wysokie oczekiwania społeczeństwa, którym nie zawsze można sprostać ze względu na brak środków finansowych oraz zmieniającego się prawa • tendencja do opuszczania młodych, wykształconych ludzi z mniejszych miejscowości

EKOLOGIA
Analiza otoczenia wewnętrznego

Silne Strony	Słabe strony
• ogromne znaczenie Ogrodu Dendrologicznego dla całej Gminy • formy ochrony przyrody • brak przemysłu uciążliwego dla środowiska • występowanie obszarów leśnych • idealny stan powietrza • coraz czyste środowisko naturalne • bezpieczeństwo, spokój, cisza-atmosfera „slow" • możliwość produkcji żywności ekologicznej • jezioro Płoń – bezpośredni kontakt z naturą • edukacja ekologiczna • Możliwość zagospodarowania do celów rekreacyjnych terenów w rejonie północnego brzegu jeziora Płoń oraz różnorodność ekosystemów przyrodniczych w rejonie doliny Płoni.	• zainteresowanie inwestorów i ludności terenami o czystym, atrakcyjnym środowisku • wzrost świadomości ekologicznej obywateli • uporządkowana gospodarka odpadami w skali makro • rozwój i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii • moda w kraju lokalne produkty i tradycyjną żywność • wykorzystanie eko-rolnictwa • idealne środowisko naturalne regionu • sprzyjające warunki zakładaniu gospodarstw ekologicznych • warunki prawno-ekonomiczne do lokalizacji firm produkujących energię odnawialną • rozwój turystyki sportowej – grupowej

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA
Analiza otoczenia zewnętrznego

Szanse	Zagrożenia
• zanieczyszczanie lasów i innych terenów przez ludność (tzw. dzikie wysypiska) • istniejące jeszcze systemy grzewcze oparte na paliwo stałe – duża emisja gazów • zanieczyszczenia związane z ruchem komunikacyjnym na złych nawierzchniach dróg • niezakończenie procesów inwestycyjnych w ochronie środowiska naturalnego • niska świadomość ekologiczna społeczeństwa • małe wykorzystanie zasobów odnawialnych • zanieczyszczenie jeziora Płoń • zły stan techniczny części infrastruktury oczyszczania ścieków • ciągłe istniejące zbiorniki "bezodpływowe" tzw. szamba	• zmiany klimatyczne i skutki tych zmian • degradacja środowiska globalnego, ocieplanie się klimatu • realna możliwość skażenia wód podziemnych • chemizacja żywności (środki ochrony roślin, substancje dodatkowe do żywności) • brak dalszych projektów budowy nowej infrastruktury ochrony środowiska

4. Misja i cele strategiczne Gminy Przelewice

4.1. Hierarchiczny układ Strategii

Przyjęta metoda opracowania Strategii gwarantuje utrzymanie jasnej struktury dokumentu. Najważniejszym, wyjściowym elementem jest misja rozwoju Gminy, która określa kierunki rozwoju Gminy

w perspektywie następnych kilku lat i priorytety działań samorządu w kontekście zapewnienia pożądanego przez mieszkańców stanu. Sformułowanie misji polega na przyjęciu zwięzłej sentencji, która najlepiej ujmuje główne kierunki działań samorządu, jednocześnie wskazując priorytety działalności w najbliższych latach, ale przede wszystkim jest najlepszym podsumowaniem całego opracowywanego planu strategicznego, będąc wynikiem konsensusu wśród mieszkańców.

Logiczną strukturę dokumentu wyznaczającego plan strategicznego rozwoju gminy można przedstawić na schemacie:

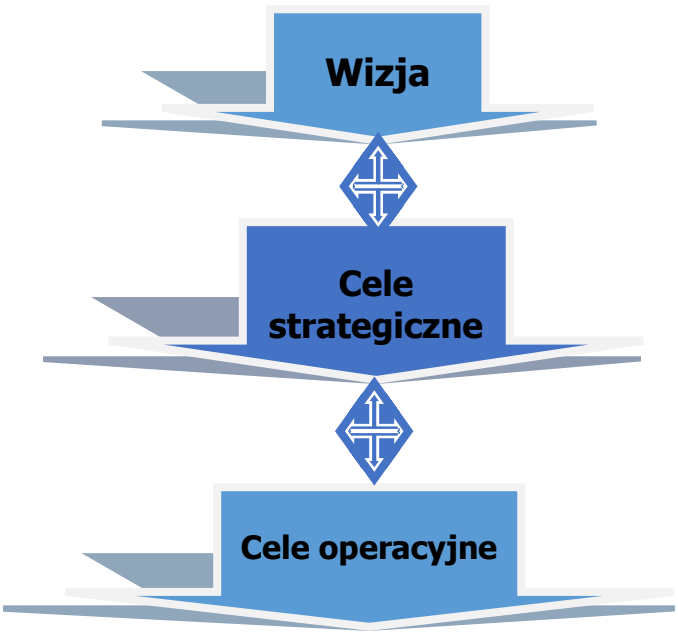

Strategia jest zorganizowana na kilku poziomach przypominając piramidę, której wierzchołek stanowi Wizja. Następnym po wizji poziomem planowania są cele strategiczne. Wynikają one bezpośrednio z wizji poprzez konkretne zdefiniowanie kierunków rozwoju gminy, jednocześnie pozwalając na zachowanie jasnego podziału Strategii, grupując poszczególne szczegółowe rozwiązania w każdym z obszarów planowania. Ich realizacja w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju gminy, określonego w jej wizji. Cele operacyjne konkretyzują grupy zadań zawartych w opisie celów strategicznych, wskazując na powiązane ze sobą zagadnienia wymagające podjęcia szczegółowych działań. Na najniższym poziomie opisanego procesu planowania znajdują się konkretne projekty, pogrupowane według celów strategicznych i operacyjnych, wynikające z przeprowadzonej szczegółowej analizy potrzeb mieszkańców Gminy Przelewice.

4.2. Wizja rozwoju Gminy Przelewice

Wizja to obraz przyszłego stanu Gminy, będący wyobrażeniem pożądanej przyszłości. Wizja powinna zawierać syntetyczny opis dążeń i aspiracji społeczności lokalnej, opracowany przy współudziale mieszkańców oraz ich reprezentantów.

Samorząd gminy, dając wyraz aspiracji społecznych i wyobrażeń na temat pożądanych zmian w obszarze lokalnego życia społeczno-gospodarczego określił deklarację wizji dla Gminy Przelewice, która przedstawia się następująco:

Gmina Przelewice to miejsce wykorzystujące endogeniczne potencjały Gminy w celach rozwojowych. To także miejsce z dostępem do wysokiej jakości obiektów publicznych, mieszkalnictwa i gospodarki, także tej opartej o odnawialne źródła energii. Żyje tu zintegrowana społeczność kreująca swoją codzienność, co jest magnesem do wielokierunkowego rozwoju, także przedsiębiorczości.

4.3. Cele strategiczne Gminy Przelewice

Działania objęte Strategią pozwalają na kompleksowe ujecie zrównoważonego rozwoju Gminy w dziedzinie infrastruktury technicznej i społecznej, gospodarki oraz środowiska przyrodniczego. Dokładne określenie celów pozwoli na odpowiednią koordynację działań przez osoby i instytucje, które będą miały wpływ na realizację Strategii, wytyczającej długofalowe kierunki zrównoważonego rozwoju gminy. Strategia Gminy do roku 2026 jest dokumentem kierunkowym, stanowiącym podstawę do podejmowania skoordynowanych działań przez władze samorządowe oraz podmioty sektora prywatnego, organizacje pozarządowe, mieszkańców Gminy, a także jest dokumentem stanowiącym załącznik w procesie starania się o środki zewnętrzne z Unii Europejskiej we wskazanych latach.

W rezultacie przeprowadzonych analiz strategicznych z szerokim udziałem pracowników Urzędu Gminy i jednostek podległych, radnych, szefów wielu innych instytucji i przedsiębiorstw, sformułowano cztery cele strategiczne rozwoju Gminy Przelewice. Bazując na zidentyfikowanych uwarunkowaniach rozwojowych Gminy (a więc posiadanych atutach oraz najistotniejszych brakach i problemach), wytyczają one główne kierunki rozwoju gminy. Ich realizacja w najbliższej perspektywie powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju Gminy, określonego w jej wizji rozwoju.

Cele określone w Strategii Rozwoju Gminy Przelewice do roku 2026 ukazują pełne spojrzenie na problemy gminy. Cele wynikają z przyjętej wizji i zdefiniowanej misji rozwoju. Dla urzeczywistnienia celów strategicznych zostały sformułowane cele operacyjne. Należy je traktować jako ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej dla całego obszaru do roku 2026.

Poniższy schemat prezentuje strukturę celów strategicznych i operacyjnych, które w dalszej części zostały poszerzone o proponowane działania dla poszczególnych celów operacyjnych. W ten sposób Gmina Przelewice zaplanowała pełen wachlarz zadań, które zamierza w najbliższej przyszłości wdrażać. Zależne to jednak będzie od wielu czynników, a wskazane działania nie zostały określone do realizacji jako „pewnik". Dają one natomiast wyraz obranemu przez włodarzy kierunkowi rozwoju, który w oparciu o posiadane środki i możliwości finansowania zewnętrznego Gmina zamierza realizować. Pokazane poniżej elementy, szczegóły mogą być z czasem zmieniane, modyfikowane.

Wyznaczone cele strategiczne i operacyjne są następujące:

Cel strategiczny nr 1	**Rozwój gminy oparty o edukację i gospodarkę**

Cele szczegółowe:

1.1 Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji.
1.2 Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców.
1.3 Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego.
1.4 Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia.
1.5 Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Przelewice.
1.6 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej.
1.7 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym.
1.8 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE.

Cel strategiczny nr 2	**Rozwój kultury, sportu, dziedzictwa kulturowego, turystyki i rekreacji oparty o endogeniczne potencjały**

Cele szczegółowe:

2.1 Rozwój infrastruktury kultury, sportu, turystyki i rekreacji.
2.2 Wsparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego.
2.3 Wsparcie działań kulturalnych.

Cel strategiczny nr 3	**Tworzenie warunków do rozwoju innowacyjnego rolnictwa i wysokiej jakości usług dla ludności**

Cele szczegółowe:

3.1 Rozwój zrównoważonego – rolnictwa opartego na innowacjach,
3.2 Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach.
3.4 Promocja ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno – spożywczej.

Cel strategiczny nr 4	**Ochrona środowiska i wzmacnianie funkcjonalności gminy wraz z jej rewitalizacją**

Cele szczegółowe:

4.1 Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej
4.2 Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska
4.3 Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa
4.4 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

Główne kierunki strategiczne w sposób bezpośredni nawiązują do misji. Realizacja projektów, prowadząca do osiągnięcia celów wskazanych w ramach kierunków rozwoju, szczególnie tych związanych z podniesieniem technicznych i społecznych warunków życia w Gminie, będzie prowadzić do osiągnięcia pożądanego statusu określonego w misji i wizji rozwoju Gminy.

W szczególności dotyczy to konieczności podjęcia działań związanych z poprawą bezpieczeństwa – jak budowa dróg, chodników, czy parkingów, a także oświetlenia umożliwiających pośrednio rozwój przedsiębiorczości (możliwość przewożenia swoich towarów, skrócenie czasu podróży, zmniejszenie kosztów dotyczących eksploatacji pojazdów mechanicznych). Należy również zauważyć, że poziom wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej Gminy Przelewice wpływa również na atrakcyjność tej lokalizacji dla nowych inwestorów. Tereny dobrze uzbrojone są magnesem dla przedsiębiorców mogących stworzyć kolejne miejsca pracy. W ten sposób, również pośrednio, inwestycje infrastrukturalne są w stanie podnieść jakość życia w danej społeczności. Władze Gminy biorąc pod uwagę wskazaną tendencję planują prowadzić działania zmierzające do rozwoju lokalnej infrastruktury.

Bardzo ważnym aspektem działań związanych z podniesieniem poziomu infrastruktury technicznej w gminie, jest dbanie o stan środowiska naturalnego. Zastosowanie rozwiązań ekologicznych pozwoli na ograniczenie zanieczyszczeń i promowanie Gminy. Dla mieszkańców, oprócz wymienionych wcześniej udogodnień opisywane przedsięwzięcia zapewnią również korzyści z życia w bardziej przyjaznym i zdrowym otoczeniu.

Samorząd Gminy jest także świadomy faktu, że nawet pełne wyposażenie Gminy w infrastrukturę techniczną jest dziś postrzegane jako niewystarczające do zapewnienia życia i rozwoju na oczekiwanym poziomie. Równie istotna jest dostępność do tzw. usług publicznych, takich jak usługi zdrowotne, oświata, bezpieczeństwo czy też kultura, sport i rekreacja. Projekty proponowane w tym celu strategicznym są logiczną kontynuacją i uzupełnieniem dotychczasowych działań podejmowanych na terenie Gminy. Możliwe, a wręcz konieczne, jest poszukiwanie zewnętrznych środków finansowania działalności w poszczególnych projektach realizowanych w tym celu, jak również organizacyjne wsparcie instytucji zewnętrznych.

Rozwijając umiejętności miejscowej ludności samorząd Gminy Przelewice wspierać będzie intensywny rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Wychodząc naprzeciw tym celom władze zamierzają rozpowszechniać wiedzę na temat możliwości inwestowania w Gminie, a tym samym poprzez wsparcie ze środków zewnętrznych realizować politykę „przyciągania inwestorów do Gminy". Dając szansę lokalnej przedsiębiorczości władze chcą doprowadzić do zmniejszania się bezrobocia na terenie Gminy, a tym samym ukrócenia ujemnego salda migracyjnego. Dlatego też jednym z najważniejszych celów strategicznych Gminy jest budowanie pozycji danego obszaru jako atrakcyjnego, który korzysta z wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości jej mieszkańców.

Jakość, ale także konkurencyjność lokalnej gospodarki jest w całkowitej mierze uzależniona od kapitału ludzkiego – jej jakości i efektywności. Tylko dobrze wykształcona młodzież jest w stanie wpływać na jakość pracy, zdolności do tworzenia i absorbcji innowacji, ale także do zdolności elastycznego reagowania na zachodzące na rynku pracy zmiany. Tym samym, edukacja w Gminie nie może się rozwijać bez wpływu na lokalną gospodarkę – którą tworzą zasoby kadrowe, intelektualne. Podobnie jak gospodarka nie może się rozwijać bez wzajemnych relacji w zakresie kierunków i jakości w sferze edukacji oraz jakości, jaka widoczna jest na lokalnym rynku pracy. Dlatego też w gestii samorządu, ale także innych podmiotów publicznych i prywatnych jest budowanie nowego podejścia do wsparcia przedsiębiorczości i kształcenia postaw przedsiębiorczych zarówno wśród osób dorosłych, jak i dzieci i młodzieży, celem lepszego dopasowania systemu kształcenia do zmieniających się warunków społecznych i gospodarczych. Szansą na rozwój Gminy Przelewice jest inteligentne gospodarowanie i pomnażanie

lokalnych zasobów, ale także potencjałów w powiązaniu z umiejętnym korzystaniem z atrakcyjnego położenia Gminy, zarówno blisko aglomeracji szczecińskiej, jak i gorzowskiej. W długiej perspektywie czasu zwiększenie tempa rozwoju nie będzie możliwe bez tworzenia infrastruktury gospodarczej, ale także inwestycji, które podnosić będą wewnętrzną i zewnętrzną dostępność komunikacyjną, będącą determinantem rozwoju Gminy Przelewice.
Poniżej przedstawiono szczegółowe odniesienie do poszczególnych celów przypisując im konkretne działania:

Cel strategiczny nr 1	**Rozwój gminy oparty o edukację i gospodarkę**

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

1.1. <u>Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji.</u>

- Modernizacja i rozwój infrastruktury edukacyjnej na obszarze Gminy Przelewice.
- Doposażenie placówek edukacyjnych w sprzęt i pomoce dydaktyczne.
- Rozwój zajęć pozalekcyjnych w odniesieniu do kompetencji kluczowych, określonych w województwie zachodniopomorskim i zgodnych z endogenicznym potencjałem, w tym wdrożenie mechanizmów odkrywania, kształtowania i wspierania talentów, w tym także realizacja projektu pn: Wsparcie Szkół Podstawowych i Gimnazjum w Gminie Przelewice w kształceniu ogólnym działaniami edukacyjnymi i doposażeniowymi na rzecz rozwoju gospodarczego KS „Pyrzyce+"
- Wdrażanie mechanizmów motywacyjnych i podnoszących umiejętności kompetencyjne wśród nauczycieli.
- Promocja i wsparcie uczestnictwa osób starszych w systemie kształcenia ustawicznego.
- Współpraca z Powiatem oraz lokalnymi przedsiębiorcami w zakresie poszukiwania i wdrażania nowych kierunków, a także nowoczesnych metod kształcenia zawodowego, popartego stażami i warsztatami.
- Wdrażanie ww. programów i potrzeb w powiązaniu z poszukiwaniem różnych form finansowania pozabudżetowego, także unijnego.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

1.2 <u>Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców.</u>

- Rozwój oferty i poprawa dostępności wspierania mikro i małej przedsiębiorczości na obszarze Gminy.
- Rozwój oferty i poprawa dostępności wspierania rozwoju rolnictwa ekologicznego, przetwórstwa rolno – spożywczego i ogólnie rolnictwa w Gminie.
- Stwarzanie podstaw współpracy z lokalnym biznesem poprzez kreowanie warunków do prowadzenia mikro, małej i średniej przedsiębiorczości.
- Kształcenie i wzmacnianie wśród młodzieży cech przedsiębiorczych dzięki współpracy szkół z sektorem gospodarczym.
- Rozwój ekonomii społecznej w Gminie.
- Wsparcie i promocja wszelkich sposobów tworzenia gospodarstw agroturystycznych, czy produkujących zdrową żywność w celach dalszej odsprzedaży, a także poszukiwanie sposobów na utworzenie produktu lokalnego.
- Wsparcie na rzecz modernizacji produkcji rolnej.

- Pomoc na rzecz rozwoju potencjalnych podmiotów zainteresowanych inwestowaniem w Gminie Przelewice.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

1.3 <u>Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego.</u>

- Opracowanie szczegółowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów zainteresowania gospodarczego.
- Planowanie i tworzenie stref aktywności gospodarczej, między innymi poprzez organizację spotkań z przedsiębiorcami jako formy wypracowania pomysłów na rozwój Gminy.
- Rozwój ofert wsparcia dla biznesu i otoczenia biznesu.
- Wspieranie lokalnych inicjatyw gospodarczych, szczególnie wśród osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą.
- Wspieranie rozwoju nowoczesnych technologii, a także działań powiązanych z odnawialnymi źródłami energii (OZE).

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

1.4 <u>Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia.</u>

- Kojarzenie mieszkańców – dobrych specjalistów z podmiotami gospodarczymi na rzecz wzajemnego rozwoju i minimalizowania negatywnych skutków bezrobocia.
- Wspieranie szkoleń i możliwości w zakresie zakładania i prowadzenia własnego podmiotu gospodarczego, najlepiej zakładanego i prowadzonego na obszarze Gminy Przelewice.
- Współpraca z PUP w zakresie analizy lokalnego rynku pracy oraz struktury osób bezrobotnych, a także poszukiwanie sposobów na minimalizowanie zjawiska bezrobocia.
- Wzajemna współpraca zarówno z Powiatowym Urzędem Pracy, jak i innymi gminami oraz przedsiębiorcami w celu rozwoju systemu szkoleń i kursów zawodowych dla osób bezrobotnych.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

1.5 <u>Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Przelewice.</u>

- Budowa, modernizacja i przebudowa dróg gminnych – poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg, ale również poprawa dostępności do Gminy Przelewice, w tym także:
  - Przebudowa drogi gminnej w Wołdowie.
  - Przebudowa drogi gminnej w Kłodzinie wraz z infrastrukturą.
  - Przebudowa drogi gminnej w Płońsku wraz z infrastrukturą.
  - Przebudowa drogi gminnej w Przelewicach.
  - Przebudowa drogi gminnej w Rutnicy.
  - Przebudowa drogi gminnej w kierunku Czartowa.
- Przebudowa dróg na obszarze poszczególnych wsi wchodzących w skład gminy wraz z infrastrukturą towarzyszącą stanowiących dojazd do miejscowości, obiektów, w tym także:
  - Przebudowa drogi dojazdowej do świetlicy w Topolinku.
  - Przebudowa dróg osiedlowych w Ślazowie.
  - Przebudowa dróg osiedlowych w Kłodzinie.
  - Przebudowa drogi wewnętrznej w Rosinach, Jesionowie i Żukowie.
- Budowa, modernizacja i przebudowa dróg powiatowych we współpracy z Powiatem Pyrzyckim.

- Budowa, modernizacja i przebudowa chodników, poboczy i oświetlenia, w szczególności na mało zurbanizowanych obszarach wiejskich.
- Budowa, modernizacja i przebudowa miejsc parkingowych, szczególnie przy obiektach użyteczności publicznych czy atrakcjach turystycznych w Gminie.
- Budowa ścieżek rowerowych jako alternatywy dla komunikacji kołowej, w celu sprawnego przemieszczania się do zakładów pracy, w tym także:
  - Budowa ścieżki rowerowo-pieszej w Gminie Przelewice.
- Budowa i remonty dróg gruntowych i dojazdowych do gruntów rolnych, także przy współudziale środków zewnętrznych (np. FOGR, PROW, inne możliwe).

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

1.6 <u>Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej.</u>

- Budowa, rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Przelewice, w tym także:
  - Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalniami ścieków w Jesionowie.
- Budowa zbiorczych oczyszczalni ścieków dla całych miejscowości w Gminie Przelewice, tam gdzie brak uzasadnienia kosztowego dla budowy sieci kanalizacji sanitarnej.
- Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej, a także przebudowa starych odcinków sieci, w tym także:
  - Budowa stacji uzdatniania wody w Lucinie wraz z infrastrukturą techniczną.
- Modernizacja, przebudowa hydroforni w celu podniesienia parametrów wody.
- Modernizacja kotłowni w zakresie wymiany źródeł grzewczych na nowoczesne i ekologiczne.
- Przebudowa i rozbudowa oświetlenia ulicznego, w tym także realizacja zadania:
  - Poprawa jakości i efektywności oświetlenia na terenie Gminy Przelewice.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

1.7 <u>Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym</u>.

- Wspieranie działań OSP w zakresie doposażenia w nowy sprzęt ratowniczo – gaśniczy, rozbudowy i modernizacji remiz strażackich.
- Realizacja działań edukacyjnych i profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży.
- Budowa, rozbudowa i modernizacja obiektów związanych ze służbą zdrowia.
- Zwiększenie jakości świadczeń przychodni lekarskiej i lepsza dostępność do gabinetów lekarskich różnych specjalności.
- Organizacja i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych, a także badań i konsultacji medycznych wśród mieszkańców Gminy.
- Budowa mieszkań komunalnych na potrzeby mieszkańców Gminy Przelewice.
- Wsparcie i aktywizacja osób niepełnosprawnych, w tym wyrównywanie szans w dostępie do edukacji oraz rynku pracy.
- Likwidacja barier architektonicznych.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

1.8 <u>Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE.</u>

- Budowa, rozbudowa infrastruktury wykorzystującej odnawialne źródła energii – np. fotowoltaika, kolektory słoneczne, pompy ciepła na budynkach użyteczności publicznej.
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i obiektów zamieszkania zbiorowego.
- Wdrożenie sprawnego i efektywnego systemu gospodarki odpadami (w tym utylizacja i recykling).

Cel strategiczny nr 2	**Rozwój kultury, sportu, dziedzictwa kulturowego, turystyki i rekreacji oparty o endogeniczne potencjały**

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

2.1 <u>Rozwój infrastruktury kultury, sportu, turystyki i rekreacji.</u>

- Wsparcie działań związanych z rozwojem infrastruktury kultury na obszarze Gminy Przelewice poprzez remonty i modernizacje, a także budowę nowych obiektów kultury (Ogród Dendrologiczny, świetlice wiejskie, miejsca publiczne do powszechnego użytku), w tym także:
  - Przebudowa ścieżek parkowych w Ogrodzie Dendrologicznym w Przelewicach.
  - Adaptacja budynków na schronisko, budowa altany turystycznej wraz z placem zabaw w Ogrodzie Dendrologicznym w Przelewicach.
  - Budowa Edukacyjnego placu zabaw w Ogrodzie Dendrologicznym w Przelewicach.
  - Przebudowa świetlicy w Topolinku.
  - Budowa świetlicy kontenerowej w Kłodzinie.
  - Przebudowa świetlicy w Płońsku.
  - Adaptacja budynku kotłowni na świetlicę w Ślazowie.
- Rozwój infrastruktury sportowej na obszarze Gminy Przelewice, poprzez inwestycje dotyczące budowy, modernizacji i przebudowy obiektów, w tym także:
  - Budowa Sali sportowej przy PSP Żuków.
  - Budowa boiska w Kłodzinie.
  - Budowa zaplecza sportowego w Myśliborkach.
- Poprawa stanu i sposobu użytkowania obiektów turystycznych i rekreacyjnych oraz ich udostępnianie szerszej rzeszy mieszkańców i turystów, w tym także:
  - Adaptacja zabytkowego dworku na Regionalne Laboratorium Tradycji w Przelewicach.
- Wspieranie i promocja imprez kulturalnych celem zwiększenia liczebności mieszkańców i turystów korzystających z oferowanego programu kulturalnego.
- Kompleksowa rewitalizacja obszarów zdegradowanych poprzez wdrożenie elementów łączących kulturę, turystykę i rolnictwo, , w tym także:
  - Adaptacja zabytkowego dworku na Regionalne Laboratorium Tradycji w Przelewicach.
- Rewitalizacja kulturowa obszaru Gminy Przelewice.
- Zintegrowanie ochrony krajobrazu kulturowego i środowiska przyrodniczego poprzez zachowanie i przywracanie wysokiego poziomu otoczenia, jego estetyki i ładu przestrzennego.
- Tworzenie i realizacja planów rozwoju (bądź odnowy) miejscowości celem aplikowania o środki pozabudżetowe z programu PROW (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020).

- Współpraca z innymi jst (także Powiatem) w zakresie promocji regionu poprzez podkreślanie zasobów kultury, turystyki i rekreacji i ich umiejętne uwypuklenie na zewnątrz.
- Opracowanie programu rozwoju i promocji oferty turystyki weekendowej (szczegółowa inwentaryzacja posiadanych zasobów) .

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

2.2 Wsparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego.

- Poprawa stanu i sposobu użytkowania zabytków dziedzictwa kulturowego (obiekty sakralne, zabytkowe parki dworskie, ruiny pałaców czy folwarków) w Gminie Przelewice poprzez ich rewaloryzację i przeciwdziałanie procesowi ich degradacji oraz udostępnianie – ze szczególnym uwzględnieniem i wykorzystaniem dni weekendowych.
- Współpraca z sektorem ngo (organizacje pozarządowe) w celu sprawnego przeprowadzania procesu rewaloryzacji zabytków zarządzanych przez ten sektor życia publicznego w Gminie.
- Inicjowanie i wspieranie działań, które dążyć będą do rozbudzania i podnoszenia społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie dziedzictwa kulturowego.
- Promocja i współpraca z innymi jednostkami z terenu powiatu pyrzyckiego dla podkreślania i promowania ważnych regionalnie obiektów.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

2.3 Wsparcie działań kulturalnych.

- Opracowanie kalendarza imprez cyklicznych i ich skuteczne wdrażanie przy udziale wszystkich zainteresowanych jednostek kultury w Gminie Przelewice.
- Angażowanie środowisk lokalnych do udziału w planowaniu, organizacji oraz sprawnym przeprowadzaniu zaplanowanych działań kulturalnych.
- Kreowanie Gminy Przelewice jako miejsca spotkań z weekendową kulturą – rozwój i promocja oferty turystyki weekendowej.
- Promocja i poszukiwanie wsparcia (także finansowego) wśród podmiotów gospodarczych do realizacji zaplanowanych działań kulturalnych.
- Inicjowanie i wspieranie działań mających na celu rozbudzanie i podnoszenie społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie działań kulturalnych.
- Organizacja imprez o charakterze ponadlokalnym, które bazować będą na tradycji i specyfice Gminy.
- Działania wpływające na odtworzenie wielokulturowego bogactwa oraz tożsamości lokalnej i regionalnej, poprzez kultywowanie i promocję lokalnych zespołów ludowych oraz ich twórczości, tradycji lokalnych.
- Organizacja konkursów na stworzenie produktu lokalnego.
- Współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi w zakresie promocji organizowanych na obszarze Gminy imprez, a dzięki temu także promocja Gminy i poszczególnych sołectw biorących udział w danym przedsięwzięciu.

Cel strategiczny nr 3	**Tworzenie warunków do rozwoju innowacyjnego rolnictwa i wysokiej jakości usług dla ludności**

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

3.1 <u>Rozwój zrównoważonego – rolnictwa opartego na innowacjach.</u>

- Kreowanie i promocja markowych produktów rolnych, tradycyjnych i ekologicznych .
- Wsparcie wytwarzania wysokiej jakości produktów rolno – spożywczych (np. produktów wytwarzanych metodami tradycyjnymi – z lokalnych surowców i zasobów).
- Opracowanie programu wsparcia dla sektora rolno – spożywczego oraz pomoc w tworzeniu grup producenckich i klastrów.
- Wspieranie szkoleń w zakresie rolnictwa i przetwórstwa rolno – spożywczego.
- Zacieśnienie współpracy z jednostkami naukowo badawczymi w zakresie rolnictwa i przetwórstwa rolno – spożywczego.
- Implementacja i upowszechnianie innowacyjnych rozwiązań w sektorze rolno –spożywczym.
- Zapewnienie dogodnych warunków do wzrostu powierzchni gospodarstw rolniczych oraz ograniczenia ich rozdrabniania.
- Rozwój wielokierunkowego rolnictwa towarowego.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

3.2 <u>Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach.</u>

- Wspieranie szkoleń w zakresie innowacji
- Promocja lokalnych liderów przedsiębiorczości usługowej.
- Wsparcie w rozwoju lokalnej przedsiębiorczości usługowej.
- Doradztwo i szkolenia w zakresie podnoszenia jakości i rozwoju marki w sektorze usług.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

3.4 **<u>Promocja ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno – spożywczej.</u>**

- Promowanie i zachęcanie do rozwoju produkcji ekologicznej oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej.
- Stymulowanie produkcji oraz upraw stanowiących źródło energii niekonwencjonalnych.
- Opracowanie kompleksowych programów przeprofilowania produkcji rolnej w Gminie, m.in. w kierunku produkcji sadowniczej i warzywniczej.
- Wsparcie działań związanych z przetwórstwem rolno – spożywczym.

Cel strategiczny nr 4	**Ochrona środowiska i wzmacnianie funkcjonalności gminy wraz z jej rewitalizacją**

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

4.1 <u>Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej</u>

- Opracowanie Studium uwarunkowań oraz Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla większych obszarów gminy oraz lokalnego programu rewitalizacji.

- Podjęcie działań w kierunki rewitalizacji fizycznej, społecznej i gospodarczej przestrzeni publicznej na terenie gminy poprzez realizację zadań wskazanych w lokalnym programie rewitalizacji Gminy Przelewice.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

4.2 Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska.

- Ochrona zasobów wodnych na terenie gminy poprzez modernizację sieci wodociągowej na obszarze Gminy.
- Rozwój nowoczesnej gospodarki ściekowej na obszarach jej nieposiadających w Gminie Przelewice.
- Poprawa parametrów funkcjonowania posiadanej sieci wodno – kanalizacyjnej w Gminie.
- Wspieranie efektywności energetycznej obiektów mieszkalnych, zakładów przemysłowych i usługowych, rozwój niskoemisyjnych źródeł energii.
- Wspieranie rozwoju systemu gospodarki odpadami.
- Kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców gminy oraz tworzenie ścieżek dydaktycznych.
- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

4.3 Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa

- Wzrost dostępności mieszkań socjalnych, chronionych i komunalnych na terenie gminy.
- Promowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe.
- Zagospodarowanie terenów zielonych na terenie gminy.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

4.4 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

- Wspieranie rozwoju inicjatyw obywatelskich.
- Rozwój miejsc integrujących społeczność lokalną.
- Promocja Gminy Przelewice jako miejsca dobrego do zamieszkania, pracy i edukacji, w celu złagodzenia niekorzystnych trendów demograficznych.
- Usprawnianie procesów zarządzania w administracji publicznej.
- Rozwoju e-usług publicznych oraz upowszechniania elektronicznej obsługi ludności.
- Wykorzystywanie nowoczesnych narzędzi celem podnoszenia jakości obsługi petenta.
- Organizacja szkoleń, odczytów, warsztatów, otwartych drzwi.
- Współpraca Gminy Przelewice z podmiotami gospodarczymi, społecznymi i samorządowymi także spoza obszaru gminy i powiatu.
- Współpraca międzynarodowa oraz zrzeszania z innymi samorządami w kraju i zagranicą.

Poniżej przedstawiono schemat obrazujący plan strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Przelewice do roku 2026

Tabela 21 Schemat obrazując plan strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Przelewice do roku 2026

Cel strategiczny nr 1	Cel strategiczny nr 2	Cel strategiczny nr 3	Cel strategiczny nr 4
Rozwój gminy oparty o edukację i gospodarkę	**Rozwój kultury, sportu, dziedzictwa kulturowego, turystyki i rekreacji oparty o endogeniczne potencjały**	**Tworzenie warunków do rozwoju innowacyjnego rolnictwa i wysokiej jakości usług dla ludności**	**Ochrona środowiska i wzmacnianie funkcjonalności gminy wraz z jej rewitalizacją**
Cel szczegółowy 1.1 Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji **Cel szczegółowy 1.2** Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców **Cel szczegółowy 1.3** Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego **Cel szczegółowy 1.4** Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia **Cel szczegółowy 1.5** Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Przelewice **Cel szczegółowy 1.6** Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej **Cel szczegółowy 1.7** Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym	**Cel szczegółowy 2.1** Rozwój infrastruktury kultury, sportu, turystyki i rekreacji **Cel szczegółowy 2.2** Wsparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego **Cel szczegółowy 2.3** Wsparcie działań kulturalnych	**Cel szczegółowy 3.1** Rozwój zrównoważonego – rolnictwa opartego na innowacjach **Cel szczegółowy 3.2** Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach **Cel szczegółowy 3.3** Promocja ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno – spożywczej	**Cel szczegółowy 4.1** Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej **Cel szczegółowy 4.2** Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska **Cel szczegółowy 4.3** Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa **Cel szczegółowy 4.4** Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

Cel szczegółowy 1.8 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE			

źródło danych: opracowanie własne

5. Zbieżność Strategii z dokumentami wyższego rzędu

Europa 2020

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020, przyjęta przez Radę Europejską dnia 17 czerwca 2010 r., to kluczowy dokument dla średniookresowej strategii rozwoju kraju w kontekście członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Jest to dokument o znaczeniu fundamentalnym dla rozwoju UE w ciągu najbliższej dekady. Określa działania, których podjęcie w skoordynowany sposób przez państwa członkowskie przyspieszy wyjście z obecnego kryzysu i przygotuje europejską gospodarkę na wyzwania przyszłości. Strategia wyznacza trzy priorytety, których realizacja odbywać się będzie na szczeblu unijnym oraz krajowym: wzrost inteligentny (zwiększenie roli wiedzy, innowacji, edukacji i społeczeństwa cyfrowego), zrównoważony (produkcja efektywniej wykorzystująca zasoby, przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności) oraz sprzyjający włączeniu społecznemu (zwiększenie aktywności zawodowej, podnoszenie kwalifikacji i walka z ubóstwem). Efektem realizacji priorytetów Strategii Europa 2020 będzie osiągnięcie pięciu wymiernych, współzależnych celów przedstawionych w Strategii i dotyczących:

- wzrostu wydatków na działalność B+R,
- wzrostu wskaźnika zatrudnienia,
- wzrostu udziału osób z wyższym wykształceniem w społeczeństwie oraz zmniejszeniu odsetka osób wcześnie kończących naukę,
- ograniczenia emisji CO2 i osiągnięcia celów 20/20/20 w zakresie klimatu i energii,
- ograniczenia liczby osób żyjących w ubóstwie.

Instrumentem realizacji Strategii Europa 2020 na poziomie unijnym jest siedem projektów przewodnich (zwanych również inicjatywami flagowymi) oraz 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Cele średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju w dużym stopniu wpisują się w realizację wszystkich tych projektów, które zostały także określone w niniejszej Strategii Gminy Przelewice dając szansę na zrównoważony rozwój we wszystkich sektorach.

Tabela 22 Zbieżność celów ze Strategią Europa 2020

Lp.	Cel strategiczny Gminy Przelewice	Cele Strategii Europa 2020 z którymi są zbieżne cele Gminy Przelewice
1	Cel nr 1. Rozwój Gminy oparty o edukację i gospodarkę	Priorytet 1 - Wzrost inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach. Priorytet 3 - Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia, zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną. Priorytet koncentruje się na tworzeniu nowych miejsc pracy, inwestycjach w podnoszenie kwalifikacji (kursy i szkolenia) oraz modernizacji rynków zatrudnienia i systemów opieki społecznej.

2	Cel nr 2. Rozwój kultury, sportu, dziedzictwa kulturowego, turystyki i rekreacji oparty o endogeniczne potencjały.	Priorytet 3 - Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia, zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną. Priorytet koncentruje się na tworzeniu nowych miejsc pracy, inwestycjach w podnoszenie kwalifikacji (kursy i szkolenia) oraz modernizacji rynków zatrudnienia i systemów opieki społecznej.
3	Cel nr 3. Tworzenie warunków do rozwoju innowacyjnego rolnictwa i wysokiej jakości usług dla ludności.	Priorytet 1 - Wzrost inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach. Priorytet 2 - Wzrost zrównoważony – budowanie bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej w oparciu o racjonalne i oszczędne korzystanie z zasobów naturalnych, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i ochrona bioróżnorodności. Priorytet przewiduje intensyfikację działań mających na celu opracowywanie nowych, przyjaznych dla środowiska technologii oraz poprawę warunków dla rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.
4	Cel nr 4. Ochrona środowiska i wzmacnianie funkcjonalności gminy wraz z rewitalizacją obszaru.	Priorytet 1 - Wzrost inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach. Priorytet 2 - Wzrost zrównoważony – budowanie bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej w oparciu o racjonalne i oszczędne korzystanie z zasobów naturalnych, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i ochrona bioróżnorodności. Priorytet przewiduje intensyfikację działań mających na celu opracowywanie nowych, przyjaznych dla środowiska technologii oraz poprawę warunków dla rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Priorytet 3 - Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia, zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną. Priorytet koncentruje się na tworzeniu nowych miejsc pracy, inwestycjach w podnoszenie kwalifikacji (kursy i szkolenia) oraz modernizacji rynków zatrudnienia i systemów opieki społecznej.

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK) jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety polityki rozwoju w perspektywie najbliższych lat oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia Rozwoju Kraju jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, stanowiącym punkt odniesienia zarówno dla innych strategii i programów rządowych, jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 oparta jest na scenariuszu stabilnego rozwoju.

Pomyślność realizacji wszystkich założonych w tej Strategii celów będzie uzależniona od wielu czynników zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych, które mogą wpływać na dostępność środków finansowych na jej realizację. Szczególne znaczenie będzie miał rozwój sytuacji w gospodarce światowej, a w szczególności w strefie euro. Doświadczenia kryzysu finansowo-gospodarczego, który wybuchł w 2008 r. i dotknął przede wszystkim państwa wysoko rozwinięte, w tym państwa UE, pokazują, że ze względu na otwartość gospodarek poszczególnych krajów i rosnące między nimi współzależności, zakres i siła oddziaływania pojawiających się zjawisk i procesów kryzysowych na gospodarki poszczególnych państw jest znacząca i może powodować konieczność weryfikacji ambitnych planów rozwojowych. W przypadku Polski, największy wpływ na realizację

Strategii Rozwoju Kraju 2020 będzie mieć sytuacja w poszczególnych państwach Unii Europejskiej oraz utrzymanie stabilności strefy euro.

ŚSRK wytycza obszary strategiczne, w których koncentrować się będą główne działania oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych. ŚSRK stanowi tym samym odniesienie dla nowej generacji dokumentów strategicznych przygotowywanych w Polsce na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Ma to tym większe znaczenie, że w proponowanym w regulacjach prawnych modelu programowania Europejskiej polityki spójności na lata 2014-2020 znacznie zmodyfikowano system programowania; nie występuje w nim dokument krajowy typu Narodowego Planu Rozwoju czy też Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia. ŚSRK tworzy więc zasadnicze ramy dla interwencji strukturalnej w Polsce, podejmowanej w ramach poszczególnych polityk europejskich w kolejnym okresie programowania 2014- 2020. Wzmacnia zatem znaczenie polityki spójności jako instrumentu realizacji celów narodowych, przy zachowaniu solidarności Europejskiej. Ponadto Strategia zwraca uwagę na wymiar terytorialny podejmowanych działań, wzmocnienie i lepsze wykorzystanie potencjałów regionalnych. Widzi zatem znaczenie samorządu terytorialnego i innych podmiotów w dynamizacji rozwoju regionów i kraju.

Dokument składa się z:

- części głównej obejmującej wprowadzenie, uwarunkowania i trendy rozwojowe do 2020 roku, wizję Polski do 2020 r., cel strategiczny i obszary interwencji, zasady polityki rozwoju oraz ramy prawne, obowiązujące dokumenty krajowe i Unijne;
- części dotyczącej głównych obszarów interwencji, sformułowanych celów i priorytetów rozwojowych ze wskazanymi ramami realizacyjnymi oraz strategicznymi zadaniami państwa w perspektywie 2020 roku jak również wskaźniki realizacyjne
- załączników dostarczających uzupełniające informacje związane ze Strategią Rozwoju Kraju, jak diagnoza na potrzeby Strategii Rozwoju Kraju 2020.

Obszarami strategicznymi są:

1. Sprawne i efektywne państwo a tym:

Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem.

Cel I.2 Zapewnienie środków na działania rozwojowe.

Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.

2. Konkurencyjna gospodarka.

Cel II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej.

Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki.

Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki.

Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego.

Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych.

Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.

Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu.

3. Spójność społeczna i terytorialna.

Cel III.1. Integracja społeczna.

Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych.

Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Realizacja powyższych priorytetów jest spójna ze wszystkimi celami strategicznymi określonymi w Strategii Rozwoju Gminy Przelewice do roku 2026.

Tabela 23 Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Kraju 2020

Lp.	Cel strategiczny i szczegółowy Gminy Przelewice	Cele Strategii Rozwoju Kraju 2020 z którymi są zbieżne cele Gminy Przelewice
1	**Cel nr 1.** Rozwój gminy oparty o edukację i gospodarkę **Cel szczegółowy 1.1** Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji **Cel szczegółowy 1.2** Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców **Cel szczegółowy 1.3** Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego **Cel szczegółowy 1.4** Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia **Cel szczegółowy 1.5** Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Przelewice **Cel szczegółowy 1.6** Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej **Cel szczegółowy 1.7** Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym **Cel szczegółowy 1.8** Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE	1. Sprawne i efektywne państwo a tym: Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem. Cel I.2 Zapewnienie środków na działania rozwojowe. Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela. 2. Konkurencyjna gospodarka. Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego. Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych. Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko. Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu.
2	**Cel nr 2**. Rozwój kultury, sportu, dziedzictwa kulturowego, turystyki i rekreacji oparty o endogeniczne potencjały. **Cel szczegółowy 2.1** Rozwój infrastruktury kultury, sportu, turystyki i rekreacji **Cel szczegółowy 2.2** Wsparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego **Cel szczegółowy 2.3** Wsparcie działań kulturalnych	1. Sprawne i efektywne państwo a tym: Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela. 2. Konkurencyjna gospodarka. Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego. 3. Spójność społeczna i terytorialna. Cel III.1. Integracja społeczna. Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.
3	**Cel nr 3**. Tworzenie warunków do rozwoju innowacyjnego rolnictwa i wysokiej jakości usług dla ludności. **Cel szczegółowy 3.1** Rozwój zrównoważonego – rolnictwa opartego na innowacjach **Cel szczegółowy 3.2** Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach **Cel szczegółowy 3.3** Promocja ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno – spożywczej	2. Konkurencyjna gospodarka. Cel II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej. Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki. Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki. Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego. Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych. Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko. Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu. 3. Spójność społeczna i terytorialna. Cel III.1. Integracja społeczna. Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów

		usług publicznych. Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.
4	**Cel nr 4**. Ochrona środowiska i wzmacnianie funkcjonalności gminy wraz z rewitalizacją obszaru. **Cel szczegółowy 4.1** Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej **Cel szczegółowy 4.2** Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska **Cel szczegółowy 4.3** Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa **Cel szczegółowy 4.4** Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	1. Sprawne i efektywne państwo a tym: Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem. Cel I.2 Zapewnienie środków na działania rozwojowe. 2. Konkurencyjna gospodarka. Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko. Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu. 3. Spójność społeczna i terytorialna. Cel III.1. Integracja społeczna. Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego pełni ważną rolę w procesie podejmowania działań mogących wpłynąć na rozwój województwa, w tym wyboru przedsięwzięć i projektów mogących uzyskać wsparcie z unijnych środków pomocowych, stanowiąc podstawę przygotowania głównych kierunków wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego. Oznacza to, że rozwój będący efektem wdrażania Strategii powinien być ujmowany w płaszczyznach, zbieżnych z celami strategicznymi województwa.

Strategia rozwoju województwa jest punktem odniesienia do wszelkich działań rozwojowych na terenie województwa wspierających procesy rozwojowe regionu, jest podstawą do przygotowania regionalnego programu operacyjnego, strategii sektorowych, długofalowych planów określających kierunki działań i pozostałych dokumentów politycznych i programowych na poziomie województwa. Wśród wielu funkcji pełnionych przez strategię za najważniejsze uznaje się: przyciąganie inwestorów, wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w sensie społecznym, gospodarczym i przestrzennym oraz uzyskiwanie pomocy strukturalnej.

Strategiczne i operacyjne cele Województwa Zachodniopomorskiego zostały określone jako:

Cel strategiczny nr 1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania.

Cele kierunkowe:

1.1 Wzrost innowacyjności gospodarki.

1.2 Rozwój i Promocja produktów turystycznych regionu.

1.3 Wspieranie współpracy i rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.

1.4 Wspieranie rozwoju eksportu.

1.5 Zrównoważony rozwój gospodarki morskiej.

1.6 Restrukturyzacja i wspieranie prorynkowych form produkcji rolnej i rybołówstwa.

Cel strategiczny nr 2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego.

Cele kierunkowe:

2.1 Podnoszenie bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.

2.2 Popieranie rozwoju lokalnych produktów i usług.

2.3 Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu.

2.4 Wspieranie rozwoju instytucjonalnego, finansowego i usługowego otoczenia biznesu.

Cel strategiczny nr 3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu.

Cele kierunkowe:

3.1 Wzmocnienie roli Szczecina - stolicy regionu oraz Koszalina – krajowego ośrodka równoważenia rozwoju.

3.2 Wspieranie rozwoju struktur funkcjonalno – przestrzennych.

3.3. Aktywizacja regionalnych ośrodków liczących od 20 do 100 tys. mieszkańców.

3.4 Rozwój małych miast (do 20 tys. mieszkańców), rewitalizacja i rozwój obszarów wiejskich.

3.5 Stworzenie efektywnego, dostępnego i zintegrowanego systemu transportowego.

3.6 Wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego i rynku mieszkaniowego.

Cel strategiczny nr 4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.

Cele kierunkowe:

4.1 Usuwanie skutków i przeciwdziałanie degradacji środowiska.

4.2 Zachowanie, ochrona i odtwarzanie walorów i zasobów środowiska naturalnego.

4.3 Racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi regionu, efektywne wykorzystanie zasobów i odnawialnych źródeł energii.

4.4 Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych.

Cel strategiczny nr 5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.

Cele kierunkowe:

5.1 Rozwój infrastruktury społecznej na obszarach wiejskich.

5.2 Kształtowanie postaw przedsiębiorczych, innowacyjnych i proekologicznych.

5.3 Budowanie społeczeństwa uczącego się.

5.4 Wzmacnianie środowiskowej roli systemu edukacyjnego i europejskiej współpracy w edukacji.

5.5 Budowanie społeczeństwa informacyjnego.

5.6 Poprawa przestrzennej i zawodowej struktury rynku pracy, wzrost mobilności zawodowej ludności.

5.7 Podnoszenie jakości kształcenia oraz dostępności i jakości programów edukacyjnych.

5.8 Współpraca międzynarodowa, trans graniczna i regionalna.

Cel strategiczny nr 6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.

Cele kierunkowe:

6.1 Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnych .

6.2 Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego.

6.3 Wzmacnianie więzi i warunków funkcjonowania rodziny.

6.4 Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego – zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ludności.

6.5 Opieka i wspieranie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym.

6.6 Rozwój sportu i rekreacji, Promocja zdrowego stylu życia.

6.7 Stworzenie spójnego systemu realizacji zadań ochrony zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego.

6.8 Wspieranie działań aktywizujących rynek pracy.

6.9 Przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej.

6.10 Stworzenie systemu realizacji zadań polityki socjalnej.

Określone w niniejszej strategii cele są zbieżne i zgodne z zapisami Strategii Województwa na każdej określonej tu płaszczyźnie, a ich realizacja przyczyni się do poprawy warunków życia i infrastruktury będącej częścią Gminy Przelewice, a tym samym Województwa Zachodniopomorskiego.

Tabela 24 Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020

Lp.	Cel strategiczny i szczegółowy Gminy Przelewice	Cele Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego z którymi są zbieżne cele Gminy Przelewice
1	**Cel nr 1.** Rozwój Gminy oparty o edukację i gospodarkę **Cel szczegółowy 1.1** Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji **Cel szczegółowy 1.2** Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców **Cel szczegółowy 1.3** Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego **Cel szczegółowy 1.4** Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia **Cel szczegółowy 1.5** Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Przelewice **Cel szczegółowy 1.6** Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej **Cel szczegółowy 1.7** Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym **Cel szczegółowy 1.8** Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE	1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania. 1.1 Wzrost innowacyjności gospodarki. 1.3 Wspieranie współpracy i rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. 1.4 Wspieranie rozwoju eksportu. 1.6 Restrukturyzacja i wspieranie prorynkowych form produkcji rolnej i rybołówstwa. 2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego. 2.1 Podnoszenie bezpieczeństwa obrotu gospodarczego. 2.2 Popieranie rozwoju lokalnych produktów i usług. 2.3 Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu. 2.4 Wspieranie rozwoju instytucjonalnego, finansowego i usługowego otoczenia biznesu. 5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności. 5.5 Budowanie społeczeństwa informacyjnego. 5.6 Poprawa przestrzennej i zawodowej struktury rynku pracy, wzrost mobilności zawodowej ludności. 5.7 Podnoszenie jakości kształcenia oraz dostępności i jakości programów edukacyjnych. 5.8 Współpraca międzynarodowa, transgraniczna i regionalna. 6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu. 6.5 Opieka i wspieranie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym. 6.8 Wspieranie działań aktywizujących rynek pracy. 6.9 Przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej. 6.10 Stworzenie systemu realizacji zadań polityki.
2	**Cel nr 2**. Rozwój kultury, sportu, dziedzictwa kulturowego, turystyki i rekreacji oparty o endogeniczne potencjały. **Cel szczegółowy 2.1** Rozwój infrastruktury kultury, sportu, turystyki i rekreacji **Cel szczegółowy 2.2** Wsparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego **Cel szczegółowy 2.3** Wsparcie działań kulturalnych	3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu. 3.6 Wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego i rynku mieszkaniowego 4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami. 4.4 Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych. 5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności. 5.1 Rozwój infrastruktury społecznej na obszarach wiejskich. 5.2 Kształtowanie postaw przedsiębiorczych, innowacyjnych i proekologicznych. 5.3 Budowanie społeczeństwa uczącego się . 5.4 Wzmacnianie środowiskowej roli systemu edukacyjnego i europejskiej współpracy w edukacji. 5.5 Budowanie społeczeństwa informacyjnego. 5.6 Poprawa przestrzennej i zawodowej struktury rynku pracy, wzrost mobilności zawodowej ludności. 5.7 Podnoszenie jakości kształcenia oraz dostępności i jakości programów edukacyjnych. 5.8 Współpraca międzynarodowa, transgraniczna i regionalna.

		6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu. 6.1 Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnych. 6.2 Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego. 6.3 Wzmacnianie więzi i warunków funkcjonowania rodziny. 6.4 Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego – zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ludności. 6.5 Opieka i wspieranie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym. 6.7 Stworzenie spójnego systemu realizacji zadań ochrony zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego. 6.8 Wspieranie działań aktywizujących rynek pracy. 6.9 Przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej. 6.10 Stworzenie systemu realizacji zadań polityki socjalnej.
3	**Cel nr 3**. Tworzenie warunków do rozwoju innowacyjnego rolnictwa i wysokiej jakości usług dla ludności. **Cel szczegółowy 3.1** Rozwój zrównoważonego – rolnictwa opartego na innowacjach **Cel szczegółowy 3.2** Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach **Cel szczegółowy 3.3** Promocja ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno – spożywczej	1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania. 1.1 Wzrost innowacyjności gospodarki. 1.3 Wspieranie współpracy i rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. 1.4 Wspieranie rozwoju eksportu. 1.6 Restrukturyzacja i wspieranie prorynkowych form produkcji rolnej i rybołówstwa. 2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego. 2.1 Podnoszenie bezpieczeństwa obrotu gospodarczego. 2.2 Popieranie rozwoju lokalnych produktów i usług. 2.3 Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu. 2.4 Wspieranie rozwoju instytucjonalnego, finansowego i usługowego otoczenia biznesu. 5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności. 5.5 Budowanie społeczeństwa informacyjnego. 5.6 Poprawa przestrzennej i zawodowej struktury rynku pracy, wzrost mobilności zawodowej ludności. 5.7 Podnoszenie jakości kształcenia oraz dostępności i jakości programów edukacyjnych. 5.8 Współpraca międzynarodowa, trans graniczna i regionalna. 6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu. 6.5 Opieka i wspieranie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym. 6.8 Wspieranie działań aktywizujących rynek pracy. 6.9 Przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej. 6.10 Stworzenie systemu realizacji zadań polityki socjalnej.
4	**Cel nr 4**. Ochrona środowiska i wzmacnianie funkcjonalności gminy wraz z rewitalizacją obszaru. **Cel szczegółowy 4.1** Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej **Cel szczegółowy 4.2** Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska **Cel szczegółowy 4.3** Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa **Cel szczegółowy 4.4** Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania. 1.2 Rozwój i Promocja produktów turystycznych regionu. 1.6 Restrukturyzacja i wspieranie prorynkowych form produkcji rolnej i rybołówstwa. 2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego. 2.2 Popieranie rozwoju lokalnych produktów i usług. 2.3 Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu. 3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu. 3.4 Rozwój małych miast (do 20 tys. mieszkańców), rewitalizacja i rozwój obszarów wiejskich. 4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami. 4.1 Usuwanie skutków i przeciwdziałanie degradacji środowiska. 4.2 Zachowanie, ochrona i odtwarzanie walorów

		i zasobów środowiska naturalnego. 4.3 Racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi regionu, efektywne wykorzystanie zasobów i odnawialnych źródeł energii. 4.4 Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych.

Źródło: opracowanie własne

Plan Rozwoju Lokalnego Powiat Pyrzycki na lata 2014-2020

Niniejszy Plan powstał jako wyraz dążeń władz powiatu pyrzyckiego w realizacji zadań będących podstawą funkcjonowania. Plan określa 9 kluczowych obszarów, które zostały wskazane jako programy do realizacji. Dla każdego z określonych programów dookreślone zostały działania inwestycyjne. Dokument został zatwierdzony jako załącznik do Uchwały XXXVI/197/14 Rady powiatu pyrzyckiego z dnia 16 kwietnia 2014 r.

Tabela 25 Zbieżność celów z Planem Rozwoju Lokalnego Powiat Pyrzycki 2014-2020

Lp.	Cel strategiczny i szczegółowy Strategii Gminy Przelewice	Programy PRL Powiatu Pyrzyckiego na lata 2014-2020 z którymi są zbieżne cele Strategii Gminy Przelewice
1	**Cel nr 1.** Rozwój gminy oparty o edukację i gospodarkę **1.1** Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji **1.2** Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców **1.3** Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego **1.4** Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia **1.5** Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Przelewice **1.6** Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej **1.7** Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym **1.8** Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE	Program 2 - Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury transportowej. Program 3 – Rozwój gospodarczy powiatu. Program 4 - Poprawa jakości ochrony zdrowia. Program 5 - Aktywna polityka społeczna. Program 6 - Rozwój systemu oświaty i nauki. Program 8 - Bezpieczeństwo i porządek publiczny. Program 9 - Rozwój internetowych usług publicznych.
2	**Cel nr 2**. Rozwój kultury, sportu, dziedzictwa kulturowego, turystyki i rekreacji oparty o endogeniczne potencjały. **2.1** Rozwój infrastruktury kultury, sportu, turystyki i rekreacji **2.2** Wsparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego **2.3** Wsparcie działań kulturalnych	Program 4 - Poprawa jakości ochrony zdrowia. Program 5 - Aktywna polityka społeczna. Program 7 - Rozwój kultury fizycznej, sportu i turystyki. Program 8 - Bezpieczeństwo i porządek publiczny.
3	**Cel nr 3**. Tworzenie warunków do rozwoju innowacyjnego rolnictwa i wysokiej jakości usług dla ludności. **3.1** Rozwój zrównoważonego – rolnictwa opartego na innowacjach **3.2** Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach **3.3** Promocja ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno – spożywczej	Program 2 - Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury transportowej. Program 3 - Rozwój gospodarczy powiatu. Program 4 - Poprawa jakości ochrony zdrowia. Program 5 - Aktywna polityka społeczna.
4	**Cel nr 4**. Ochrona środowiska i wzmacnianie funkcjonalności gminy wraz z rewitalizacją obszaru.	Program 1 - Poprawa stanu środowiska naturalnego. Program 3 – Rozwój gospodarczy powiatu. Program 8 - Bezpieczeństwo i porządek publiczny.

	4.1 Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej **4.2** Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska **4.3** Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa **4.4** Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	

Źródło: opracowanie własne

Biorąc pod uwagę powyższe elementy wskazane w opracowaniu wszystkie 4 cele strategiczne Gminy Przelewice pozostają w zgodzie z niniejszymi zapisami Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Pyrzyckiego prowadząc razem do rozwiązania problemów lokalnej społeczności.

6. Realizacja i monitoring celów szczegółowych Strategii

Cele wymienione w poprzednich rozdziałach Gmina Przelewice będzie starała się realizować we własnym zakresie, lecz ma świadomość, że większości z nich nie jest w stanie osiągnąć sama. Tak duża ilość zadań i projektów zmusi gminę w przyszłości do skorzystania z pomocy funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Na lata 2007 – 2013 przewidziano i zrealizowano inny zakres wdrażania funduszy strukturalnych. Były one realizowane w systemie krajowym poprzez programy: Innowacyjna Gospodarka, Infrastruktura i Środowisko, Kapitał Ludzki. Realizowany do roku 2006 ZPORR zmieniony został na 16 Regionalnych Programów Operacyjnych poszczególnych województw, które zawierały plany i dążenia lokalnych samorządów. To na tej właśnie podstawie kształtowany był program i poszczególne priorytety dla każdego województwa. W Województwie Zachodniopomorskim Regionalny Program Operacyjny zakładał realizację ośmiu osi priorytetowych:

Oś priorytetowa I „Gospodarka – Innowacje – technologie"

Oś priorytetowa II „Rozwój infrastruktury transportowej i energetycznej"

Oś priorytetowa III „Rozwój społeczeństwa informacyjnego"

Oś priorytetowa IV „Infrastruktura ochrony środowiska"

Oś priorytetowa V „Turystyka, kultura i rewitalizacja"

Oś priorytetowa VI „Rozwój funkcji metropolitarnych"

Oś priorytetowa VII „Rozwój infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia

Oś priorytetowa VIII „Pomoc techniczna"

Na kolejne lata Program RPO będzie dalej kontynuowany (2014-2020) w podobnym układzie, który zawierał się będzie w następującym układzie:

Oś I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE

Oś II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

Oś III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

Oś IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA

Oś V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT

Oś VI RYNEK PRACY

Oś VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

Oś VIII EDUKACJA

Oś IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA

Oś X POMOC TECHNICZNA

Gmina Przelewice własne cele i zadania zamierza realizować między innymi korzystając z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego, ale także Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Skorzystanie z tego programu sprzyjać będzie wzrostowi gospodarczemu, przekształceniom strukturalnym regionu, wzrostowi urbanizacji, zwiększeniu mobilności przestrzennej ludności oraz zwiększeniu poziomu wiedzy i dostępu do najnowocześniejszych technologii społeczeństwa i podmiotów gospodarczych. Osiągnięcie tego ma się odbywać poprzez realizację dziesięciu wskazanych osi priorytetowych.

Oprócz RPO WZ Gmina będzie korzystać z innych programów pomocowych będących częścią Narodowego Planu Rozwoju. Między innymi jednym z takich programów mają być kontrakty samorządowe, które zapewnią finansowanie niektórym inwestycjom w regionie z budżetu RPOWZ wg priorytetów wskazanych przez Komisję Europejską. Środki kontraktu mogą być wykorzystane na współfinansowanie projektów dofinansowanych ze środków UE, które będą realizowane w trybach pozakonkursowych. Ponadto programem, z którego będzie mogła korzystać Gmina Przelewice będzie Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, działanie – „Rozwój terytorialny - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20):

-Poddziałanie: Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii, w tym: *Gospodarka wodno – ściekowa, Budowa lub modernizacja dróg lokalnych.*

-Poddziałanie: Badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej ,w tym: *Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego.*

- Poddziałanie: Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, w tym: *Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne, Kształtowanie przestrzeni publicznej,* Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów.

Gmina Przelewice swoje cele będzie realizować również dzięki pomocy finansowej z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie. Jako jednostka samorządowa wykonując zadania proekologiczne będzie mogła skorzystać ze środków Funduszu takich jak: pożyczki, w tym pożyczki pomostowe, dotacje, nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska, dopłaty do oprocentowania kredytów, częściowe umorzenia pożyczek.

System wdrażania Strategii Gminy Przelewice oraz realizacja celów w niej zawartych będzie realizowana przede wszystkim w oparciu o pomoc strukturalną Unii Europejskiej. Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania wg źródeł ich pochodzenia. W niektórych sytuacjach może to oznaczać, że podmiot korzystający z różnych źródeł finansowania będzie musiał sprostać wielu wymaganiom formalnym. Dotyczy to w szczególności odmiennych zasad wykorzystania środków pochodzących ze źródeł krajowych oraz środków pochodzących ze źródeł unijnych.

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Strategii Gminy Przelewice będzie pełnił Urząd Gminy w Przelewicach. W tym celu urząd może tworzyć grupy robocze, korzystać z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji.

Do jego zadań będzie należało:

1. ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji Strategii Gminy Przelewice,
2. zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Strategii Gminy Przelewice,
3. zapewnienie zgodności realizacji Strategii z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu,
4. zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Strategii,
5. kreowanie, przyjmowanie i składanie wniosków aplikacyjnych do instytucji podległych – beneficjentów pomocy,
6. kontrola formalna składanych wniosków, ich zgodności z procedurami i zapisami Strategii,
7. ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów,
8. zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów,
9. przygotowanie w miarę potrzeby raportów nt. wdrażania Strategii, zbieranie informacji do raportu o nieprawidłowościach i poszukiwanie sposobów na ich rozwiązanie,
10. dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Strategii.

7. Wdrażanie i monitorowanie Strategii

7.1. Wdrażanie Strategii

Do wdrażania Strategii zaangażowani zostaną partnerzy społeczni, w celu zapewnienia szerokiego udziału zainteresowanych instytucji i organizacji w rozwoju gminy. Warunkiem efektywnego wdrażania Strategii jest przygotowanie konkretnych projektów inwestycyjnych, zawierających: sposoby realizacji założonych celów, wdrażania działań, kryteriów oceny projektów rozwojowych, wskaźników monitoringu, partnerów, harmonogramów prac, planów finansowych i źródeł finansowania.

Zapisane w Strategii zadania nie powinny być zatwierdzone jednorazowo. Będą one natomiast raz na dwa/trzy lata przeglądane i ewentualnie korygowane, bądź uzupełniane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Równocześnie do tego dokumentu powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków), bądź zgłaszanych przez społeczność lokalną potrzeb.

7.2. Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu realizacji monitoringu i oceny realizacji Strategii ustanawia się następujące mechanizmy:

1. Odpowiedzialność za realizację zadań wynikających ze Strategii będą ponosić: Wójt Gminy Przelewice oraz podległe mu jednostki organizacyjne i wydziały w Urzędzie Gminy odpowiedzialne za inwestycje, promocję gminy i kontakty międzynarodowe oraz w razie potrzeby inne nie wymienione.
2. Informacje w sprawie postępu realizacji Strategii będą przekazywane do publicznej wiadomości.
3. Ocena realizacji Strategii dokonywana będzie przez Radę Gminy na podstawie realizacji inwestycji zapisanych w WPI i WPF Gminy Przelewice.
4. Urząd Gminy dokonywać będzie aktualizacji zapisów Strategii w oparciu o ocenę jej realizacji. Zaktualizowana Strategia będzie musiała być przyjmowana na sesji Rady Gminy.

Zapewnienie informacji zwrotnej jest jednym z kluczowych instrumentów zapewniających efektywne wdrażanie Strategii. Również jego systematyczne zbieranie w istniejących bazach danych jest elementem ułatwiającym późniejsze prace zespołu monitorującego.

Miary wykonania projektów – W celu rzetelnego monitorowania wdrażania Strategii potrzebne będą dane ilościowe o charakterze statystycznym, które po przetworzeniu powinny zostać ujęte w serie wskaźników. W ten sposób zostanie określony poziom wyjściowy oraz stopień osiągnięcia zakładanych celów – pozwoli to na funkcjonalne opisanie pożądanego stanu społeczno-gospodarczego za pomocą wartości liczbowych. Dla każdego z projektów kierowanych do realizacji zostaną zaproponowane odpowiednie miary wykonania. Pozwolą one w przyszłości ocenić stopień zaawansowania projektu i sukces w jego realizacji. Pomiar osiąganych wyników pozwala odróżnić powodzenie od porażki. Wyniki zapisane w postaci wskaźników, czy bezwzględnych informacji statystycznych, mają także ważne znaczenie w procesie uzyskiwania poparcia społecznego dla prowadzonych zmian, czy świadczenia usług. Dają one czytelny i jednoznaczny obraz sytuacji. Należy jednak pamiętać, że muszą być one interpretowane łącznie. Pojedynczy wskaźnik czy liczba może dawać mylne, zbyt optymistyczne lub zbyt pesymistyczne wrażenie o stopniu zaawansowania wdrażania Strategii. Analiza wartości poszczególnych wskaźników pozwala ocenić, na ile podejmowane działania zgodne są z zakładanymi celami. Zaproponowane miary umożliwiają bezstronną ocenę osiąganych efektów.

Porównywanie wskaźników – Jednym z podstawowych narzędzi służących do oceny efektów realizowanej Strategii jest również porównanie osiąganych wyników pomiędzy gminami. Porównywanie efektów odzwierciedlanych w różnego rodzaju wskaźnikach może prowadzić do zidentyfikowania najlepszych wzorów, których wspólnym mianownikiem jest wydajność.

Pomocnicza tabela do przekazywania danych statycznych i wskaźników będzie przedstawiać się następująco:

Założono, że miernikami oceny (wybranymi odpowiednio, w zależności od zrealizowanego elementu), dla poszczególnych celów będą następujące wskaźniki:

Cel strategiczny nr 1	**Rozwój gminy oparty o edukację i gospodarkę**

1) Liczba i powierzchnia uzbrojonych / sprzedanych działek (szt. / ha / szt.)
2) Liczba pozyskanych przedsiębiorców, rozpoczętych inwestycji (szt. / szt.)
3) Liczba nowych przedsiębiorstw, miejsc pracy (szt. / szt.)
4) Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie przedsiębiorczości / infrastruktury/ edukacji (szt.)
5) Liczba aktywnych uczestników w organizowanych spotkaniach / szkoleniach / wykładach (szt.)
6) Liczba podjętych kampanii informacyjnych, ilość zajęć (szt.)
7) Liczba wdrożonych programów z myślą o rozwoju przedsiębiorczości (szt.)
8) Liczba zorganizowanych szkoleń (szt.)
9) Liczba spotkań, efekty współpracy (szt.)
10) Spadek liczby osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem (%)
11) Liczba wybudowanych elementów infrastruktury, liczba osób korzystających z niej (szt.)
12) Liczba kilometrów nowych dróg (km)
13) Liczba kilometrów wyremontowanych, zmodernizowanych, przebudowanych dróg (km)

14) Ilość kilometrów oświetlonych dróg (km)
15) Liczba kilometrów nowych i zmodernizowanych chodników (km)
16) Zmodernizowane i wybudowane odcinki sieci wodno-kanalizacyjne, poprawa jakości wody pitnej (km / mb / %)
17) Liczba zmodernizowanych placówek, stopień wykorzystania świetlic, poszerzenie oferty (szt.)
18) Liczba zmodernizowanych placówek, liczba dzieci z nich korzystających (szt. / osoby)
19) Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych i liczba zrealizowanych projektów (szt.)
20) Liczba obiektów użyteczności publicznej wykorzystujących OZE (szt.)
21) Liczba budynków objętych termomodernizacją, osiągnięte oszczędności energii, (szt.)
22) Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, redukcja emisji CO2 (% / CO2)
23) Liczba programów, szkoleń (szt.)
24) inne, określone po realizacji danego zamierzenia inwestycyjnego lub wskazane przez program z którego Gmina będzie ubiegać się o dofinansowanie

Cel strategiczny nr 2	**Rozwój kultury, sportu, dziedzictwa kulturowego, turystyki i rekreacji oparty o endogeniczne potencjały**

1) Długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km)
2) Ilość kilometrów wybudowanych dróg rowerowych (km)
3) Liczba wspartych obiektów turystycznych i rekreacyjnych (szt.)
4) Liczba nowopowstałych obiektów turystyki i rekreacji (szt.)
5) Długość utworzonych szlaków turystycznych (km)
6) Długość odnowionych szlaków turystycznych (km)
7) Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)
8) Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (szt.)
9) Liczba nowych miejsc noclegowych (szt.)
10) Liczba nowych turystów (osoby)
11) Ilość informacji wytworzonych/opublikowanych przez pracowników Urzędu Gminy (szt.)
12) Liczba szkoleń (szt.)
13) Liczba wytworzonych produktów turystycznych (szt.)
14) Liczba odbywających się zajęć (szt.)
15) Liczba nowych boisk (szt.)
16) Liczba zmodernizowanych stadionów, boisk, trybun (szt.)
17) Liczba wydarzeń sportowych (szt.)
18) Liczba wydarzeń kulturalnych (szt.)
19) Liczba wydarzeń turystycznych (szt.)
20) Liczba osób korzystających w wydarzeniach sportowych (osoby)
21) Liczba osób korzystających w wydarzeniach kulturalnych (osoby)
22) Liczba osób korzystających w wydarzeniach turystycznych (osoby)

23) Liczba powstałych urządzeń rekreacji (szt.)
24) Liczba powstałych produktów lokalnych (szt.)
25) Liczba partnerstw nawiązanych w celu realizacji projektów turystycznych (szt.)

Cel strategiczny nr 3	**Tworzenie warunków do rozwoju innowacyjnego rolnictwa i wysokiej jakości usług dla ludności**

1) Liczba podjętych kampanii informacyjnych, ilość zajęć (szt.)
2) Liczba wdrożonych programów z myślą o rozwoju przedsiębiorczości rolniczej (szt.)
3) Liczba spotkań, efekty współpracy (szt.)
4) Liczba pozyskanych przedsiębiorców rolników, rozpoczętych inwestycji (szt.)
5) Liczba nowych przedsiębiorstw rolniczych, miejsc pracy (szt.)
6) Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie przedsiębiorczości rolniczej / infrastruktury/ rolniczej (szt.)
7) Liczba aktywnych uczestników w organizowanych spotkaniach / szkoleniach / wykładach (szt.)
8) Spadek liczby osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem w obszarze rolnictwa (%)
9) Liczba ośrodków opieki nad osobami starszymi (szt.)

Cel strategiczny nr 4	**Ochrona środowiska i wzmacnianie funkcjonalności gminy wraz z rewitalizacją obszaru**

1) Liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji i wodociągów (osoby / %)
2) Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.)
3) Zmodernizowane i wybudowane odcinki sieci wodno-kanalizacyjne, poprawa jakości wody pitnej (km / szt./ %)
4) Liczba wykonanych prac rewitalizacyjnych, nadanie nowej funkcji (szt.)
5) Liczba zrewitalizowanych obiektów (szt.)
6) Liczba zrewitalizowanych parków i obiektów historycznych (szt.)
7) Liczba zmodernizowanych placówek, poszerzenie oferty (szt.)
8) Liczba dzieci / młodzieży i dorosłych korzystających z oferty społecznej w ramach rewitalizacji społecznej (osoby)
9) Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych i liczba zrealizowanych projektów (szt.)
10) Liczba wybudowanych instalacji OZE (szt.)
11) Liczba obiektów użyteczności publicznej wykorzystujących OZE (szt.)
12) Liczba budynków objętych termomodernizacją (szt.)
13) Osiągnięte oszczędności energii, poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, redukcja emisji CO2 (% / CO2)
14) Liczba programów, szkoleń (szt.)
15) Liczba / powierzchnia powstałych / wyremontowanych mieszkań komunalnych (szt. / m2)
16) Liczba nowych mieszkańców Gminy (osoby)

Pomocnicza tabela do przekazywania danych statycznych i wskaźników będzie przedstawiać się następująco:

Nazwa kierunku strategicznego……. Nazwa kierunku szczegółowego……..			
Nazwa miernika (wskaźnika)	**Źródło danych i jednostka miary**	**Wartość dla roku bazowego (2016r.)**	**Wartość dla roku badanego (…r.)**
1……			
2……			
3……			
4……			
5……			

Powyższe dane posłużą do dokonywania pomiarów i wskazywania efektów realizacji Strategii na różnych etapach jej realizacji.

8. Badania ankietowe mieszkańców w celu sporządzenia celów strategicznych

Prace nad strategią realizowane były metodą partycypacyjno-ekspercką. W celu uzyskania możliwie szerokiego wsparcia ze strony środowisk lokalnych na obszarze Gminy Przelewice przeprowadzono badania ankietowe i bezpośrednie spotkania z mieszkańcami. Tematem przewodnim było uzyskanie informacji na temat zauważanych przez mieszkańców Gminy problemów oraz propozycje ich rozwiązania, poprzez wskazanie tematów inwestycyjnych mających wpływ na ich niwelację. Ankiety otrzymano także podczas spotkań konsultacyjnych. Na potrzeby Strategii ankiety skierowano do 3 grup mieszkańców Gminy: przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i mieszkańców.

Łącznie zebrano 54 ankiety, w tym: 25 ankiet od mieszkańców, 19 ankiet od mieszkańców będących jednocześnie członkami organizacji pozarządowych z Gminy Przelewice, a także 10 ankiet od przedsiębiorców.

Na pytania ankietowe odpowiadały głównie kobiety (68%). Najliczniejszą grupą byli mieszkańcy w przedziale wiekowym od 41-50 lat (32%), oraz po równo 24 % osoby z przedziału wiekowego 21-30 i 51-60 la, posiadające zatrudnienie w przedsiębiorstwie prywatnym lub administracji publicznej. Wyniki badań posłużyły w sformułowaniu kierunków strategicznych oraz określenia najważniejszych problemów w Gminie Przelewice.

Poniżej wyniki i wnioski dotyczące odpowiedzi na ankiety od mieszkańców Gminy Przelewice:

I. Ankieta dla mieszkańców Gminy Przelewice

	kobieta	***mężczyzna***
płeć	68 %	32 %

Wiek	**% odpowiedzi**
Do 20 lat	4
Od 21 do 30 lat	24
Od 31 do 40 lat	16
Od 41 do 50 lat	32

Od 51 do 60 lat	24
Powyżej 60 lat	0,

Wykształcenie	**% odpowiedzi**
Brak	**0**
Podstawowe	0
Gimnazjalne	0
Średnie	32
Zasadnicze zawodowe	4
Policealne	0
Wyższe	64

Struktura zatrudnienia	**% odpowiedzi**
Uczeń / student	8,00
Bezrobotny	12,00
Rolnik / gospodarstwo rolne	4,00
Własna działalność gospodarcza	0,00
Administracja publiczna	48,00
Praca w przedsiębiorstwie prywatnym	16,00
Inne	12,00

Odpowiedzi na udzielone pytania były następujące:

1. OCENA ŻYCIA W GMINIE

Celem pytania była próba zaprezentowania ogólnego poziomu jakości życia w Gminie Przelewice i odpowiedzi na pytanie „Jak się żyje pytanym mieszkańcom?". Odpowiedź na to pytanie jest o tyle ważna, że jej wyniki wskażą informacje w szczególności przy diagnozowaniu problemów, celów oraz kierunków rozwoju jakimi chce podążać Gmina, aby dążyć do podwyższenia poziomu jakości życia.

Wykres 3 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 1 z ankiety dla mieszańców Gminy Przelewice

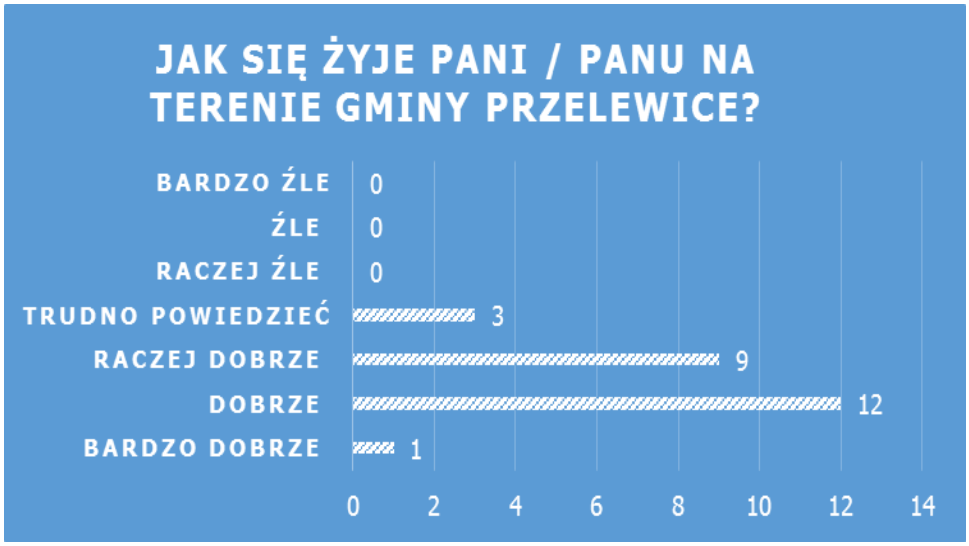

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Należy zwrócić uwagę na odpowiedź respondentów w pytaniu o ogólną ocenę poziomu życia w Gminie Przelewice. Większość osób, bo aż 88 %, zadeklarowało, że jakość ich życia jest zadowalająca, w tym: 4 % oceniło ją bardzo dobrze, 48 % dobrze, a 36 % raczej dobrze. 12 % osób nie potrafiło udzielić jasnej odpowiedzi na pytanie – odpowiadając „trudno powiedzieć". Innych odpowiedzi nie było. Analizując otrzymane odpowiedzi warto podkreślić, iż zdecydowanej większości respondentów żyje się dobrze w granicach Gminy Przelewice. Elementy te są także zbieżne z odpowiedziami w kolejnym pytaniu.

2. OCENA SYTUACJI W GMINIE

Problematyka poruszona w pytaniu opierała się na dwóch zagadnieniach. Pierwsze dotyczyło opinii o współpracy i relacjach gminy z mieszkańcami. Drugie natomiast związane było z poczuciem przynależności do gminy. Odpowiedzią na pytanie chciano wywołać dyskusję na temat oceny poczucia przynależności do Gminy Przelewice.

Wykres 4 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 2 z ankiety dla mieszańców Gminy Przelewice

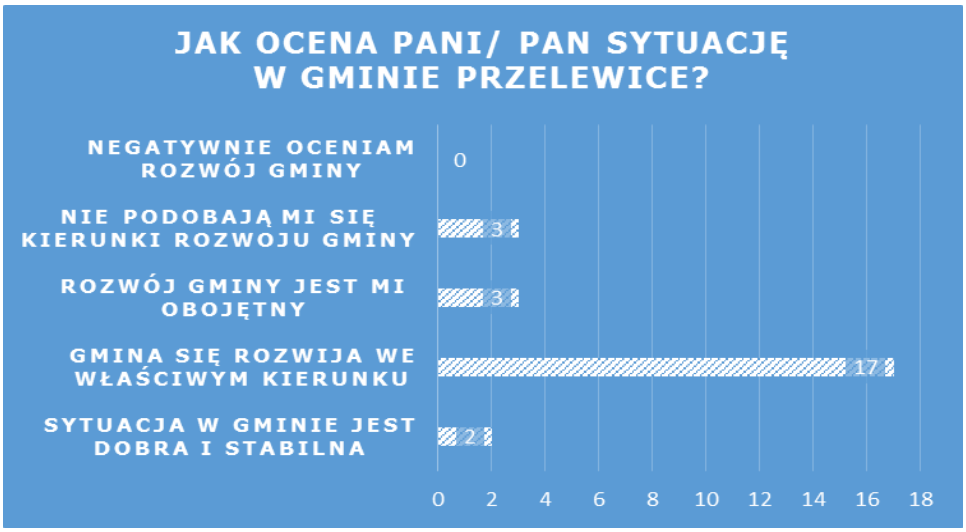

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Najwięcej respondentów zakreśliło odpowiedź: Gmina rozwija się we właściwym kierunku (68%). 8 % ankietowanych określiło także, że „sytuacja w Gminie jest dobra i stabilna". Odpowiedzi te w połączeniu z właściwymi kierunkami rozwoju wskazują iż 76 % ogółu ankietowanych uważa, że dążenia i polityka Gminy zmierza w odpowiednim kierunku.

Kolejne odpowiedzi ankietowanych były do siebie bardzo zbliżone ale ich tendencja była negatywna w swojej ocenie, bowiem po 12 % respondentów wskazała że „nie podobają mi się kierunki rozwoju Gminy" a także „Rozwój gminy jest mi obojętny". Jest to łącznie 24% respondentów. Elementy te wskazują na podział myślenia o rozwoju Gminy Przelewice, co wymagać będzie podjęcia dalszych kroków konsultacyjnych z mieszkańcami, aby wiedzieć jakie są ich oczekiwania oraz aby móc podjąć stosowne kroki w celu eliminacji negatywnej oceny dążeń o rozwój Gminy lub obojętności.

Pomimo tego, dodatkowo podkreślić trzeba, że większość respondentów oceniła rozwój Gminy na ocenę 4 oraz 5. Ocen najbardziej negatywnych – 1 i 2 w stosunku do całości było niewiele.

3. OCENA POCZUCIA PRZYNALEŻNOŚCI DO GMINY

Niniejsze pytanie dotyczyło przynależności do Gminy. Najwięcej respondentów zakreśliło odpowiedź: Czuję, że należę do wspólnoty (44 %). Druga duża grupa ankietowanych (20 %) odpowiedziała, iż jej poczucie przynależności do gminy jest bardzo silne. Takie same odpowiedzi wskazała kolejna grupa respondentów (20 %) określając, że „Nie mam zdania na ten temat" a 16 % respondentów wskazała na odpowiedź „Wyczuwam słabą więź z Gminą Przelewice". Oznacza to, iż 80 % ankietowanych wyczuwa jakąkolwiek przynależność do Gminy Przelewice, z naciskiem na pozytywny aspekt tego uczucia. Niemniej jednak, należy wziąć pod uwagę, iż wśród odpowiedzi, 20 % wskazań było na stwierdzenie „nie mam zdania" co oznaczać może ich słabe zaangażowanie w sprawy Gminy.

Wykres 5 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 3 z ankiety dla mieszańców Gminy Przelewice

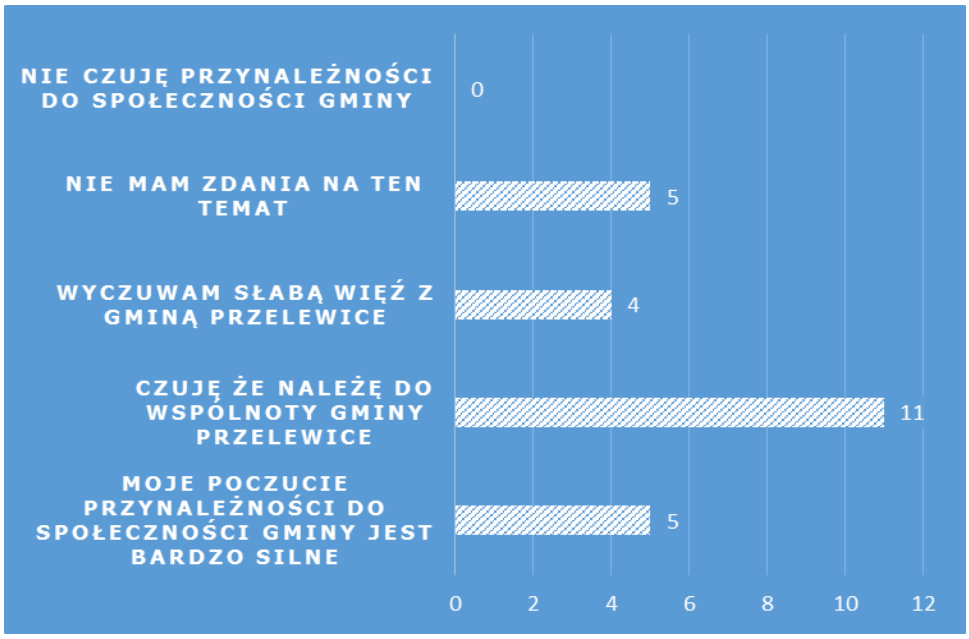

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

4. OCENA REALIZACJI ZADAŃ INWESTYCYJNYCH W GMINIE

W niniejszym pytaniu mieszkańcy mieli wskazać ocenę realizacji różnych zadań inwestycyjnych w Gminie Przelewice.

Poniższy wykres radarowy przedstawia linie, które odzwierciedlają skalę oceny od 1 do 5 (1 – bardzo źle, 5 – bardzo dobrze) poszczególnych kategorii. Obszary zadań, które były oceniane w tym pytaniu to:

-Inwestycje rozwojowe w Gminie
-Edukacja przedszkolna
-Edukacja szkolna
-Jakość kształcenia
-Ochrona środowiska
-Kultura
-Turystyka i rekreacja
-Opieka zdrowotna
-Bezpieczeństwo
-Mieszkalnictwo
-Transport
-Przedsiębiorczość
-Rynek pracy

Liczby 0, 5, 10, … aż do 15 oznaczają liczbę ocen wyrażonych przez mieszkańców w danej kategorii. Spośród kategorii najlepiej zostały ocenione: ochrona środowiska, kultura i bezpieczeństwo. Spośród kategorii, które najsłabiej zostały ocenione są to: rynek pracy, transport i przedsiębiorczość. Jest to bardzo znaczący sygnał, że muszą to być kluczowe obszary w diagnozowaniu problematyki, celów, kierunków rozwojowych, a także zadań operacyjnych.

Wykres 6 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 4 z ankiety dla mieszańców Gminy Przelewice

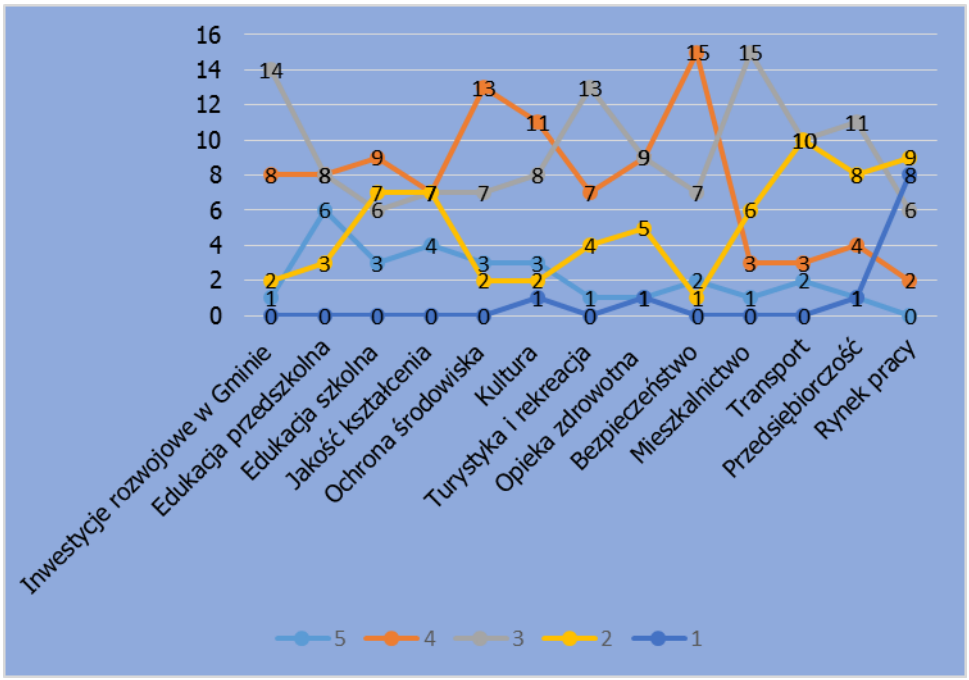

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

5. PROPOZYCJA 3 OBSZARÓW ROZWOJU, KTÓRE POWINNY STAĆ SIĘ PRIORYTETEM W GMINIE PRZELEWICE DO ROKU 2026

Powyższe pytanie bezpośrednio wynikało z poprzedniego tj. oceny zadań oraz inwestycji na terenie gminy. Respondenci mieli tutaj za zadanie przedstawić, które obszary są według nich priorytetowymi, które Gmina powinna zrealizować w pierwszej kolejności w okresie do roku 2026. Elementy te wskazano w poniższej tabeli:

LP.	Wyszczególnienie obszaru rozwoju	Liczba odpowiedzi w ankietach
1	Edukacja przedszkolna	2
2	Edukacja	20
3	Bezpieczeństwo	18
4	Kultura	13
5	Opieka zdrowotna	42
6	Osoby starsze i niepełnosprawne	9
7	Mieszkalnictwo	12
8	Przedsiębiorczość	19
9	Transport	12
10	Ochrona środowiska i ekologia	20
11	Inna –jaka?	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Wyróżnione zostały obszary, które według mieszkańców stanowią priorytet do rozwoju w okresie do roku 2026. Najwięcej wskazań w zakresie konieczności skoncentrowania się na szukaniu rozwiązań otrzymały takie obszary, jak: opieka zdrowotna, edukacja, ochrona środowiska i ekologia a także edukacja i przedsiębiorczość. Ważnym elementem, który należy wskazać jest również fakt, że 4 osoby jako inne ważne wg nich tematy wskazali: rozwój turystyki w Gminie. Inne wskazanie powyższych odpowiedzi zaprezentowano na poniższym wykresie

Wykres 7 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 5 z ankiety dla mieszańców Gminy Przelewice

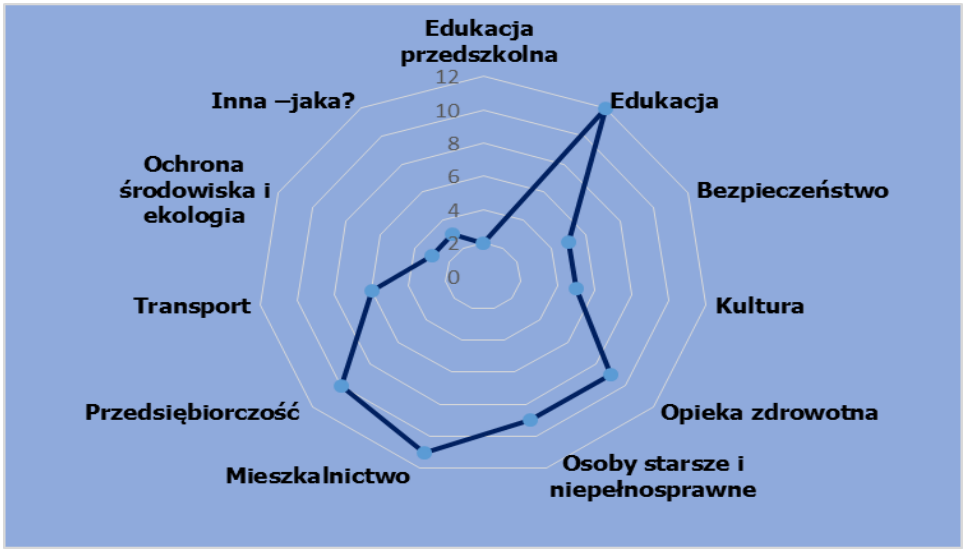

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

6. PROPOZYCJA ZADANIA DO REALIZACJI W GMINIE PRZELEWICE DO ROKU 2026 WIDZIANE OCZAMI RESPONDENTA

Ostatnim elementem o który zostali poproszeni mieszkańcy Gminy Przelewice było wskazanie inwestycji, które według poszczególnych mieszkańców powinny być realizowane w najbliższej przyszłości. Wśród odpowiedzi pojawiły się zadania konkretnie wskazane jak:

1) integracja społeczna
2) lepszy dostęp do usług medycznych
3) poprawa stanu dróg 8 x
4) remonty świetlic 2x
5) powstawanie, tworzenie nowych miejsc pracy 2 x
6) budowa i remonty chodników 3x
7) budowa ścieżek rowerowych 4 x
8) świetlice wsparcia dziennego
9) zagospodarowanie i remont folwarku w Przelewicach 3 x
10) restauracje, sport, rekreacja, wypoczynek
11) rewitalizacja folwarku – przynajmniej części
12) poszerzenie oferty turystycznej gminy o ścieżki rowerowe, przystanie wodne
13) lepsze skomunikowanie gminy z otaczającym światem
14) turystyka – baza noclegowa + gastronomiczna 2 x
15) inwestycje zwiększające poziom nauczania w gminnych placówkach, który być może o wiele lepszy (wzorując się na wielu polskich placówkach stosujących różne metody nauczania dające dzieciom przyjemność, a rozwijające je o wiele lepiej niż metody stosowane w placówkach Gminy Przelewice)
16) kultura – skierowana do wszystkich grup wiekowych przez cały rok (niektóre grupy wiekowe pomijane przez większą część roku kalendarzowego), organizowanie na wyższym poziomie przedsięwzięć przez Gminne Centrum Kultury oraz Stowarzyszenia
17) poprawa funkcjonowania Ogrodu Dendrologicznego oraz organizacja przedsięwzięć zachęcających do odwiedzania tego miejsca.

Wskazane wyżej odpowiedzi posłużyły w sformułowaniu propozycji projektów strategicznych w ramach kierunków Strategii określonych w powyższych rozdziałach, a także określeniu analizy SWOT dla Gminy Przelewice.

II. Ankieta dla przedsiębiorców w obszaru Gminy Przelewice

Opracowując założenia do Strategii Rozwoju Gminy Przelewice chciano również poznać zdanie przedsiębiorców funkcjonujących na tym obszarze, aby poczynić w przyszłości starania dotyczące ich lepszej działalności. Pierwszymi elementami było poznanie danych o firmie biorącej udział w ankiecie.

Wśród firm biorących udział największy udział był firm z okresu rozpoczęcia działalności: 2005-2015. Opowiadało na to 40 % firm. 40 % firm było jednoosobowych. 50 % firm biorących udział w ankiecie posiada siedzibę na terenie Gminy Przelewice oraz tyle samo poza obszarem Gminy Przelewice. Miejscem wykonywania działalności z obszaru Gminy Przelewice były wsie: Przelewice, Lubiatowo, Przywodzie oraz Żuków. Prezentowanymi branżami były przede wszystkim: handel (33,33 %) i usługi (26,67 %) i inna branża (26,67 %) – transport, rolnictwo, uprawa roślin, hodowla i chów zwierząt, przetwórstwo mięsne, mieszalnia pasz.

Poniżej przedstawiono elementy dotyczące metryczki:

Rok rozpoczęcia działalności	% odpowiedzi
Do 1989r.	30
1990-2004	30
2005-2015	40
2016	0

Wielkość zatrudnienia	% odpowiedzi
Działalność jednoosobowa	40
Od 2 do 9 pracowników	30
Od 10 do 50 pracowników	0
Od 50 do 250 pracowników	10
Powyżej 250 pracowników	20

Prezentowana branża działalności	% odpowiedzi
Handel	33,33%
Usługi	26,67%
Przemysł (wpisać jaki?)	6,67%
Budownictwo	6,67%
Inne (Jakie?)	26,66%

Kolejnym pytaniem była ocena możliwości rozwoju prowadzonej działalności na terenie Gminy Przelewice.

2. OCENA MOŻLIWOŚCI ROZWOJU PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI NA TERENIE GMINY PRZELEWICE

Niniejsze odpowiedzi pokazują że przedsiębiorcy (aż 40 %) ocenia swoje szanse na rozwój na terenie Gminy Przelewice jako dobre ale również jako znikome (także 40 %). Odpowiedzi te zostały tym samym przyrównane do wielkości przedsiębiorstwa. Pokazują one iż firmy, które zatrudniają więcej pracowników oceniają swoją działalność jako dobrą a firmy jednoosobowe w sposób znikomy. W odpowiedziach zabrakło wskazań skrajnych – bardzo dobrych i brak szans. To także jest wskazówka dla włodarzy Gminy w jaki sposób firmy obecnie działające funkcjonują.

Tym samym odpowiedzi przedsiębiorców były następujące – pokazano je na poniższym wykresie:

Wykres 8 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 2 z ankiety dla przedsiębiorców

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

3. OCENA BIEŻĄCEJ SYTUACJI FINANSOWEJ OCENIANEJ FIRMY

Kolejnym pytaniem była ocena bieżącej sytuacji finansowej firmy biorącej udział w ankiecie. Większość udzielonych odpowiedzi wskazywała na sytuację dobrą. Odpowiedź tę wskazało 70 % ankietowanych firm.
Inne odpowiedzi udzielone po równe 10 % pokazywały ocenę od bardzo dobrej, przeciętnej do złej. Ocena tej kategorii nie jest jednak miarodajna w kontekście wszystkich firm z obszaru Gminy Przelewice, których jest ponad 200, bowiem w ankiecie udział wzięło jedynie 10 firm.

Poniżej wskazano zestawienie odpowiedzi na niniejsze pytanie w formie wykresu.

Wykres 9 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 3 z ankiety dla przedsiębiorców

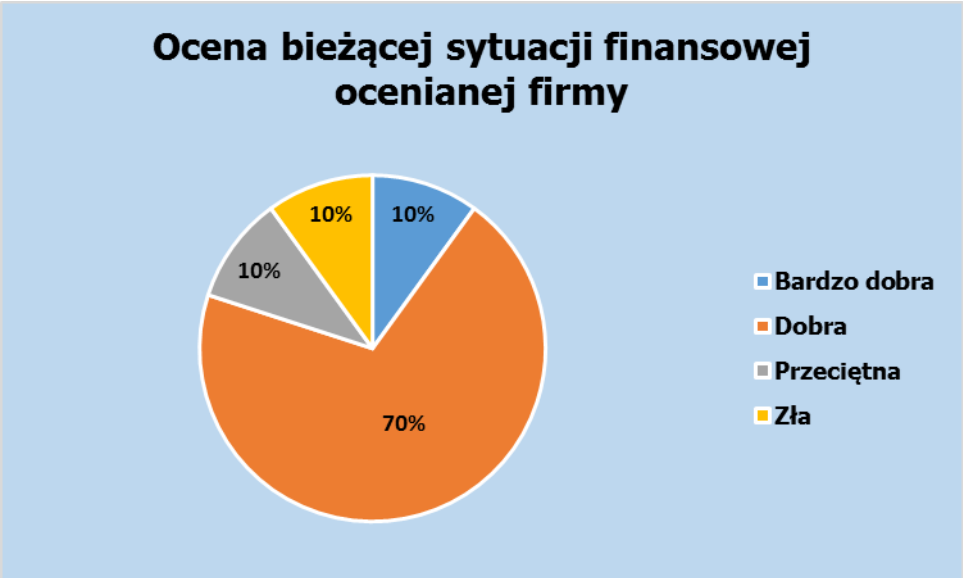

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

4. KORZYSTANIE Z ZEWNĘTRZNYCH FORM WSPARCIA FINANSOWEGO

Analizując potencjał firm i ich możliwości zapytano także o korzystanie z zewnętrznych form wsparcia finansowego. Każda z firm biorących udział w ankiecie miała wskazać czy korzystała w ramach prowadzonej działalności z zewnętrznych źródeł finansowania swojej działalności.

Odpowiedzi firm pokazały iż 70 % z nich korzystała ze środków komercyjnych typu pożyczki, kredyty, inne, 30 % ze środków UE w ramach konkursów formułowanych w województwie (RPOWZ, POKL) i kraju (POiG) oraz z innych środków (typu: krajowy fundusz szkoleniowy, dopłaty bezpośrednie) a tylko 10 % z dotacji z budżetu Skarbu Państwa typu PFRON, Fundusz Pracy.

Wyszczególnienie	TAK	NIE
Środki komercyjne (pożyczki, kredyty, inne)	70 %	30 %
Środki UE (w tym RPOWZ, POKL, POIG,	30 %	70 %
Dotacje z budżetu Skarbu Państwa (PFRON, Fundusz Pracy, inne)	10 %	90 %
Inne – proszę wymienić jakie?	30 %	70 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

5. PROPOZYCJA MOŻLIWOŚCI WSPARCIA, KTÓRA BYŁABY NAJLEPSZA DLA PROWADZONEJ PRZEZ PANIĄ / PANA DZIAŁALNOŚCI.

Wykres 10 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 5 z ankiety dla przedsiębiorców

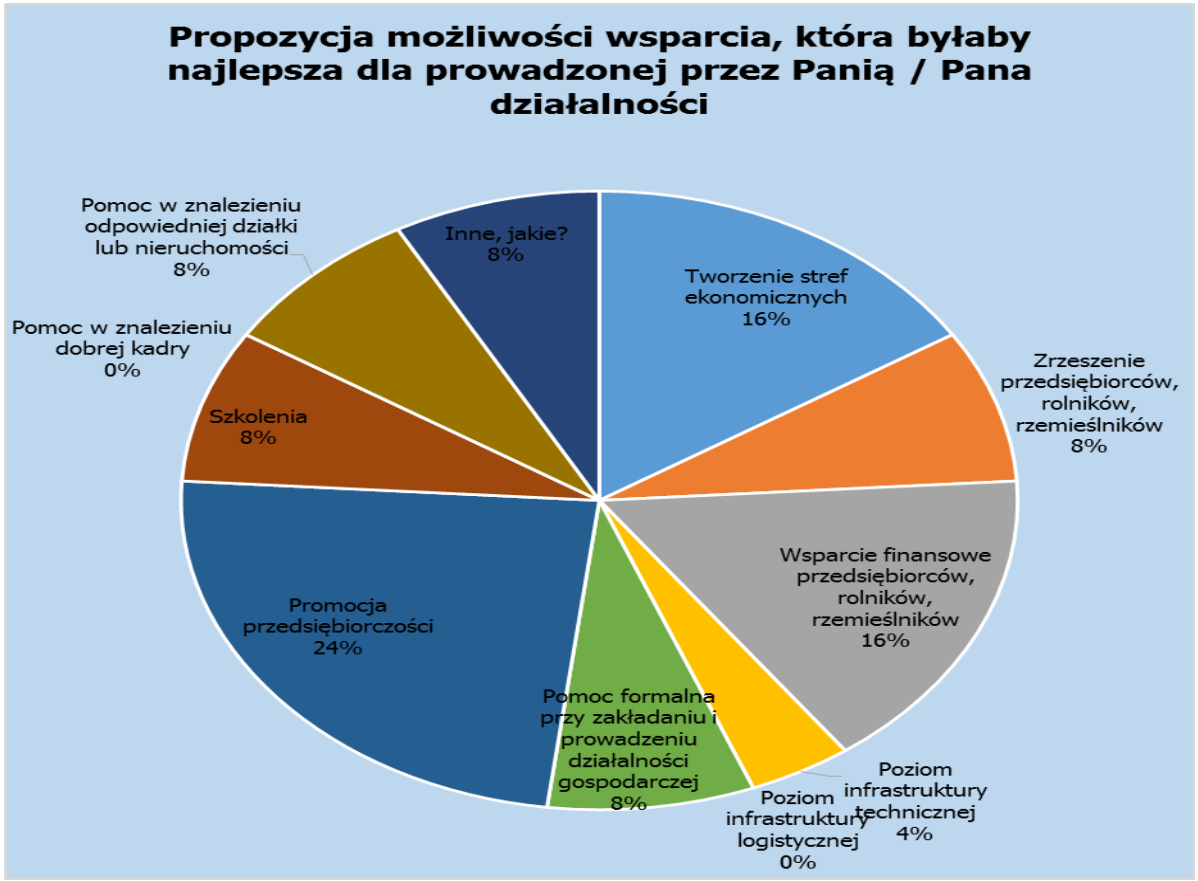

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Analizując powyższe odpowiedzi zauważyć można, iż wielu przedsiębiorców uważa, iż najlepszym spośród proponowanych możliwości rozwoju swojej firmy jest promocja przedsiębiorczości (24 %), tworzenie stref ekonomicznych (16 %) oraz wsparcie finansowe przedsiębiorców, rolników, rzemieślników (16 %). Na pytania te odpowiedziało łącznie 56 % ankietowanych. Na kolejnych miejscach znalazły się: zrzeszenie przedsiębiorców, rolników, rzemieślników (8 %), pomoc formalna przy zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej (8 %), szkolenia (8 %), pomoc w znalezieniu odpowiedniej działki lub nieruchomości (8 %), a także inne propozycje (8 %, wśród których znalazły się: przejściowe ulgi w podatkach na czas spadku koniunktury, długoterminowa dzierżawa gruntów. Dane te wskazało łącznie 45 % ankietowanych. Udzielone odpowiedzi wskazują, iż przedsiębiorcy z obszaru Gminy Przelewice potrzebują różnorakiej pomocy, aby móc rozwijać swoją działalność na tym obszarze. Dla Gminy Przelewice jest to tym samym drogowskaz działań, które powinny podejmować aby przedsiębiorcy chcieli tutaj inwestować swój kapitał.

6. WARUNKI DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI NA TERENIE GMINY PRZELEWICE

W ramach niniejszego pytania zapytano przedsiębiorców o ocenę w skali od 1 do 5 pięciu różnych elementów wpływających na warunki prowadzenia działalności w Gminie Przelewice. Wśród pytań znalazły się obszary: (1) Poziom infrastruktury technicznej, (2) Dostępność gruntów i nieruchomości, (3) Możliwość pozyskania pracowników z odpowiednimi kwalifikacjami, (4) Koszty prowadzenia działalności rolniczej / pozarolniczej na terenie Gminy Przelewice, (5) Współpraca z samorządem terytorialnym. Odpowiedzi na poszczególne zagadnienia znalazły się na poniższym wykresie:

Wykres 11 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 6 z ankiety dla przedsiębiorców

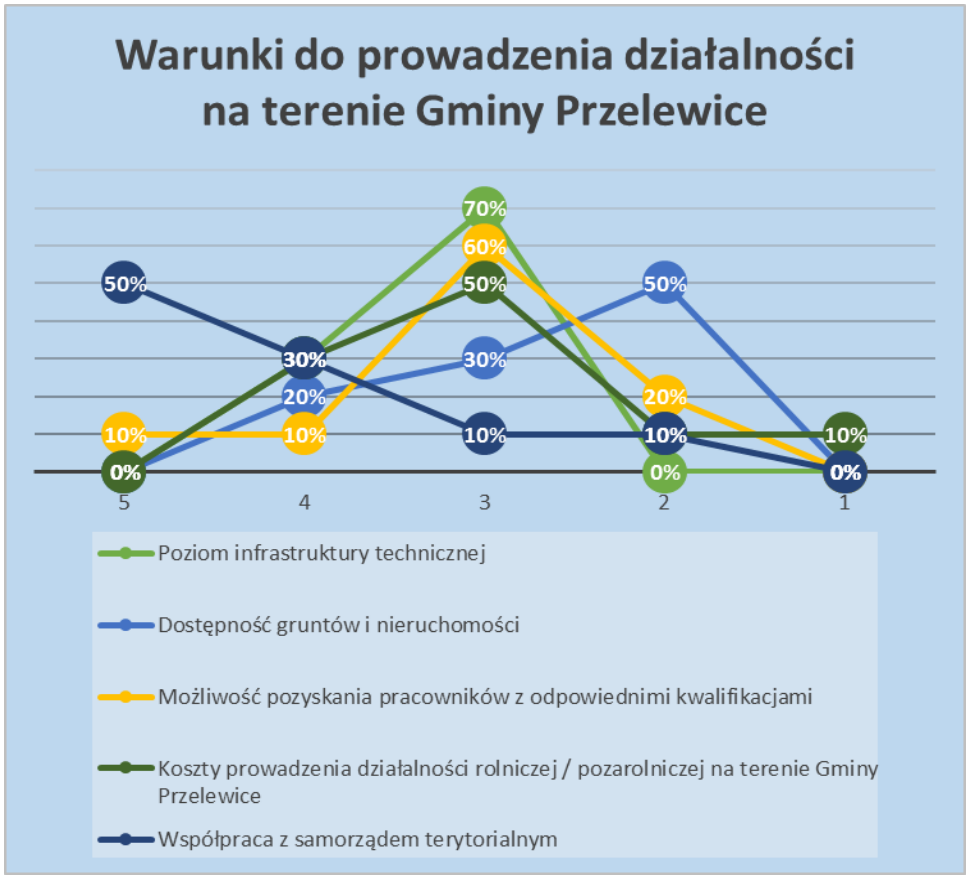

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Z oceny tej wynika, iż poszczególne odpowiedzi najczęściej znajdowały swoja odpowiedź z oceną na poziomie „3" – czyli średnią. Najwięcej w tym obszarze odpowiedzi było na zagadnienie dotyczące poziomu infrastruktury technicznej (70 %), możliwości pozyskania pracowników z odpowiednimi kwalifikacjami (60 %) oraz koszty prowadzenia działalności rolniczej / pozarolniczej na terenie Gminy Przelewice (50 %). Na ocenę 5 (czyli najwyższą) wskazano na współpracę z samorządem terytorialnym. Odpowiedź tę wskazało 50 % respondentów. Taka sama liczba osób (50 %) odpowiedziała, iż w Gminie występuje zła dostępność gruntów i nieruchomości. Element ten oceniono w głównej mierze na ocenę „2". 10 % wszystkich firm stwierdziła także, że najgorsza ocena – 1, zostanie wystawiona za koszty prowadzenia działalności rolniczej / pozarolniczej na terenie Gminy Przelewice.

7. PRZESZKODY W PROWADZENIU DZIAŁALNOŚCI NA TERENIE GMINY PRZELEWICE

W ramach niniejszego pytania przedsiębiorcy mieli wskazać (maksymalnie 3) elementy, które na co dzień przeszkadzają w prowadzeniu działalności gospodarczej na terenie Gminy Przelewice. Wśród odpowiedzi znalazły się:

1) Mało rozwinięty rynek pracy – przedsiębiorczości – brak firm
2) Niskie płace
3) Brak możliwości rozwoju nowych branż
4) Wysokie podatki
5) Brak wsparcia
6) Zaniżony rynek cenowy
7) Brak szkoleń
8) Narastająca biurokracja
9) Zawyżony rynek cenowy
10) Ubogie społeczeństwo
11) Daleka odległość do dużych miast
12) Duże opłaty administracyjne (podatki, ZUS)
13) Zawiść ludzka
14) Wszystkie grunty sprzedane bądź wydzierżawione na wiele lat obcokrajowcom

Odpowiedzi te, mogą stać się dla włodarzy Gminy drogowskazem do poszukiwania sposobów na niwelowanie problemów, które widzą wokół siebie przedsiębiorcy, aby dodatkowo motywować ich do pracy oraz działalności na obszarze Gminy Przelewice.

8. PROPOZYCJA ZADANIA DO REALIZACJI W GMINIE PRZELEWICE DO ROKU 2026 WIDZIANE OCZAMI RESPONDENTA.

Jako, że Gminie Przelewice zależy na zdaniu przedsiębiorców, którzy są siłą napędową lokalnej gospodarki, zapytano także (podobnie jak zwykłych mieszkańców), o ich propozycje inwestycji do wykonania do roku 2026. W ten sposób chciano móc uwypuklić w celach i zadaniach inwestycyjnych wykazanych w kluczowych zadaniach do wykonania także te elementy, które wskażą przedsiębiorcy.

Wśród odpowiedzi znalazły się następujące propozycje:

1) Rozwój przedsiębiorczości, poprzez utworzenie nowych miejsc pracy

2) Rozbudowa, modernizacja folwarku co przyczyni się do wzrostu zainteresowania przedsiębiorców Gminą Przelewice pod względem przedsiębiorczości
3) Lepsze drogi, poprawa stanu dróg gminnych i powiatowych – 3 x
4) Energia ze źródeł odnawialnych, biogazownie
5) Tworzenie miejsc pracy
6) Tworzenie stref ekonomicznych
7) Zagospodarowanie i udostępnienie miejsc publicznych pod działalność gospodarczą
8) Budowa ścieżki rowerowej i wzrost atrakcyjności gminy
9) Ścieżka rowerowa dookoła jeziora Płoń
10) Odrolnienie ziem zlokalizowanych bezpośrednio blisko plaż jeziora Płoń.

9. JAK OCENIA PANI / PAN PODEJŚCIE SAMORZĄDU DO PRZEDSIĘBIORSTW / PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ NA TYM OBSZARZE?

Ostatnim 9 pytaniem była ocena przez ankietowanego przedsiębiorcę podejścia samorządu do przedsiębiorstw. Do wyboru były 3 odpowiedzi: dobre, na właściwym poziomie, neutralne oraz brak zaangażowania. Najwięcej odpowiedzi było w obszarze „neutralne" – 50 %, co wskazuje na równościowe traktowanie podmiotów gospodarczych w Gminie Przelewice. Równie wysoko bo 40 % odpowiedzi znalazło się w obszarze „dobre, na właściwym poziomie" a tylko 10 % wskazało na „brak zaangażowania" samorządu w pracę przedsiębiorców.
Powyższe odpowiedzi wskazano na poniższym wykresie:

Wykres 12 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 9 z ankiety dla przedsiębiorców

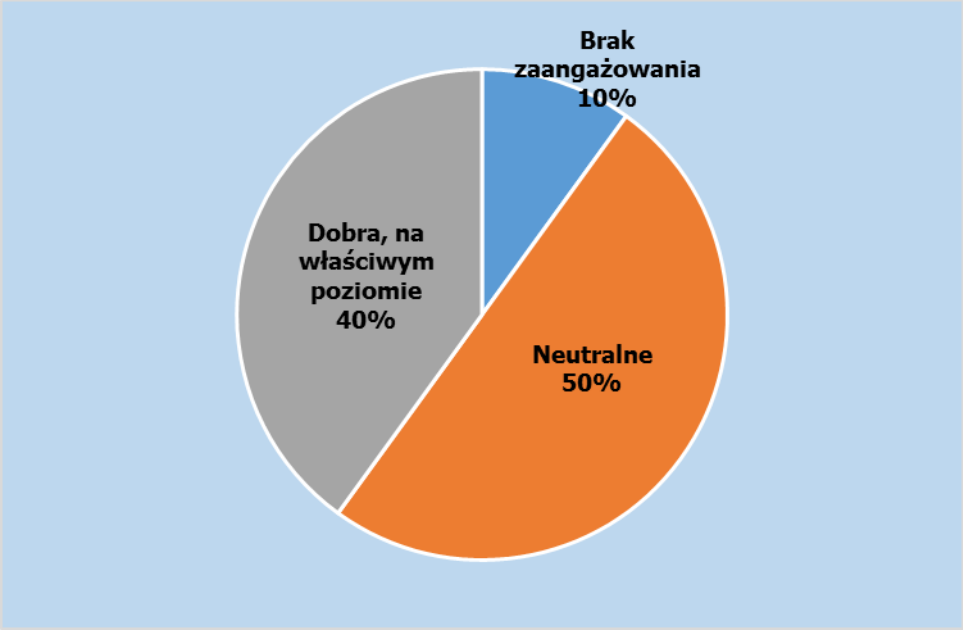

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

III. Ankiety dla mieszkańców a jednocześnie członków organizacji pozarządowych z Gminy Przelewice

Realizując założenia metody partycypacyjnej w ramach opracowania Strategii pod uwagę wzięto także odpowiedzi, które uzyskano od licznej w Gminie Przelewice grupy organizacji pozarządowych. W ten sposób

chciano poznać problemy i oczekiwania tej grupy społecznej, aby móc określić konkretną ofertę także względem nich.

Odpowiedzi na poszczególne pytania były następujące:

1. PROSZĘ ZAZNACZYĆ WŁAŚCIWY OBSZAR DZIAŁALNOŚĆI PAŃSTWA ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ.

Do wyboru było 12 odpowiedzi w obszarach:

Pomoc społeczna	**0%**
Działania na rzecz osób niepełnosprawnych	0%
Upowszechnienie kultury fizycznej i sportu	29,17%
Edukacja i wychowanie	4,17%
Ekologia i ochrona zwierząt, ochrona dziedzictwa przyrodniczego	12,5%
Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji	10,42%
Ochrona i promocja zdrowia	2,08%
Profilaktyka uzależnień	4,17%
Wspomaganie i/lub zrzeszanie organizacji	12,5%
Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości	0%
Wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych	12,5%
Inne	12,5%

Wykres 13 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 1 z ankiety dla organizacji pozarządowych

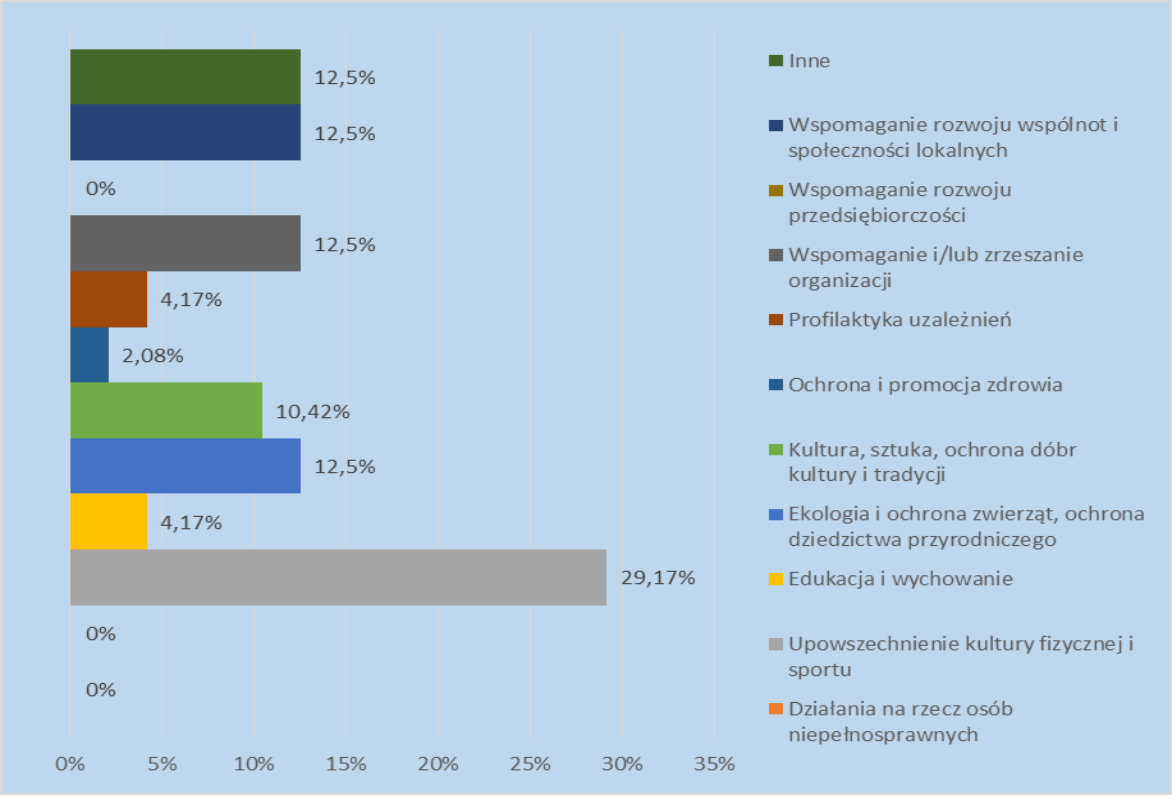

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

W ankiecie najwięcej organizacji pozarządowych wzięło udział, które zajmują się na co dzień upowszechnianiem kultury fizycznej i sportu (29,17 %), oraz tych z obszarów: Ekologia i ochrona zwierząt, ochrona dziedzictwa przyrodniczego, Wspomaganie i/lub zrzeszanie organizacji, Wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych, Inne – każda z nich po 12,5 %.

2. JAK OCENIA PAN / PANI KONDYCJĘ SWOJEJ ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

Kolejnym pytaniem była ocena kondycji organizacji pozarządowej, którą reprezentował dany respondent. Odpowiedzi w ramach danego pytania wskazano na poniższym wykresie:

Wykres 14 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 2 z ankiety dla organizacji pozarządowych

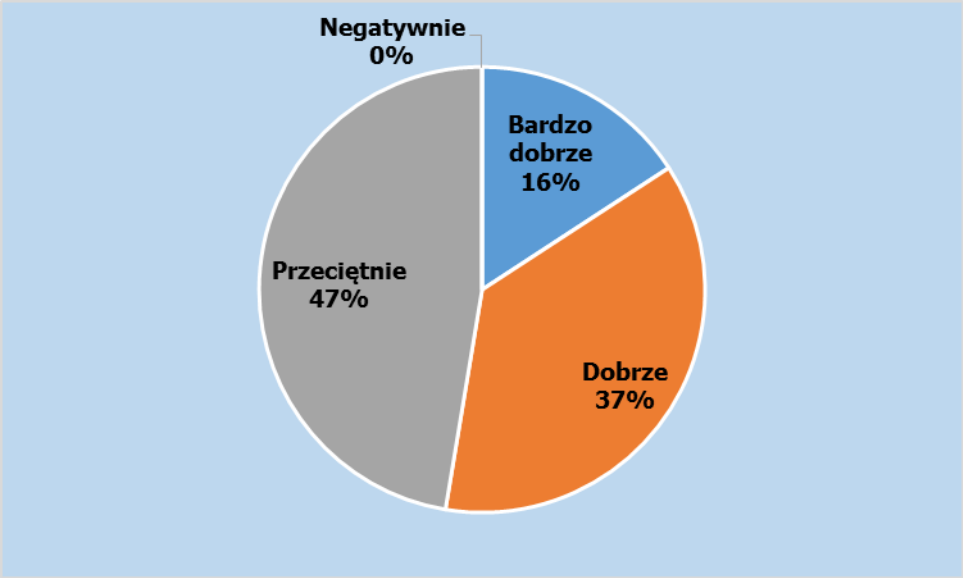

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

3. JAKIE SĄ MOCNE STRONY PAŃSTWA ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

Ważnym pytaniem zadanym osobom reprezentującym organizacje pozarządowe było określenie mocnych oraz w kolejnym pytaniu słabych stron danej organizacji. Wśród mocnych stron najczęściej wymieniane były odpowiedzi: zaangażowanie członków/pracowników – 28 % odpowiedzi oraz rozpoznawalność organizacji w otoczeniu i owocna współpraca ze społecznością lokalną, na co odpowiedziało po 22 % respondentów.

Poniżej przedstawiono wyniki w formie tabelarycznej:

Wysokie przychody	**0%**
Duża liczba członków/pracowników	15%
Rozpoznawalność organizacji w otoczeniu	**22%**
Owocna współpraca ze społecznością lokalną	**22%**
Wysokie kwalifikacje pracowników	2%
Zaangażowanie członków/pracowników	**28%**
Realizacja ciekawych projektów	11%
Inne – Jakie?	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Wykres 15 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 3 z ankiety dla organizacji pozarządowych

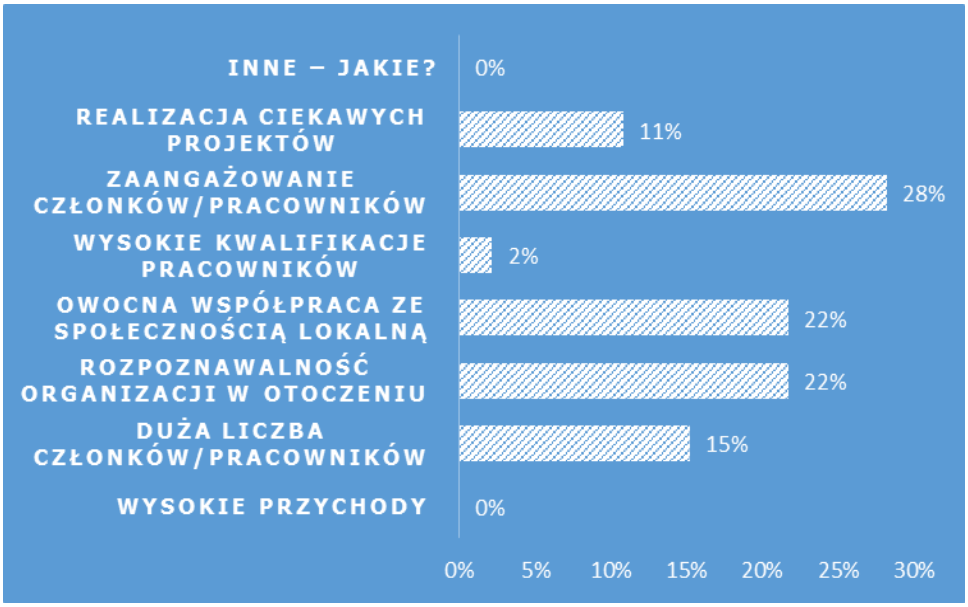

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

4. JAKIE SĄ SŁABE STRONY PAŃSTWA ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

Każda z organizacji pozarządowych wskazała na elementy, które są bolączką ich codzienności. Wśród odpowiedzi najwięcej głosów przyznano na rzecz „niskich przychodów". Udzielono na to aż 42 % wszystkich odpowiedzi. Element ten tym samym pokrywa się z odpowiedziami w mocnych stronach, gdzie kwestia wysokich przychodów nie została wskazana. Kolejnym elementem był „brak realizacji ciekawych projektów" na co wskazało 21 % ankietowanych oraz „mała liczba członków/pracowników" i „słaba współpraca ze społecznością lokalną" ocenione przez 13 % (w obu przypadkach) przekazanych odpowiedzi. W ten sposób wyłonił się obraz organizacji, które są niedofinansowane oraz mają niewielkie możliwości wdrażania nowych pomysłów, na co zapewne wpływ mają właśnie środki finansowe. Inne udzielone odpowiedzi to:

Niskie przychody	**42%**
Mała liczba członków/pracowników	13%
Niska rozpoznawalność organizacji w otoczeniu	4%
Słaba współpraca ze społecznością lokalną	13%
Niskie kwalifikacje pracowników	0%
Niskie zaangażowanie członków/pracowników	0%
Brak realizacji ciekawych projektów	21%
Inne – Jakie?	8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Powyższe odpowiedzi przedstawiono także na wykresie:

Wykres 16 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 4 z ankiety dla organizacji pozarządowych

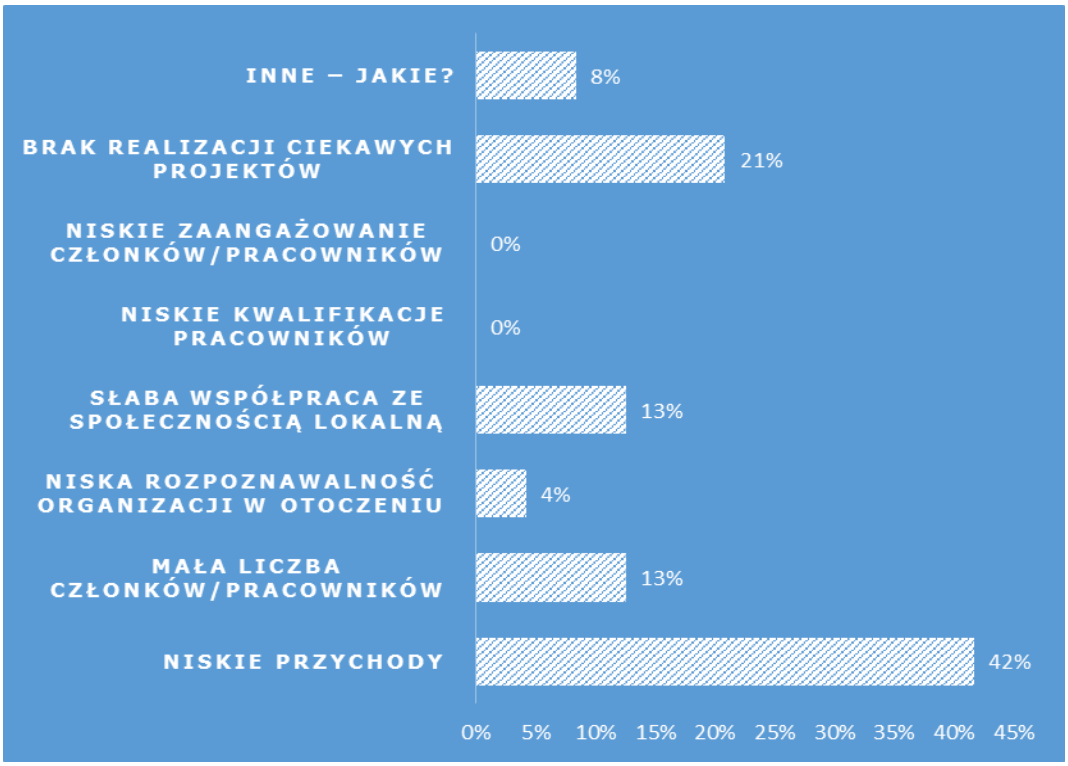

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

W ramach kolejnych pytań ankietowanym zadano pytania:

5. CZY WIDZĄ PAŃSTWO SZANSĘ NA ROZWÓJ REGIONU DZIĘKI FUNDUSZOM POZYSKIWANYM PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE?

Ankietowani mieli do wyboru 3 odpowiedzi:

- tak
- nie
- jeżeli nie – to dlaczego?

Wszystkie z udzielonych odpowiedzi (100 %) wskazane były jako „TAK"

Oraz

6. CZY PAŃSTWA ORGANIZACJA POZARZĄDOWA DĄŻY DO WSPÓŁPRACY Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM ?

Członkowie organizacji pozarządowych mieli podobnie jak w pytaniu 5 do dyspozycji odpowiedzi:

- tak
- nie
- jeżeli nie – to dlaczego?

Przy pytaniu tym również 100 % udzielonych odpowiedzi wskazana została jako „TAK". Wskazuje to tym samym, iż organizacje pozarządowe na obszarze Gminy Przelewice nie widzą innej możliwości na rozwój swojej organizacji jak pozyskiwanie funduszy oraz współpracę z przedstawicielami Gminy Przelewice. Tylko w ten sposób każda z organizacji może się rozwijać.

7. ZAZNACZ FORMY WSPÓŁPRACY DOTYCZĄCE PAŃSTWA ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM, KTÓRE SĄ STOSOWANE W GMINIE ?

Kolejnym ocenianym obszarem było wskazanie form współpracy, które są praktykowane względem organizacji pozarządowych na obszarze Gminy Przelewice. Wskazane przez ankietowanych odpowiedzi zamieszczono w poniższej tabeli:

Konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych	**9%**
Tworzenie wspólnych zespołów – doradczych, opiniujących, inicjatywnych	6%
Doradztwo i udzielanie organizacjom pomocy merytorycznej w przygotowywaniu projektów i pisaniu wniosków	15%
Wspieranie akcji promującej przekazywanie 1% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacjom pożytku publicznego	9%
Prowadzenie i udostępnianie bazy danych o organizacjach pozarządowych	24%
Popularyzacja działalności organizacji pozarządowych	33%
Inne – Jakie?	3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Powyższe odpowiedzi przedstawiono także na wykresie:

Wykres 17 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 7 z ankiety dla organizacji pozarządowych

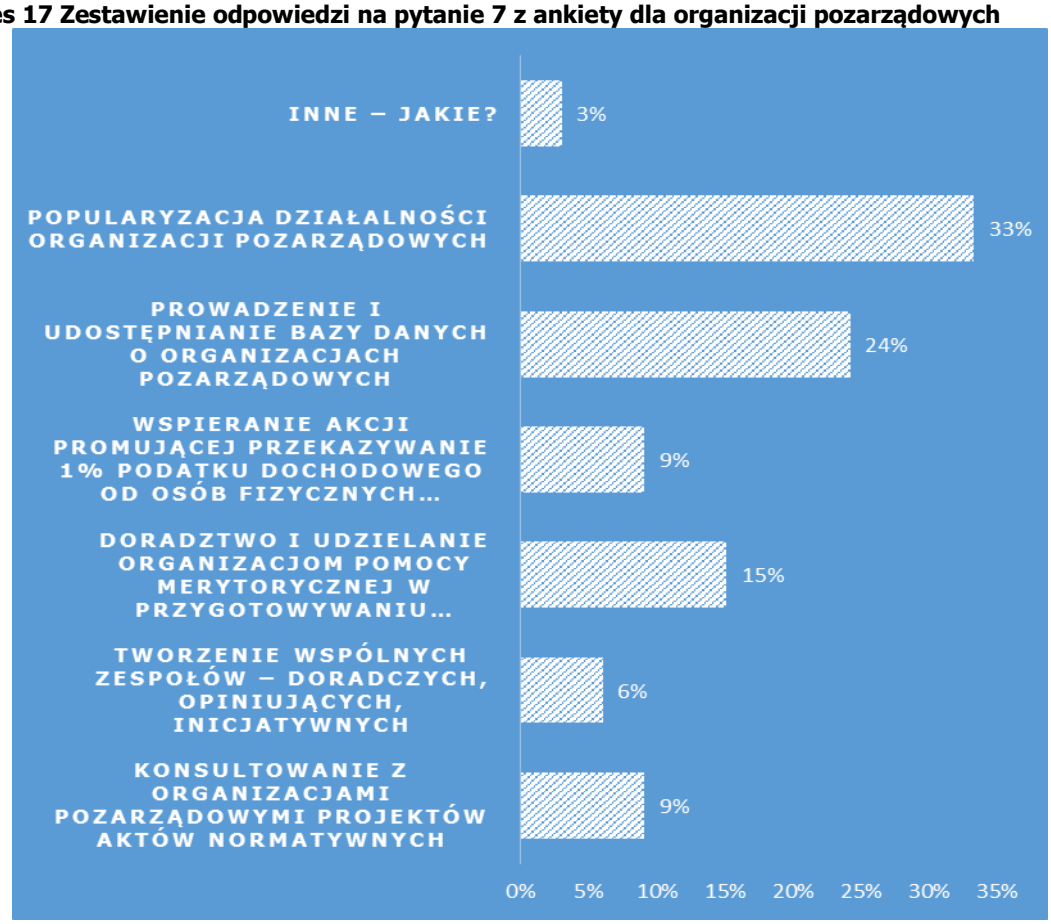

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

8. JAKIE SĄ ZGŁASZANE POTRZEBY ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH Z PAŃSTWA GMINY?

Niniejsze pytanie miało na celu poznanie potrzeb danej organizacji pozarządowej funkcjonującej na obszarze Gminy. Wśród odpowiedzi znalazły się:

Brak odpowiedniej liczby członków/pracowników/wolontariuszy lub niedostateczne ich kwalifikacje	**0%**
Trudności we współpracy, angażowaniu społeczności lokalnej, w nawiązywaniu partnerstw z innymi podmiotami z gminy/spoza gminy	29%
Trudności we współpracy z samorządem terytorialnym	0%
Brak środków finansowych na działalność statutową	48%
Trudności w sprostaniu wszystkim obowiązkom formalnym	13%
Niewystarczająca liczba szkoleń, doradztwa dla organizacji pozarządowych	0%
Braki lokalowe lub w wyposażeniu	10%
Inne – Jakie ?	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Powyższe odpowiedzi przedstawiono także na wykresie:

Wykres 18 Zestawienie odpowiedzi na pytanie 8 z ankiety dla organizacji pozarządowych

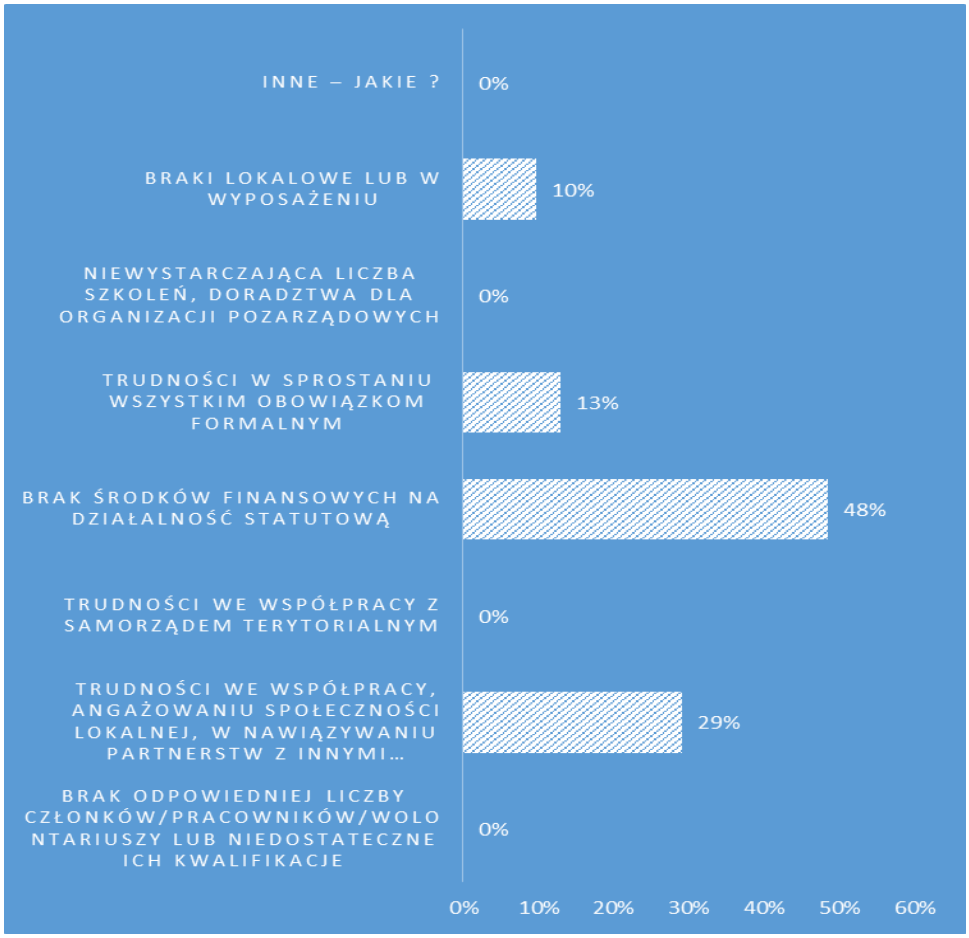

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Ostatnim pytaniem zadanym ankietowanym organizacjom pozarządowym było pytanie

9. PROPOZYCJA ZADANIA DO REALIZACJI W GMINIE PRZELEWICE DO ROKU 2026 WIDZIANE OCZAMI RESPONDENTA.

Każdy z ankietowanych miał szansę wskazać maksymalnie 3 tematy inwestycyjne, które chciałby aby zostały zrealizowane na obszarze Gminy Przelewice.

Wśród odpowiedzi znalazły się:

1) poprawa stanu dróg 6 x
2) budowa ścieżki rowerowej 4 x
3) budowa chodników
4) remonty dróg publicznych 2 x
5) remonty świetlic wiejskich 3 x
6) ochrona zabytków
7) brak bazy noclegowej
8) zwiększenie zajęć dla dzieci i młodzieży 2 x
9) remonty remiz
10) poprawa zagospodarowania budynków publicznych
11) zwiększenie pomocy na działalność stowarzyszeń
12) poprawa stanu chodników 2 x
13) rozwój przedsiębiorców
14) zagospodarowanie miejsc publicznych na cele rekreacyjne 2 x
15) powstawanie miejsc pracy
16) wygospodarowanie funduszy na wkłady własne dla stowarzyszeń, w celu lepszego wykorzystania możliwości, jakie dają fundusze zewnętrzne 7 x
17) poszerzenie oferty turystycznej gminy 5 x
18) pomoc przy pisaniu wniosków
19) stworzenie centrum działalności NGO – warsztaty

Wskazane powyżej tematy stały się tym samym elementami wziętymi pod uwagę przy formułowaniu celów i przypisywanym im kluczowym zadaniom do realizacji.

Fotografie w Strategii, źródła danych:

- „ECD" Europejskie Centrum Doradcze, Dariusz Klityński
- Encyklopedia internetowa „Wikipedia" (mapy)
- GUS – Bank Danych Regionalnych (dane statystyczne)
- Urząd Gminy Przelewice (elementy finansowe i merytoryczne w Strategii, niektóre zdjęcia)

wzór ankiety nr 1:

Szanowni Państwo, mieszkańcy Gminy Przelewice,

W związku z przystąpieniem do opracowania nowej Strategii Rozwoju Gminy Przelewice na lata 2016-2025, zwracamy się do Państwa z prośbą o wypełnienie poniżej przedstawionej ankiety.

Ankieta ma na celu przedstawienie opinii mieszkańców na temat Gminy, widzianej Państwa „oczami".

Ma ona niezwykle istotne znaczenie, gdyż powszechność w zakresie wypełniania ankiet przez mieszkańców ma bardzo duży wpływ na jakość gotowego dokumentu / opracowania bowiem daje nam możliwość urealnienia Państwa oczekiwań na cały proces rozwoju.

Co istotne, udział w ankiecie jest ANONIMOWY a wyniki będą przedstawiane wyłącznie w postaci skompilowanej / łącznej pod warunkiem wypełnienia jej całości! Łącznie z metryczką na końcu identyfikującą ogólnie osobę wypełniającą ankietę.

Dlatego prosimy o wpisanie krzyżyka we właściwym polu wyboru co stanowić będzie zarazem Państwa ocenę zachodzących procesów czy obecnego stanu rzeczy.

Przyjęta dla celów statystycznych skala ocen została wyrażona metodą szkolną w cyfrach od 1 (najgorsza) do 5 (najlepsza).

1. **Ocena życia w Gminie**

Jak się żyje Pani / Panu na terenie Gminy Przelewice? Proszę wstawić krzyżyk przy właściwej odpowiedzi.

Bardzo dobrze	
Dobrze	
Raczej dobrze	
Trudno powiedzieć	
Raczej źle	
Źle	
Bardzo źle	

2. **Ocena sytuacji w Gminie**

Jak ocena Pani/ Pan sytuację w Gminie Przelewice ? Proszę wstawić krzyżyk przy właściwej odpowiedzi.

Sytuacja w Gminie jest dobra i stabilna	
Gmina się rozwija we właściwym kierunku	
Rozwój gminy jest mi obojętny	
Nie podobają mi się kierunki rozwoju Gminy	
Negatywnie oceniam rozwój Gminy	

Proszę ocenić w skali szkolnej swoją powyższą wypowiedź? Przy czym 5 oznacza ocenę najlepszą. Proszę wstawić krzyżyk przy właściwej odpowiedzi.

5	
4	
3	
2	
1	

3. **Ocena poczucia przynależności do Gminy**

Proszę wstawić krzyżyk przy właściwej odpowiedzi.

Moje poczucie przynależności do społeczności Gminy jest bardzo silne	
Czuję że należę do wspólnoty Gminy Przelewice	
Wyczuwam słabą więź z Gminą Przelewice	
Nie mam zdania na ten temat	
Nie czuję przynależności do społeczności Gminy	

4. **Ocena realizacji zadań inwestycyjnych w Gminie. Przy czym 5 oznacza ocenę najlepszą**

Proszę wstawić krzyżyk przy właściwej odpowiedzi oceniając zagadnienie od 1 do 5 (przy czym ocena 5 oznacza najlepszą)

Pytania	5	4	3	2	1
Inwestycje rozwojowe w Gminie					
Edukacja przedszkolna					
Edukacja szkolna					
Jakość kształcenia					
Ochrona środowiska					
Kultura					
Turystyka i rekreacja					
Opieka zdrowotna					
Bezpieczeństwo					
Mieszkalnictwo					
Transport					
Przedsiębiorczość					
Rynek pracy					

5. **Propozycja 3 obszarów rozwoju, które powinny stać się priorytetem w Gminie Przelewice w latach 2016-2025 – proszę stawić krzyżyk przy 3 tematach**

Edukacja przedszkolna	
Edukacja	
Bezpieczeństwo	
Kultura	
Opieka zdrowotna	
Osoby starsze i niepełnosprawne	
Mieszkalnictwo	
Przedsiębiorczość	

Transport	
Ochrona środowiska i ekologia	
Inna –jaka?	

6. **Propozycja zadania do realizacji w Gminie Przelewice w latach 2016-2025 widziane oczami respondenta**

Proszę wskazać jakie inwestycje wg Pani / Pana powinny być zrealizowane w Gminie Przelewice w najbliższej przyszłości

Metryczka - OBOWIĄZKOWA DO WYPEŁNIENIA!!!

Płeć:

Kobieta	
Mężczyzna	

Wiek:

Do 20 lat	
Od 21 do 30 lat	
Od 31 do 40 lat	
Od 41 do 50 lat	
Od 51 do 60 lat	
Powyżej 60 lat	

Wykształcenie:

Brak	
Podstawowe	
Gimnazjalne	
Średnie	
Zasadnicze zawodowe	
Policealne	
Wyższe	

Struktura zatrudnienia:

Uczeń / student	
Bezrobotny	
Rolnik / gospodarstwo rolne	
Własna działalność gospodarcza	
Administracja publiczna	
Praca w przedsiębiorstwie prywatnym	
Inne	

Dziękujemy za udział w ankiecie !!!

wzór ankiety nr 2:

Szanowni Państwo, mieszkańcy a jednocześnie przedsiębiorcy z Gminy Przelewice

W związku z przystąpieniem do opracowania nowej Strategii Rozwoju Gminy Przelewice na lata 2016-2025, zwracamy się do Państwa z prośbą o wypełnienie poniżej przedstawionej ankiety.

Ankieta ma na celu przedstawienie opinii mieszkańców – przedsiębiorców na temat Gminy, widzianej Państwa „oczami".

Ma ona niezwykle istotne znaczenie, gdyż powszechność w zakresie wypełniania ankiet przez mieszkańców ma bardzo duży wpływ na jakość gotowego dokumentu / opracowania bowiem daje nam możliwość urealnienia Państwa oczekiwań na cały proces rozwoju.

Co istotne, udział w ankiecie jest ANONIMOWY a wyniki będą przedstawiane wyłącznie w postaci skompilowanej / łącznej pod warunkiem wypełnienia jej całości! Łącznie z metryczką na końcu identyfikującą ogólnie osobę wypełniającą ankietę.

Dlatego prosimy o wpisanie krzyżyka we właściwym polu wyboru co stanowić będzie zarazem Państwa ocenę zachodzących procesów czy obecnego stanu rzeczy.

Przyjęta dla celów statystycznych skala ocen została wyrażona metodą szkolną w cyfrach od 1 (najgorsza) do 5 (najlepsza). Niektóre z pytań mają także możliwość wpisania odpowiedzi poprzez wstawienie znaku „x" w odpowiednią rubrykę.

1. **Dane o firmie**

Dane o firmie: rok rozpoczęcia działalności, wielkość zatrudnienia, siedziba firmy, miejsce wykonywania działalności, branża

Rok rozpoczęcia działalności	
Do 1989r.	
1990-2004	
2005-2015	
2016	

Wielkość zatrudnienia	
Działalność jednoosobowa	
Od 2 do 9 pracowników	
Od 10 do 50 pracowników	
Od 50 do 250 pracowników	
Powyżej 250 pracowników	

Siedziba firmy	
Na terenie Gminy Przelewice	
Poza terenem Gminy Przelewice	

Miejsce wykonywania działalności	
Na terenie Gminy Przelewice (wpisać miejscowość)	

Poza terenem Gminy Przelewice	
Prezentowana branża działalności	
Handel	
Usługi	
Przemysł (wpisać jaki?)	
Budownictwo	
Inne (Jakie?)	

2. **<u>Ocena możliwości rozwoju prowadzonej działalności na terenie Gminy Przelewice</u>**

Jak ocena Pani/ Pan możliwości rozwoju działalności gospodarczej na terenie Gminy Przelewice ? Proszę wstawić krzyżyk przy właściwej odpowiedzi.

Bardzo dobrze	
Dobrze	
Przeciętnie	
Znikome szanse na rozwój działalności	
Nie widzę żadnych szans na rozwój na tym obszarze	

3. **<u>Ocena bieżącej sytuacji finansowej ocenianej firmy</u>**

Proszę wstawić krzyżyk przy właściwej odpowiedzi.

Moja sytuacja finansowa jest:	
Bardzo dobra	
Dobra	
Przeciętna	
Zła	

4. **Korzystanie z zewnętrznych form wsparcia finansowego**

Czy korzystali Państwo w ramach prowadzonej działalności z zewnętrznych źródeł finansowania swojej działalności?

Wyszczególnienie	**TAK**	**NIE**
Środki komercyjne (pożyczki, kredyty, inne)		
Środki UE (w tym RPOWZ, POKL, POIG,		
Dotacje z budżetu Skarbu		

Państwa (PFRON, Fundusz Pracy, inne)		
Inne – proszę wymienić jakie? ----------		

5. Propozycja możliwości wsparcia, która byłaby najlepsza dla prowadzonej przez Panią / Pana działalności

Która z niżej przedstawionych propozycji wsparcia lokalnej działalności byłaby dla prowadzonej przez Panią / Pana działalności korzystna?

Tworzenie stref ekonomicznych	
Zrzeszenie przedsiębiorców, rolników, rzemieślników	
Wsparcie finansowe przedsiębiorców, rolników, rzemieślników	
Poziom infrastruktury technicznej	
Poziom infrastruktury logistycznej	
Pomoc formalna przy zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej	
Promocja przedsiębiorczości	
Szkolenia	
Pomoc w znalezieniu dobrej kadry	
Pomoc w znalezieniu odpowiedniej działki lub nieruchomości	
Inne, jakie? ----------	

6. Warunki do prowadzenia działalności na terenie Gminy Przelewice

Proszę wstawić krzyżyk przy właściwej odpowiedzi oceniając zagadnienie od 1 do 5 (przy czym ocena 5 oznacza najlepszą)

Pytania	5	4	3	2	1
Poziom infrastruktury technicznej					
Dostępność gruntów i nieruchomości					
Możliwość pozyskania					

pracowników z odpowiednimi kwalifikacjami					
Koszty prowadzenia działalności rolniczej / pozarolniczej na terenie Gminy Przelewice					
Współpraca z samorządem terytorialnym					

7. Przeszkody w prowadzeniu działalności na terenie Gminy Przelewice

Proszę wskazać jakie elementy przeszkadzają wg Pani / Pana w prowadzeniu działalności gospodarczej na terenie Gminy Przelewice ? Proszę wymienić? (np. opłaty, wysokie podatki, brak ulg, brak wsparcia, zaniżony rynek cenowy, narastającą biurokracja, brak specjalistów, inne)

1.
2.
3.

8. Propozycja zadania do realizacji w Gminie Przelewice w latach 2016-2025 widziane oczami respondenta

Proszę wskazać jakie inwestycje wg Pani / Pana powinny być zrealizowane w Gminie Przelewice w najbliższej przyszłości, które mogłyby także wspomóc Pani / Pana działalność?

1.
2.
3.

9. Jak ocenia Pani / Pan podejście samorządu do przedsiębiorstw / podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na tym obszarze?

Brak zaangażowania	
Neutralne	
Dobra, na właściwym poziomie	

Dziękujemy za udział w ankiecie!

wzór ankiety nr 3:

Szanowni Państwo, mieszkańcy a jednocześnie członkowie organizacji pozarządowych z Gminy Przelewice

W związku z przystąpieniem do opracowania nowej Strategii Rozwoju Gminy Przelewice na lata 2016-2025, zwracamy się do Państwa z prośbą o wypełnienie poniżej przedstawionej ankiety.

Ankieta ma na celu przedstawienie opinii na temat Gminy, Państwa organizacji widzianej Państwa „oczami".

Ma ona niezwykle istotne znaczenie, gdyż powszechność w zakresie wypełniania ankiet przez mieszkańców ma bardzo duży wpływ na jakość gotowego dokumentu / opracowania bowiem daje nam możliwość urealnienia Państwa oczekiwań na cały proces rozwoju.

Co istotne, udział w ankiecie jest ANONIMOWY a wyniki będą przedstawiane wyłącznie w postaci skompilowanej / łącznej pod warunkiem wypełnienia jej całości! Łącznie z metryczką na końcu identyfikującą ogólnie osobę wypełniającą ankietę.

Dlatego prosimy o wpisanie krzyżyka we właściwym polu wyboru co stanowić będzie zarazem Państwa ocenę zachodzących procesów czy obecnego stanu rzeczy.

Odpowiedzi na pytania prosimy wskazać poprzez wstawienie znaku „x" w pola określone dla poszczególnych pytań lub odp. na pytanie pismenie.

1. Proszę zaznaczyć właściwy obszar działalności Państwa organizacji pozarządowej

Pomoc społeczna	
Działania na rzecz osób niepełnosprawnych	
Upowszechnienie kultury fizycznej i sportu	
Edukacja i wychowanie	
Ekologia i ochrona zwierząt, ochrona dziedzictwa przyrodniczego	
Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji	
Ochrona i promocja zdrowia	
Profilaktyka uzależnień	
Wspomaganie i/lub zrzeszanie organizacji	
Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości	
Wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych	
Inne	

2. Jak ocenia Pan/Pani kondycję swojej organizacji pozarządowej?

Bardzo dobrze	
Dobrze	
Przeciętnie	
Negatywnie	

3. **Jakie są mocne strony Państwa organizacji pozarządowej?**

Wysokie przychody	
Duża liczba członków/pracowników	
Rozpoznawalność organizacji w otoczeniu	
Owocna współpraca ze społecznością lokalną	
Wysokie kwalifikacje pracowników	
Zaangażowanie członków/pracowników	
Realizacja ciekawych projektów	
Inne – Jakie?	

4. **Jakie są słabe strony Państwa organizacji pozarządowej?**

Niskie przychody	
Mała liczba członków/pracowników	
Niska rozpoznawalność organizacji w otoczeniu	
Słaba współpraca ze społecznością lokalną	
Niskie kwalifikacje pracowników	
Niskie zaangażowanie członków/pracowników	
Brak realizacji ciekawych projektów 1	
Inne – Jakie?	

5. **Czy widzą Państwo szansę na rozwój regionu dzięki funduszom pozyskiwanym przez organizacje pozarządowe?**

TAK	
NIE	
Jeżeli Nie – to dlaczego?	

6. Czy Państwa organizacja pozarządowa dąży do współpracy z samorządem terytorialnym?

TAK	
NIE	
Jeżeli Nie – to dlaczego?	

7. **Zaznacz formy współpracy dotyczące Państwa organizacji pozarządowej z samorządem terytorialnym, które są stosowane w gminie?**

Konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych	
Tworzenie wspólnych zespołów – doradczych, opiniujących, inicjatywnych	
Doradztwo i udzielanie organizacjom pomocy merytorycznej w przygotowywaniu projektów i pisaniu wniosków	
Wspieranie akcji promującej przekazywanie 1% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacjom pożytku publicznego	
Prowadzenie i udostępnianie bazy danych o organizacjach pozarządowych	
Popularyzacja działalności organizacji pozarządowych	
Inne – Jakie?	

8. Jakie są zgłaszane potrzeby organizacji pozarządowych z Państwa gminy?

Brak odpowiedniej liczby członków/pracowników/wolontariuszy lub niedostateczne ich kwalifikacje	
Trudności we współpracy, angażowaniu społeczności lokalnej, w nawiązywaniu partnerstw z innymi podmiotami z gminy/spoza gminy	
Trudności we współpracy z samorządem terytorialnym	
Brak środków finansowych na działalność statutową	
Trudności w sprostaniu wszystkim obowiązkom formalnym	
Niewystarczająca liczba szkoleń, doradztwa dla organizacji pozarządowych	
Braki lokalowe lub w wyposażeniu	
Inne – Jakie ?	

9. **Propozycja zadania do realizacji w Gminie Przelewice w latach 2016-2025 widziane oczami respondenta**

Proszę wskazać jakie inwestycje wg Pani / Pana powinny być zrealizowane w Gminie Przelewice w najbliższej przyszłości, które mogłyby także wspomóc Pani / Pana działalność?

1.
2.
3.

Dziękujemy za udział w ankiecie!